

הקדמת מגיד משנה להלכות עירובין

277
R. S. ...

פרק חמישי כלל בו רבינו עיני שמוך המביא והצארו בו כל הפרטים שמכרו במצוה בשלשה פרקים הקדומים ר"ל פרק ג' ופרק ד' ופרק ה' :
פרק ששי נחבאר בו בכלל עיני עירוב החומין בפת מהו וכיצד הוא ומאי זה דבר הוא ומקום הנחתו וזמן עשייתו ומי הוא העושהו כמו שנתבאר בפרק ראשון בענין עירוב החצרות :
פרק שביעי נחבאר בו עיני העירוב כרגל מה דינו ובאמירה ג"כ ר"ל שיקבע שביטחו במקום שאינו שומד בו וזמן עשייה זה ואם אחד יכול לפטורו כן בעד תבירו וקביעת המקום בידי צריך לסימניו :
פרק שמיני נחבאר בו משפט שני עירובין ר"ל המערב שני עירובין במקומות חלוקין לעשות חלוקה ביום אחד או לימים חלוקים אם שהימים סמוכין זה לזה או מחולקין. ומתוך לזה נבאר ימים טובים הסמוכין לשנה ולא עירוב בערביתן יחד דין עירובי חצרות והחומין כגון ושלמו ההלכות :

הוא שצריך לנטול האיסור דבר אחר ר"ל בעוד שוכנים ומלוח שגריך במקומו שביטוח מקום :
פרק שלישי נבאר בו רבינו החצרות המעורבות ר"ל שיש ביניהן פתח או חלון והן שונות זו אל זו מהו דין העירוב בהם אם צריכין לערב שתיים ביחד או הכרח להם לערב כל אחת בעצמה או הרשות בידם כי כל אלו הלדין הם המלאים בהם, ומתוך לזה נבאר עניני החצרות אלו עם אלו בלא עירוב מה הן :
פרק רביעי נבאר בו רבינו נדווח החצרות מי הם הנקראים חלוקי הדירה ובאי זה מקום ידור שם ויאסור ובאי זה זמן ובאור זה והנדר אחת בעצמה ובדין שמי החצרות ונעשך אחר זה נבאר חצר החלוקה לבהים חתומים ולעליית מה הם אלו עם אלו וכן החצר שיש לפניה הימנה חצר העובדה דרך עליה מה משפטן ומתוך לזה נבאר הצומחות והדיעות כשכן יולאות מן החצרות מה דין אלו עם אלו :

אמר הכותב אף על פי שפעם סדר ספרים אלו מבוואר ביאור עיני ח"א מלי העיל בהיותו מכר במכתב. והקדמת הפרק הראשון למהאחרים מתבאר לכתחו מדבר בענינים כוללים והברורים לעירוב ולשימוף ודאי להקדים הללי לפרטי וההכרחי לשאינו הכרחי. ואחריו ס"ב ואלהו לקדם כנר חכמה כנמו וכוונתו קודם למהאחר להיות ענינו במצור אחר ויש לבאר החלה עיני החצר בעצמה ואחר כך לבאר ענינה עם חצר אחרת. ואחריהם ס"ג ואלהו לקדמים מבוואר וקדימתו למתאחר להיות ענינו כשמי חצרות שונות חין לאחת ויחזיקו לאחרת ולא שפגוד לזו על זו והוא דבר מלוי והוא כבוד יוחר מהמלא חצר לפנים מחצר. וכן הוא מלוי יוחר ממעלות רבים בלוי לשלוח אחד ואינו בני בית אחד שאלו נחבארו בפרק האחר. ואחריהם ס"ד וקדימתו למתאחר הוא לכבוד השלוח כל עניני החצרות בכל דדיין קודם לעניני המבואר זה מבוואר הנעם לשי שהסמוך לזו הנחים שכן משכן האדם הוא החצר והסמוך לחצר הוא המבוי וזהו אמרם שהבני החצרות נבארו לנבארו. ואחריהם ס"ה וסנה חצרותו נבאר וסנה קדימתו למתאחרים הוא מפני הסנה שנקדם בהלכות שבת עיני ההולאה ונדריה לנעין החומין וכבר זכרתי שם. ואף כגון מן הדלוי הוא להקדים העירוב החצרות ממחמת חש ההולאה לעירוב החומין. ועוד סנה אחרת להיות זה מלוי יוחר עירוב החצרות והמבוי והכרח האדם להם ממעלות עירוב החומין והואך חלוי והואך חלוי להיותו נקדם לשלוי לריך. ואחר זה הפרק הששי וכבר נזכרה סנה אחרת וכוונתו קודם לבל אחריו הוא להיות עירוב החומין בפת דומה לעירוב חצרות כמו שנתבאר ואין כן העירוב כרגל. ועוד סנה אחרת להיות עירוב החומין בפת שזה לכל ר"ל בעשירי ועיני ואין כן העירוב כרגל כמבאר פרק שביעי. ואחר כן פרק שביעי וסנה אחרת נחבארה וכוונתו קודם לחצרות הוא לפי שראוי לבאר חתלה דיני המערב עירוב אחד בדין ההלכה המערב שני עירובין וכן להקדמו למערב לימים חלוקים כפי שהחוקק והסוד בכל זמנו חלוי להיותו נקדם לתה שמיט מחוקק ושמיט שום ענינו בכל זמן. ואחריהם ס"ח וכבר נבאר למה נחאחר ענינו :

הלכות עירובין

מצוה עשה אחת והיא מדברי סופרים ואינה מן המנין :

וביאור מצוה זו בפרקים אלו :

מגיד משנה

פרק ראשון

מגיד משנה

דין המבוי הזה בדין מקום סמוך כמבואר ס"ז לפי שזה המבוי מביא מקום הוא שהכשרו בלא לחי וקורה. ולפי זה רבינו היה לו לכתוב כגון אפילו בלא לחי כיון שדבריו הם בדין חורב אלא שרבינו לא רצה להאריך לבאר בכלל מה שהחמירו חכמים בענין החצירות מוסף על דין חורה ודי לו במה שנבאר בה"י שכן וכאן נבאר עיני העירוב מהו ואינו הספיקו במחציתו הרשויות וזה נכור בדבריו וכבר הארכתי בזה בפתיחה בצור הלכות אלו :
 וכן בדין וכו'. גם בזה לא דקדק רבינו בדין החצירות לפי שאינו מקומו וכתב שיש לה להחיות נעלות בליה ופי"ו מהלכות שבת בדין שני כמלים ברה"י וכו' והבאר שם שדי כדלוייה יגעל אל"ע שאינו נעלות מתש וסם תבואר לין זה בארובס. וכוונתו מי שהקשה על דברי רבינו ממה שקראו פרק המוצא מפילין (עירובין ק"ט) כמליות לירושלים שהיו לה לנשות נעלות בליה ואין זה כלום דהתם לאו דוקא כמליות מפני החצירות דודאי דינה כחצר אלא מפני שלא עירבו ואסור מדגריהם לפלל מן הנחים למבואר קרי נה כמליות וכן פירש"י ז"ל ומקרה הוא :

ב אבל מדברי סופרים וכו'. מרק עושין ססין (דף כ"ב):
 (דף כ"ב):
 ובל

פרק א א חצר שיש בה שנייה וכו'. אל"ע ששבר נבארו גברי הרשויות ודייכין מה שהוא מן החורה ומה שהוא מדגריהם ראייתו להזכיר מהם מקנה בדרך קורה. רשויות שבת שלשה דבר חורה. השנים רכ"ד ורכ"ה והשלישי מקום שאינו לא רכ"ד ולא רכ"ה ודינו דבר חורה שהוא מקום פטור שמתוך לפלל ממת לרה"י וממנו לרה"י. והרשות הוא הוא נחלק מדגריהם לשמי רשויות האחד הוא כמליות חלוי לומר מה שנקרא כמליות והשני מה שנקרא מקום פטור כמבואר ס"ד מהלכות שבת. והנחים נזרו על כמליות והחמירו בו נעשוהו נכרי אלא רשויות אלו והחמירו שלא לפלל בו אלא בארבע אמות בדין רה"י. ודעת רבינו כמבואר פי"ז שכל מה שהוא רכ"ה נחור דבר חורה והואף לדירה לא נזרו בו חכמים להאריך בו מחצית יוחר ולא החמירו במבואר אלא במבוי שהוא כמליות דבר חורה ולו הצריכו לחי או קורה כנזכר שם. ודע שדיני הרשויות בהחלוק איכותן ומקומו נזכר שם אבל במה שהוא חזן חזן ר"ל אס יס להן בעלים הרבה או אחד חזר כחן. ומעשה אבאר דברי רבינו. ודין החצר מבוואר כמנה מקומות ושפוט הוא : וכן הדין במבוי וכו'. דע שדין חורה מבוי בלא לחי וקורה דין

א א חצר שיש בה שנייה הרבה כל אחד מהם בבית לעצמו דין חורה הוא שיהיו כולן מותרין לטלטל בכל החצר ומבתיים לחצר ומתחצר לבתיים מפני שכל החצר רשות היחיד אחת ומותר לטלטל בכלה. וכן הדין במבוי שיש לו לחי או קורה שיהיו כל בני המבוי מותרים לטלטל בכלו וטחצרות למבוי ומבוי לחצרות שכל המבוי רשות היחיד הוא. יוכן הדין במדינה שהיא מוקפת חומה נבונה עשרה טפחים שיש לה דלתות ונעלות בליה שכולה רשות היחיד היא. זה הוא דין חורה : **ב אבל מדברי סופרים** [א] אסור לשכנים לטלטל ברשות

לחם משנה

לחי ותייהו לשון רבינו כח"ס במ"ס זה אי אפשר דברי כתב של המבוי רה"י הוא ואם היה נחבא בלא לחי מדין חורה לא היה רכ"י בלא לחי ורבינו בדין חורה איירי. אלא כוונה ה"ה כך היא שכיון שטנת רבינו הוא לומר הדבר שמתוך לפלל מדין חורה היה לו לכתוב במבוי בלא לחי שהוא מותר לטלטל בדין חורה אל"ע שאינו רה"י בדין כל כמליות שבעולם ולמה כתב מבוי בלתי שהוא רה"י מן החורה דמשמע בלא לחי שהוא כמליות אינו מותר לטלטל זה פשוט בדברי ה"ה ז"ל. וכן הדין במדינה וכו'. כתב ה"ה וראיתי מי שהקשה על דברי רבינו ממה שקראו פרק המוצא מפילין כמליות וכו'. קשה דהתם ראה

פרק א א חצר שיש בה שנייה הרבה וכו'. כתב ה"ה ודעת רבינו כמבואר בפרק י"ז שכל מה שהוא רכ"י נחור דבר חורה [והואף לדירה] לא נזרו בו חכמים וכו'. ק' דמהלכה הלכות אלו כתב לפי שיש בין הלכות וכו' עד אחרת כגון שביה למקום אחד חורה רה"י או חורה מקום פטור דבר חורה ויהמירו בו חכמים וכו'. נראה משום שאפילו בנדר שהוא רה"י מן החורה החמירו וכלן כתב טעם זה לא החמירו : וכן הדין במבוי וכו'. כתב ה"ה ולפי זה רבינו היה לו לכתוב כגון אפילו בלא לחי כיון שדבריו הן בדין חורה וכו'. ואין לפרס דכוונתו לומר שיהיה לו לכתוב כגון חבוי בלא לחי

הנהרות מייסוביות

פרק א חצר שיש בה וכו' עד וכו' הוא. הלכה נוהגת היא : וכן בדין נמדינך עד קניוסין לכן. ביבולאמי ס"ק דעירובין ומקלוט סוק עושין ססין (דף כ"ב):

[א] במקום חדר פבואה ראייתו גברי רברבי לא ליתו עירוב בו כחכו התוספות דמבואר שסמך רמזוה לערב ופעמא רבה איכא דלא ליתו לירי איסור לאפוקי ולעילוי סבתים לחצירות ולפבו. ע"כ :

א) אסור בתקנה ואצרי התקנה
 ב) שזור האוכל ומגורו
 ג) נכיר אל אלוהים
 ד) מקום בנתג תצונו
 ה) לין צעיר תצונו
 ו) חצי אפלקיגו
 ז) תפסג יז
 ח) צונו קינולאמי
 ט) צונו שכינת רשות
 י) שכינתו ולקלו

זמנים . הלכות עירובין פ"א

הגויס נגמרה חנה והני הניס למה שמתחל חסום דלא שוו שיעוריהו להדדי דהניס כמה שיטור חני פרס ביטור שמי בליס חסר קימטא דצרי דני יהודה וכו' ופסק רבינו כר"י בן גרוקא משום דלמרינן בגמרא (דף ס"ג) גבי כמה טול שיעור חני פרס א"ר חסדא ו דברי ר' יהודה רבי יוסי אלל מ"ל כבינה ומחנה פוחקוס והו חני פרס מלן חכמים ר"י בן צרוקא . ומעטעט לרבינו דמדאפקיה בלשון חכמים הלכשא טומיה וכו' ה"ס והוא מדברי הרשב"א בח"ה ושד דפסח לן טומיה נסוף פלה כמו שנתנו הקוספות בע' כל חכמי (שנת קי"ח) וקפס דל"ה ה"ל ללסוק דלפמא טומחא אולנין היו שיעורו ג' רביעי ב"כ דהא חנה והני חניס לעמא טומחא אולנין וחילו רביס ז"ל מפק כפ"ס מהלכות טומחא אולנין דלפמא טומחא אולנין שיעורו כבינה והכי נמי אמרינן בכל דוכחא והיינו כר"ס . וי"ל דני אמרינן והנא דידן מ"ס לא חני טומחא אולניס פסוס דלא שו שיעוריהו דחניס וכו' ה"ס חני חניס ללסול חל הגויה ללו דברי הכל הוא דהא איכא פ"ד דהוי פסוס מחני חניס וליכא פ"ד דהוי יומר והמאם לידן דקי"ל כר"י בן צרוקא כי חזינן בכל דוכחא דקאמר דלפמא טומחא אולנין הוו שיעורא כבינה אמרינן דלמי שסיר כוונתה דלמי ליה ליה הא דחנא חני חניס לפמא טומחא אולנין אלל כפי מחני חניס היו דהיינו כבינה :

ד' ומפני מה חקן שלמה דבר זה וכו' . דברי רבינו בטעם חקנה שלמה פסוקים וכו' .

ז' הערוב שטעוין בני החצר זה עם זה וכו' . זה מטעם שטעוין בני החצר זה עם זה כמחבת עירובין :

ח' אין מערבין וכו' . פרק חנון (דף כ"ה) משנה ככל מערבין ומסתמין חוץ מן המים ומן תחלה דברי ר"א רבי יהושע אומר ככר הוא עירוב אפי' מלפס סאה וסיה פרוסה לין מערבין בה ככר כליסר והוא שלם מערבין בו והלכס כר' יוסע וכן פסקו וכו' . (דף כ"ה) הכירו ברייתא דרבי יהושע מודה שכל מערבין עירובי חומות וכל מעסתמין שטעוין מנאוח וכל אמרו לערב כפס אלל בחצר ככר : וכשם מערבין וכו' . פס וכלתא אמר שהולל מערבין כפס אורז חבל לל כפס דוקן אמר רב מערבין כפס של עדשים . ופעם שאין מערבין כפרוסס אמרו בגמרא השוס איכא פירוס שלל יאמר האחד חני מערב כפמלס והבדי כפרוסס יאמרו : שאלו פרטו כולס כפרוסס מהו ופספו שאינו עירוב גזירה שאל יחזור דבר לקולו . ונראה מן הגמרא שאלס חין הככר חסר לאל כדי חלמו שמערבין בו שאין כפן איכא שברואה קולה שלמה היחס וחקנה הפריס חמיה הלכס והוא שלל האל אלל כדי חלמו נהפוס שהוא חלס ח"מ . ואלל זכר זה כהלכות נס לא נהבאר בדברי רבינו וחילו לפי כפמלס חני או שיש להס שניה הכרת כזה : ככל אולל וכו' . (דף ר"ו) דלס פרק ככל מערבין ומסתמין חוץ מן המים ומן המלח . וכירוב מערבין עירובי חומות ואמרו בגמרא (דף כ"ה) לא כנו אלל מוס כפני עמלן ומלח כפני עמלן דלון מערבין אלל מוס ומלח מערבין ומבוחר כהלכות כן :

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

פרק א ז' וכמה שיעור האוכל שמסתמין צו וכו' . שיטתו שמי מעודת שן כ"מ נרונרות שהס כפס בליס בינוניה כפרק כילד משתמין (עירובין פ"ב) במשנה גמון ב' מעודת דעירוב ר"י בן צרוקא אומר מככר כעודתיו מר' סלון כפס ר"ס אומר תשמי ידוע לקב חניה לניס העונע והני חניה לפסול בה חל

ברשות היחיד שיש בה חלוקה בדירויין עד שיערבו כל השכנים כולן מערב שבת . אחד חצר ואחד מבוי ואחד המדינה . ודבר זה תקנת שלמה ובית דינו : ג' וכן יושבי אהלים או סוכות או מחנה שהקיפוהו מהיציא אין מטלטלין מאהל לאהל עד שיערבו כולן . אבל שיירא שהקיפה מחיצה אין צריכין לערב אלא מוציאין מאהל לאהל בלא עירוב לפי שהן כולן מעורבין ואין אותן אהלים קבועין להן : ד' ומפני מה תיקן שלמה דבר זה . כדי שלא ישעו העם ויאמרו כשם שמתר להוציא מן החצרות לרחובות המדינה ושוקיה ולהכניס מהם לחצרות כך מתר להוציא מן המדינה לשדה ולהכניס מן השדה למדינה . ויחשבו שהשוקים והרחובות הואיל והן רשות לכל הרי הן כשרות וכמדברות ויאמרו שהחצרות בלבד הן רשות היחיד וידמו שאין התוצאה מלאכה ושמתר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים : ה' לפיכך תיקן שכל רשות היחיד שתחלק בדירויין ויאחו כל אחד ואחד בה רשות לעצמו וישאר ממנה מקום ברשות כולן ויד כולן שוה בו כגון חצר לבתים . שנחשוב אותו המקום שיד כולן שוה בו כאילו הוא רשות לרבים . ונחשב כל מקום ומקום שאחו כל אחד מן השכנים וחלקו לעצמו שהוא בלבד רשות היחיד . ויהיה אסור להוציא מרשות שחלק לעצמו לרשות שיד טולם שוה בו . כמו שאין מוציאין מרשות היחיד לאחד ברשות שחלק לעצמו בלבד עד שיערבו כולן אף על פי שהכל רשות היחיד : ו' ומה הוא העירוב הזה . הוא שיתערבו במאכל אחד שמניחין אותו מערב שבת . כלומר שכולנו מעורבין ואוכל אחד לכולנו ואין כל אחד ממנו חולק רשות מחבירו אלא כשם שיד כולנו שוה במקום זה שנשאר לכולנו כך יד כולנו שוה בכל מקום שיאחו כל אחד לעצמו והרי כולנו רשות אחד . ובמעשה הזה לא יבאו למעות ולדמות שמתר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים : ז' העירוב שעושים בני החצר זה עם זה הוא הנקרא עירובי חצירות . ושעושים אנשי מבוי זה עם זה או כל בני המדינה הוא הנקרא שתוף : ח' אין מערבין ג' בחצירות אלא בפת שלמה בלבד אפילו ככר מאפה סאה והיא [ז] פרוסה אין מערבין בה . היתה שלמה והיא כליסר מערבין בה . וכשם שמערבין בפת חבואה כך מערבין בפת אורז ובפת עדשים אבל לא בפת דוחן . ושתוף בין בפה בין בשאר אוכלים . י' ככל אוכל משתפיין חוץ מן המים בבני עצמן או מלח בפני עצמו . וכן כמדין ופטריות אין משתפיין בהן שאינן חשובין כאוכלים . ערב מים עם מלח נעשה כמוריים ומשתפיין : י"ז יוכמה שיעור האוכל שמשתפיין בו כגורגרת לכל אחד ואחד מבני המבוי או מבני המדינה . והוא שיהיו שמונה עשרה או פחות . אבל

א כיון כפ"ס פס : ב עור טו"ז פס : ג עור סו' פס' פס' פס : ד טור וכו"ז פס :

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

הוא שיהיו שמונה עשרה או פחות . אבל

א כיון כפ"ס פס : ב עור טו"ז פס : ג עור סו' פס' פס' פס : ד טור וכו"ז פס :

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

הוא שיהיו שמונה עשרה או פחות . אבל

א כיון כפ"ס פס : ב עור טו"ז פס : ג עור סו' פס' פס' פס : ד טור וכו"ז פס :

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ז' וכמח שיטור וכו' . פ' הלון (דף כ"ה) כמה הוא שיעורו כזמן שקן מרובין שמי מעודת לכלון כזמן שקן מועטין כחונרה כלהולס שנה לכל אחד ואחד ופירשו בגמרא מרובין הם

וכן כמיהו וכו' . פס מפורש על משנהו לין למדון מן הכללות אף במקום שאלמר כפן מוז דהא איכא כמיהו ופספריס שאין מערבין וזה ג"כ כהלכות :

ומנים. הלכות עירובין פ"א

כס י"ח ומי"ח וליך שמי כבודו כן י"ח נגורוה וכתב דניו שהם גם בימים בנינויות ולמד בן חמ"ח סרק כולל המהפסין (דף פ"ג) גהומין שיעור עירובי החומין מזון שמי כבודו והם גם בימים לנעם ר"י בן ברקא והלכה כמותו לפי ששם הכירו דבריו בלשון חכמים:

י כל אוכל נאכל וכו'. סרק ככל מפרצין (דף כ"ב:) אמר שמואל כל שהוא לפתן כדי לאכול בו וכל שאינו לפתן כדי לאכול ממנו נאכל בשר וכל רבה אמר כדי לאכול בו ורבי יוסף אמר כדי לאכול ממנו ובהלכות והלכה כרבה וכו' ז"ל. וכמו כתיב כגון יין מטביל וכו' ומפורשין הם גמירא שאמרו אם (דף כ"ט) אמר רב מערבין בשמי רביעיות של יין והקשו ומי שתיין כולי האי והניחא רש"י אומר יין כדי לאכול בו חומץ כדי לשלול בו זתיים ובליליס כדי לאכול בהן שמי סעודה וחידלו כי קאמר ר"ה בהמרא מטביל ופירשו שם אמר רב חומץ כדי לנביל בו שמי סעודה של ירק. יוצא דלאמרי אמר רב יצק הנלכל בשמי סעודה ולא חכרו לשונות אלו בהלכות גם לא בדברי רבינו אלא כרייהא כפשה וגרלה שהן פוסקין כלשון ראשון וכפשה כרייהא דמפמע דבשמי דוקא טבול מזון שמי סעודה. והרשב"א ז"ל כתב והחומץ לנביל בו ירק של שמי סעודות ויראה ששיעור רביעים וכן יראה לי שהיין המטביל בקטנה הסעודה הוא כל ולא לטביל בו ולפיכך שיעורו כדי שפתיחין ממנו לקטח שהי סעודות. עכ"ל:

אם היו מרובים על זה שיעורו שתי סעודות שהן בשמונה עשרה נגורוה שהן כשיש ביצים בנינויות. אפילו היו המשתתפין אלפים ורבות שתי סעודות לכולן: י כל אוכל שהוא נאכל כמות שהוא כגון פת ומיני דגן ובשר חי אם נשתהפו בו שיעורו מזון שתי סעודות. וכל שהוא לפתן ודרך העם לאכול בו פתן כגון יין מבושל ובשר צלי וחומץ וכוריים וזיתים ואמהות של בצלים שיעורו כדי לאכול בו [כ] שתי סעודות: יא נשתהפו ביין חי שיעורו שתי רביעיות לכולן. וכן בשכר שתי רביעיות. ביצים שתיים ומשתתפין בהן ואפילו הן חיות. ורמונים שנים. אחרון אחד. חמשה אגוזים. חמשה אפרסקים. ליטרא של ירק בין חי בין שלוק *ואם היה בשיל ולא בשיל אין מערבין בו לפי שאין ראוי לאכילה. עובלא תבלין. קב תמרים. קב נגורוה. מנה דבילה. קב תפוחין. כשות במלוא היד. פולין לחין כמלוא היד.

חזין ליטרא. והתרוין הרי הן בכלל הירק ומערבין בהן. עלי בצלים אין מערבין בהן. אלא אם הבצילו ונעשה אורך כל עלה מהן זרת. אבל פחות מכאן אינו אוכל. וכל אלו הדברים האמורין כלפתן הן. ולפיכך נתנו בהן שיעורין אלו וכל כיוצא בהן *וכל האוכלין מצטרפין לשיעור השירוף: יב ליטרא האמורה בכל מקום מלא שתי רביעיות. ועובלא חצי רביעית. ומנה האמורה בכל מקום מאה דינר. והדינר שש מעין. והמעה משקל שש עשרה שערות. והמלע ארבעה דינרין. והרביעית מחוקת מן המים או מן היין משקל שבעה עשר דינרין וחצי דינר בקירוב. נמצא הליטרא משקל חמשה ושלשים דינר. והעובלא משקל תשעה דינרין פחות רביע: יג סאה האמורה בכל מקום ששת קבין. והקב ארבעה לוגין. והלוג ארבע רביעיות. וכבר בארנו מדת הרביעית ומשקלה. ואלו השיעורין שאדם צריך לזכור אותן

מיסו בסוף הקלו בה שאם נתמשש אפילו חמין אחד מוסף ומזכה ולוין לר"ך להודיע. ושמעתיא דבעל הבית שהיה שוקף לכינוי מוצתם להדיח דבשמי דבריס כיח הנורין זה לזה דוק ומשכח. עכ"ל:

הגוייה כהני פרום ובמזון שמי סעודות לטורבו. ופירש רבינו שכלל זה עירוב חומין ושתי סעודות וכן פירשו בחוכמות. ובהשגחה הלכו כזה ואמרו שלא נאמר אלא בעירוב החומין בדוקא והלכינו כזה והרשב"א ז"ל לא הכריע בדין זה דבר:

יב ליטרא האמורה בכל מקום וכו'. דע ששערי האשקין והאובלין הנמדדין לא נחשבו השקין נחמה לפי שאין כל הדברים הבין בכמות שוין במשקל והל"פ בן חמין אחד לכל החלומים קדקרו כזה מדמה ולקחו הבינוי הנמדד ועלה להם משקליו כשעור מה שכתבו. ורבינו היה מן המדקדקים והגזיר בפירוש החשק של מנחת שדקדק בחדת הכלה כל יכלוה ועלמה לו משקלה כך וכך תקנה מלרס וכו"ם ס"ו מהלכות כבורים ובלר מהמון כהונה כגנולין, והיה כונה הגלומים כזה כהיו נקלה יומר ידועה המשקל מידעת המדות וכן מפורש בהבבוביהם שיה לא נחשבו בנחמה אלא של אחד מהם שיער לפי דעהו. ואמנם מה שזכר מלמור משקל הליטרא והשכילה אפסר כיס מזה הכך ס' המוכר אה הספיה (כ"ב ז') ויש שם נכסלות הלוקות. ודע ש"פ סעודות הם משקל חי אנלי"ם במשקל שלנו וזיה הדע כל השיעורין כמה הם להמשקל שלנו: יג סאה האמורה בכל וכו'. זה מעורר נגמירא ככמה מקומות:

דלם לא יעשו כן השחכה תורח עירוב מן החיטוקות דלויס ידועים מה סוף הנעשה צמחי כח"ס רבינו לקמן ומה שכתבירו בעירוב יומר מבשיהוף דבעירוב לר"ך פה ובשיהוף לא. הרי פירש רש"י ז"ל הטעם בכך הדך (דף ע"ה) דעירוב משום דירה ודירה של

אוכל
כיצד

לחם מיטנה
סגדל עוז
כחם אינו נמשך אלא אחר (היין) [הפסח] אבל כיהוף ילוינו אלא עשהף רשות ההגרות וחזר לאו בזה דירה ועירוב ההגרות זו עם זו ודלוי דלוינו לר"ך הולס דלויכא שיהוף כדפירש רש"י ז"ל שם:

הנהות סיימוניות
(ה) כרבה ורלא ברב יוסף דאומר כדי לאכול היסנו. ע"כ:

אמר רב חמטנא מערבין בחדרין היין והקשין אינו ופאמר רב חבדא שילקא חייא קטיל נברא חייא ובריינן כפאי כבסיל ולא כסיל ושירש"י ז"ל כי קאמר רב חמטנא אין מערבין בכסיל ולא כסיל עכ"ל. והוא ז"ל פסק בליבה כרוא חסרין שירש"י ז"ל בדין מרביתיו וכן דמייתא דמקשין או מבייע חסלקא לתרין שמעיין ודלוי דהווייסין טוין איטין ומריוהון מקיזין ירק בהם כהן כרייתא דקמין ליעדל ירק ודלוי שארס הא שיתוף. ס"ד דמפעילה: כתב הרשב"א ז"ל אינו אומר כן כו' אלא ש"ם לתחילת אינו כל אלא חמין אחד והמוכח לבני מבוי אינו מוכח אלא חמין אחד מיהו ככוף הקלו בו וכו': ואינו אומר לא כגנתי דבריו אלו שגבי סחוף ועירוב החומין טוין הן כקנין ושיעור וכ"כ ר"מ ז"ל ש"ו וריס פירקין נמי הכי הני כלל מערבין ומשתתפין וכן בינוי סרק הלון ופי' ההם כהדיח כרייתא בכל מערבין עירובי החומין וכלל משתתפין שהפיו מבושות ולא אמרו לערב נפש אלא עירובי הנירות בלנד אלמא טוין הן נמי משמע כשתהיין דסק כיוז משתתפין דקבעו שיעוריה דעירובי החומין להדיח מן סחוף כמיו בעשות כשיעור שיתוף וכן כמנין דלוינו עירובי חלרות סח שלימה נעיל ואשילו ככאוס מני כ' יבועש דמשתתפין סרק הלון וכסרק כלל מערבין בשתתפין דשיעורו בלרי מינין דלוינהו ככחוף מני ותחומין נתיבין אמר רבא הריני כן עוליי ככויף עכריא ז"ל סהוא מרבנן סחוחיס ככמה ז"ל וזי מערבין ככחוחיס ומחדר תלמודא ולא והחמיא כל האוכלים מעטרפוס לטבול את הגוייה ככהי פרס וכמון שמי סעודות לעירוב כרוא משכ ג"כ כ"ד דמכסה מעולה חא חוי דמדנקיי תלמודא אהדי על כתיב דין טוב צירוף דל"ב מאי מקבי האי דיוס למוד ויהי דיוס למוד ותלמודא נמי איבעי ליה לצוקי כתי בהם בעירובי החומין כי קאמנא אלא ככחופי מבושות ועוד דלמחסי' קמייתא דשירקין קיימינן דקמי לכו כהדי כלל מערבין ומשתתפין אלא ודלוי יבס ככב ר"מ ז"ל ואם רבינו כהר"ך ז"ל ים לו דרך אמת לא ידועי לטוף דעמי. ומע שזה דביע כרב לרדקן כן הוא סרק הדך ומכא לתמוא מרבנית מבוס דדיק אכתי יין ויין ראוי לערב יין ומין חן ראוי לערב וכגויין דמהדרי לאסכות כחי ככתי וסלקא וטריא כיש כרייה. ובשנוי חין כמחלית מחויה דכא אכתי לנבי רנח סווא דנעי לאשלגי וק"ל ככוליס הלמודא אכתי ורנח הלכתא כרנח כר מיע"ל ק"ם ואדרכא מלחאי לי כס מור כנערו דמייתא תלמודא כיישחא לרנח סכא דחויא מערבין כחנר כמה ואם רטו להכתפין מערבין כהנירות ומשתתפין במבוי סלח יבדת תורח עירוב מן החיטוקות דכתי ר"מ והכ"ל או מערבין או משתתפין ואשיתקא אמר רב הונא אמר רב הלכה כר"מ וכו' עד כאן לא פלוגי כגון פלוה דר"מ אלא כמערבין או משתתפין אבל כבאר מילי מודו וסא קמן סלין מחנך כמניי העירובין אלא בין חנייות לכחוף אלא החומין: ושחופי מבושות ככרדי ויניבו ומכ"ס ר"מ ז"ל: וכבר ביאננו עד כגנולין. הכל סרק ככל מערבין (דף ז"א):

דבר שיהיה מעשהו ודבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו... דבר שיהיה מעשהו...

צינונים

קופץ כו' מ"י סס סמ"ג סס טוס"ע סס. הפשוטות כו' ק"ה ע"ה חוספתא פ"ג כחנות ע' ע"ה כ"ב קנ"ה ע"ב. ירושלמי מע"ש פ"ד הל"ג עירובין פ"ו ה"ו גיטין פ"ה ה"ג, מ"י סס ה"ה טוס"ע סס סע"י א'. ח וא"ו דברים כו'. ג"ע ע"ה מ"י פ"ג מהל' חפלה ה"ה פמ"ג ע' י"ט טוס"ע א"ה ס"י קל"ה סע"י ג'.

שינויי נוסחאות

ז וכן בחירה. נד"ג בן בחירה. הפשוטות. כתיב הסוטרות. ח וא"ו. כתיב משנ"ג ונמט"ר אלו.

תוספות חדשים

ז כבשה הפשוטות כו' במטלטלין. אבל נקרקעות לא משום דמירת קרקע לריבה יומר מרפות ונקיאות (כ"ב הרמ"ז בשם מ"ע ח"מ סימן רצ"ה).

תפארת ירושלים

לפי דמירי בשאר נכסים אע"פ דקמני תקחו בעל וכונתם ל"ד דלא מירי דוקא נ"ג נכסים רק בשאר נכסים וגם נ"מ. וקושיאם גם מ"מ דקברי דלקוטא אין לחלק בזה בין שאר נכסים לנ"מ, הגם שבמ"מ פכ"ב מה' אישות הט"ו מנואר להסוף דננ"מ המקח בטל לגמרי מ"ה הרשב"א בחו"ס פ"ל ז' שאר דעות הרשב"א ושאר פוסקים, ועוד דהא הרי"ה עלתה שהבילו לשאר נכסים דפשיטא ליה שאין המקח בטל לגמרי מוכח גם לנ"מ ממאי מקשה אלא למעוטי נ"מ הא אמר אמימר א"ה שמכרו נ"מ לא עשו ול"כ הא אפ"ל למעוטי נ"מ שאין המקח בטל לגמרי רק אחר מיתח הגעל כמו שפי' הרשב"א למסקנא, א"י דגם ננ"מ מילתא דפשיטא היא שאין המקח בטל לגמרי.

תפארת יעקב

נשיד לעו' הבאן ז יבן אות נר ויודע בטיב מר"ם. ליחא ע"ש.

ז רומז ונרמז. פי' הר"ב מה שהוא רומז או אחרים רומזים לו ונחלצה הכל קיים. ואע"פ שזה שנחלצה ג"כ הוא ברמחה. וא"כ היינו רומז. לא קשיא דה"א כי נרמז מאחרים מה שנחלצה ברמחה לא לסגי. דלמא טעה במה שנרמז לו. קמ"ל. והאי נחלצה לא קאי אלא אנרמז. דאילו ברומז מאי בעי עפי ומאי ריזי ש"ן. ובפירש"י מה שהוא רומז קיים או כו' ונחלצה קיים: במטלטלין. אבל נגטין ד"ה ברמחה. כדמנן ברש פ"ק י"ד דיבמות. ואיכא דאמרי כמחלוקת

רומזו ונרמזו. בן בתירא אומר, קופץ ונקפץ. במטלטלין. הפשוטות. מקחן מקח וממכרן ממכרן במטלטלין: דח ואלו דברים

ז רומז ונרמז. מה שהוא רומז או שאחרים רומזים לו ונחלצה הכל קיים. רמחה, נדיו ונרמזו. קפילה, עקימת שפחים, שנאמר (איוב ה') קפלה פיה. ואינו סימן ניכר כמו רמחה: במטלטלין. אם מנר מטלטלין. ואין הלכה כן בחירה: הפשוטות. הקטנים כגון ז' כגון ח' אם הוא חריף יודע נטיב משא ומתן. או כגון חשע וכן עשר אם אינו חריף כל קר: מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין. ומתנתן מתנה. אחת

במטלטלין. כך מחלוקת בגטין. ואימא אף במטלטלין. גמ'. ומיהו הא דגטין כשנשא כשהוא חרש כדמנן התם כשם שכתב ברמחה כו': הפשוטות. פי' הר"ב כגון ז' כגון ח' ה"ג הרי"ף והרא"ש דרוב כהנא. ומ"ש הר"ב אם הוא חריף כו'. וזה העיון מלוי נדין. הרמב"ם: מקחן מקח כו'. וטעמא משום כדי חייו. דאי לאו זביניה זביני. לא

פירוש המשניות להרמב"ם

אם היה להם חריפות או מבן שמנה וכן חשעה וכן עשרה לפי שיעור חריפתם וזה העיון תלוי בדין. ואין הלכה כן בחורא. ח וא"ו דברים אמרו מפני דרכי שלום כו'. דע שזה הדבר

אומר שמקחו וממכרו במטלטלין אינו כלום עד שיקבל הדבר ויהיה ברשותו ויתן ג"כ למי שהוא מוכר ולא חספיק לו הרמיה כלבד. והפשוטות הנערים קטנים מבן שש וכן שבע

מלאכת שלמה

אפטרופוס עליו עד שיהא בן עשרים מקחו וממכרו ממכר ואם קדם הלוקח להוציא הנכסים מיד האפטרופוס וזה ע"כ בקלור. וכמו עוד הר"ן ז"ל דפרק התקבל ד' תקפ"ד דכשאר הפשוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין דוקא בשמוחזק בהן הוכיח דבין דכרשמו של קטן מחזיק בהן חקטו כהן שמה משום כדי חייו אבל בהקנאה אחרת לימיה כלל ולפיכך מי שנחמייב לקטן בין בשער בין בקנין שאין אותו דבר חמת ידו אינו זוכה בו אלא א"כ זכה ע"י אפר והיינו דאמרינן התם דפרק מי שמת חזקן לקטן משום דליהו גופיה לאו בר זבייה הוא דברכי ההקנאות ע"כ. ועיין עוד במה שכתבתי בשאר ז"ל שם פ' מי שמת ס"י ז'. וכמו בדודאי הרשב"א ז"ל הא דמנן הפשוטות מקחן מקח וממכרן ממכר פרישנא דנמרא טעמא משום כדי חייו והלכך אי איה ליה אפטרופוס אין ממכרו ממכר וכדאמרינן בשליה מליאת האשה אמר רפרס לא שנו אלא שאין שם אפטרופוס אבל יש שם אפטרופוס אין מקחן מקח ואין ממכרן ממכר וכמו דכינו האו גאון ז"ל בשער שלישי של ספר המקח שלא ימכור אלא לכדי חייו כדגרסין עלה א"ר אבא ד"ר יעקב א"ר יוחנן משום כדי חייו ולפי דעתנו אלו רואין שאם יש ממון הרבה שימנן לו ממנו מקצת לסחורה במה שיתלמד מקח וממכר אע"פ שאין לרך לכדי חייו ולפי מראית עיני הדין ע"כ. אבל הרמב"ן ירו' כחז דבין דמקחן רבנן שיהא ממכרו ממכר לא פליג בין מוכר לכדי חייו למוכר יוחר מכדי חייו דהא דמחנחו אסיקנא דמחנחו מחנה בין מחנה מרובה בין מחנה מועטת ואע"פ שאינה משום כדי חייו כי היכי דליעבדו ליה מיליה משום דלא פלוג רבנן וה"ה משמע בשליה מליאת האשה גמ' המשליש מעות לבנו ע"כ. והובא ג"כ כל זה בפסקי הרא"ש ז"ל ואימא נמי דפ' מי שמת דף קנ"ה וצירושלמי פ' חלון ועיין ג"כ בגמתי יוסף פ' שנים אוחזין דף הכתוב עליו ע"ג. וביד פ' שני דה"ל גירושין ס"י י"ו וצבור ח"מ ס"י רל"ה. ונלע"ד דבמטלטלין גרסי' המ"ס בחירק בכל מקום שהוא שנו אי קאי אעניינים המחלעלין ואי קאי אגברי המחלעלין העניינים גרסינן המ"ס בשב"א והוי מטלטלין דמחנחינן ודמיה ליה כמו מחלעלין בחייו. ח א"ו דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן קורא

מכירה ופי' ו' ובפ"ה דה"ל טוען ונטען ס"י י"א י"ב ומח"י כחש מעיקרו עיין דפ' מי שמתו דף ע"א. בן בתירא אומר קופץ ונקפץ במטלטלין. אינו כלום עד שיקבל דבר ויהיה ברשותו ויתן ג"כ למי שהוא מוכר ולא הספיק לו הרמחה כלבד הרמב"ם ז"ל. ולשונו דחוק לפי מה שאכתוב מסוגיית הגמרא ופי' בערוך רמחה נעונו וצדו קפילה בפיו ורבינו עובדיה ז"ל חפס ס"י רש"י ז"ל ועי' במ"ש דר"פ חרש. ובגמ' אמר רב נחמן מחלוקת במטלטלין אבל נגטין ד"ה ברמחה וכדמנן בפ"ד דיבמות כשם שכתב ברמחה כך הוא מוציא ברמחה ולא בקפילה ונקרקעות לא בקפילה ולא ברמחה דהכא תקון רבנן משום כדי חייו דאי לאו זביניה זביני לא מזני ליה אינשי מחויה ולא מזני מיניה ואיכא דאמרי אמר רב נחמן כמחלוקת במטלטלין כך מחלוקת בגטין ואף במטלטלין קאמר בן בחירה ובין ללשון ראשון בין ללשון שני מוכח מדברי רש"י ז"ל דנמרא דמלח במטלטלין היא דברי בן בחירה. הפשוטות. גמרא לפי גירסת הר"ף והרא"ש ז"ל עד כמה מחו רב יהודה לרב יצחק בריה דבר שית כבר שבע רב בהנא אמר כבר שבע כבר מחני במחנחא הנה כבר חשע כבר עשר ול"פ כל חד וחד לפוס חורפיה ע"כ. ובטעמא שנו אין שם מליאת רוב כהנא כלל ולשון הרמב"ם ז"ל והפשוטות הנערים הקטנים מבן שש וכן שבע אם היה להם חריפות או מבן ח' וכן ט' וכן עשר לפי שיעור חריפותם וזה הענין מלוי נדין ע"כ ז"ל. ואימא דנ"מ מליאת האשה ואמר רפרס התם לא שנו אלא שאין שם אפטרופוס אבל יש שם אפטרופוס אין מקחן מקח ואין ממכרן ממכר ממאי מדקמני מחני דהאם אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום ופריך דמילתא היכא דליכא שלישי שאינו מפני שנחלש לקך ופירשו לו מה יעשה בהם אבל אפטרופוס אינו אלא לעשות לרבי יחומים לכל הלרין והרי אם מכרו אין זה שנו מלוח המת שאף האפטרופוס ימכור לזורך מוזהמים ומשני א"כ ליחני אבל בקטנה יעשה שלישי מה שהושלש ידו כדקמני בגדולה מאי אין מעשי קטנה כלום ש"מ אפילו בעלמא כגון אפטרופוס דדמי קלח לשלישי אין מעשה קטנה כלום לפניו ע"כ. וכמו שם הר"ן ז"ל ומיהו משמע דדוקא קטנים אבל בגדול שיש לו אפטרופוס כגון שמונה אביו

י כ י תפארת ישראל י כ י

ועי' אה"ע קכ"א ס"ה וי"א, וכחיהו לא מהני, ולרמב"ם אם כתב מהני ועי' אה"ע ק"ב פ"ה וקמ"ב ס"ז. ו דאפילו עקימת שפחיו מהני. נא במכירת מטלטלין, אבל נגט ד"ה לר"ך רמזה. ו ב קטן יומר מנן ו' שדקוהו שיודע נטיב כנו"מ. ו ג ומחנחו קיימת בין מחנח גרסי' או שכו"מ. ו ד אבל בן י"ג שהביא ב' שפרות, אף שאינו יודע נטיב מו"מ, מהני במטלטלין. אבל בקרקע, אף שלא ירשה, רק

חז ביד או נרמז. חט מרמזין לו, ומה שנחלצה קיים. ודוקא בקדשה כשהוא חרש דכנו שכתב ברמחה כך מוליא ברמחה. אבל בקדשה כשהוא פקח ונמחרש, היינו שאינו שומע ואינו מדבר, אינו יכול לגרש כלל, אבל כשנשאה כשהוא פקח, ונשחק שאינו יכול לדבר אבל שומע, וכ"ש כשנשאה כשהוא אלם אבל שומע, וכן הוא ג"כ בשעת גירושין, יכול לגרש ברמחה אחר שיצדקוהו ג"פ כלקמן רפ"ו

מתנת נתיא, ואחד מתנת שני. אחד מתנת מרע. אחד מתנת מרובה, ואחד מתנת מועטת: ח כהן קורא ראשון וכו'. כשהן שוין בחכמה. אבל אם ישראל גדול בחכמה, קודם לכהן וללוי, דממור תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. הדין הוא דיעא דגמרא. והאידיגא נהוג שכהן אפילו עם הארץ קודם לחכם גדול שבישראל: מפני דרכי שלום. דמדאורייתא יכול הכהן לתת רשות למי שירצה שיקרא בתורה לפניו, ומפני דרכי שלום אמרו שיקרא הוא ראשון ולא יתן רשות לאחר שיקרא, ללא לימי לאננוי ולומר מפני מה הרשה לזה ולא לאחר. ולא שנה בשנתות וימים טובים דשכיחי רעים, ולא שנה בשני ובחמשי בזמן הזה, לעולם כהן קורא ראשון ואינו יכול לתת רשות לישראל שיקרא לפניו, כי היכי דלא לימו לאננוי. ואם אין שם כהן, נתפרדה החבילה, ולא יקרא לוי שני אלא כפי חשיבותו, ואיך דאמרי לא יקרא לוי בתורה כלל, וכן המנהג: מערבין בבית ישן. בני חזר שרגילים לימן עירובן בכל שנת בבית אחד, אין על כהן ע"ה אלא מדאורייתא כשימן לו רשות כו'. עכ"ד. אלא שאין עולין כלל לדברי הר"ב שהוא הביא את הדורות לענין קריאת התורה ועלה כתב והאידיגא נהוג כו'. ול"נ בטעם המנהג שכוין שהחכמים תקנו שלא לתת רשות משום דרכי שלום דלא לימי לאננוי ופי' רש"י ולמימר אגא נמי קרינא דרישא ע"כ. הלכך בדורות האחרונים שאין אדם יכול לומר מעשי גדולים מתעשיין ולא חכמתי גדולה מחכמתך. לפיכך ראוי לומר דכהן ע"ה קודם לת"ח. דאל"כ אמו לאננוי שכל אי' יאמר אני ת"ח גדול ממך והרי מנהג זה דומה בטעמא לתקנת המשנה. ומ"ש הר"ב ואם אין שם כהן נתפרדה החבילה כו' ואיך דאמרי לא יקרא לוי בתורה כלל. ופירוש נתפרדה החבילה נפק הקשר אינד הלוי את כבודו בשביל חבילתו הנפרדת ואינו קורא כלל. רש"י: מערבין בו מפני דרכי שלום.

פירוש המשניות להרמב"ם

המפורסם בכל המקומות שיהיה הכהן קורא בכה"כ ראשון בין שיהיה ת"ח או ע"ה הנה הוא דבר שאין לו שורש בתורה כלל ולא נזכר זה בש"ס ולא היא זאת הכוונה הנרמזת אליה בזאת ההלכה ואני נפלא הפלא ופלא מערי הגלות שנוהגים בזה המנהג אחר היוחס בריאים מחולאי המנהגות ומדעות האחרונים ודרכיהם ואין אצלם אלא ענינים נאותים ללשון

מלאכת שלמה

ראשון וכו'. ביד פ"ב דהלכות חלה סי' י"א ושם פסק כנגד מתיבתא דפירושא על מה שנהגין שלא כדן הגמרא ודלא כמתני' דטוב הוריות אבל אם היה ממזר ת"ח וכו' ע"ה ממזר ת"ח קודם לכהן גדול ע"ה ופי' הנ"ל לישנא המנהג דהא דהוריות לאו כלל הוא לכלול קריאת התורה אלא בשאר דברים שמצוה להקדים הכהן כמו לזכר בה"מ ולטול מנה יפה ראשון אבל דיני קריאת התורה היא כמתני' דהכא ע"כ אלא דר"ע ז"ל משמע שסובר דהוא דהוריות לענין קריאת התורה נמי אמריא ועלה קאמר והאידיגא נהוג וכו' ע"כ בקיצור מחי"ע. ועיין עוד בב"י א"ח סימן קל"ה וכמו בספר לבוש חלל שם סי' קל"ה ואסמכתא נמי אקרא

מזוני ליה מזוני ולא זוני מיניה. גמרא. [ורש"י]: ח כהן קורא ראשון כו'. מפני דרכי שלום. כתב הר"ב דמדאורייתא יכול הכהן לתת רשות כו' לפי דדבר תורה הוא מה שכהן קורא ראשון. ומקראי ילפי להו ואיכא דמילף מוקדשמו וכמו הר"ב צמשה ו' פ"ג דהוריות. [ובמשנה ח' דהתם. כתבתי ממקרא אמרן ומ"ש הר"ב ומפני דרכי שלום וכו' ול"ש בשני ובחמשי בזמן הזה. דשכיחי נמי רעים. תוספות. וכל זה הוא דין הגמ'. וכמו עוד הר"ב שכל זה כשהן שוין בחכמה. אבל אם ישראל גדול בחכמה כו'. דממזר ת"ח קודם כו' כדמתן סוף הוריות. ומש"ה חמה הרמב"ם בפירושו על המנהג שכתב הר"ב. ואע"פ שפירשו הפליא בתמיהתו על המנהג. לא נמנע מלכתבו בחדו"ד פ"ב מהלכות חלה. והב"י א"ח סי' קל"ה כתב לישנא המנהג דהא דהוריות לאו כלל הוא לכלול קריאת התורה אלא בשאר דברים שמצוה להקדים הכהן כמו לזכר בה"מ ולטול מנה יפה כו' היא שנויה אבל דיני קריאת התורה היא כמתני' דהכא ודאממר עלה בגמ'. ואין לת"ח דין קדימה כלל אלא שאין עולין כלל לדברי הר"ב שהוא הביא את הדורות לענין קריאת התורה ועלה כתב והאידיגא נהוג כו'. ול"נ בטעם המנהג שכוין שהחכמים תקנו שלא לתת רשות משום דרכי שלום דלא לימי לאננוי ופי' רש"י ולמימר אגא נמי קרינא דרישא ע"כ. הלכך בדורות האחרונים שאין אדם יכול לומר מעשי גדולים מתעשיין ולא חכמתי גדולה מחכמתך. לפיכך ראוי לומר דכהן ע"ה קודם לת"ח. דאל"כ אמו לאננוי שכל אי' יאמר אני ת"ח גדול ממך והרי מנהג זה דומה בטעמא לתקנת המשנה. ומ"ש הר"ב ואם אין שם כהן נתפרדה החבילה כו' ואיך דאמרי לא יקרא לוי בתורה כלל. ופירוש נתפרדה החבילה נפק הקשר אינד הלוי את כבודו בשביל חבילתו הנפרדת ואינו קורא כלל. רש"י: מערבין בו מפני דרכי שלום.

ציונים
מפני דרכי שלום. ע"י ירושלמי דמאי פ"ד הל"ב מערבין בב"י ירושלמי עירובין פ"ו הל"ג. מ"י פ"א מהל' עירובין ה"ט"ג סמ"ג ע"ש מדרכן אי' עושה או"ח סי' שס"ו סעי' ג'.

שינויי נוסחאות
(מערבין בב"י מפרש). כרי"ף ד"ק ליחא בטעות.

ראשון לציון
פ"ה ח חייט ד"ה כהן קורא ראשון כו' והב"י א"ח סימן קל"ה כו'. (אל"א מדאורייתא כשיהן לו רשות) כו'. עכ"ד מלח אלא מדאורייתא כשימן לו רשות ליחא בבית יוסף וע"ש הטעם שם כ"ד הל"כ בדורות האחרונים שאין אדם יכול לומר כו'. עיין סוטה מ"א.

חידושי מהר"ח
ח חייט ד"ה כהן קורא כו' ואינו קורא כלל רש"י עכ"ל. הואיל והביא הרב חייט על נתפרדה החבילה בשם רש"י סיים ג"כ לישן רש"י אבל באמת [יש] חילוק בין רש"י והרע"ב דאלו להרב רע"ב לפי פירוש ראשון איבר את כבודו שלא יקרא שני אלא לפי חשיבותו ופשוט.

תוספות חדשים
ח חייט ד"ה מערבין כו'. והרמב"ם סי' לפי שיש להם טוב הגאה שכתב שמתיים בו העירוב אי' לימן פת. ולא ידעו איך מפרש משום חסדא דאחר גש"ס ח' לאו דה"פ שמה אלו שנתות היות לא יתנו הפס כמנהגם ואמו למתשדתינו (דומק ש"ל).

זרע יצחק
ח רע"ב ד"ה מפני דרכי שלום. ואם אין שם כהן נתפרדה החבילה ולי' יקרא לוי שני אלא כפי חשיבותו וא"ד לא יקרא לוי בתורה כלל. ולפירוש ראשון יליד הא דאמרין בטעות דף כ"ה הווא דאחי לקמייה דרבי אמי אי"ל מוחקני צוה שהוא כהן אי"ל מה ראות אי"ל שקרא ראשון נביה"כ נחוקת שהוא כהן או

משנת רב
ח חייט ד"ה כהן. ז"ל"נ בטעם המנהג. נ"נ ישיבן נרמ"ס פ"ג מה' מנזר מדרכי ששאל עליות

י כ י נ
לא יעלה [כו'] בא"ח קל"ה מג"ח שם ורע"ו סי' תקס"ו. ולנ"ס ולתלמידו עזרת וקיים נס"י קל"ה, אפילו לא התענה מותר לעלות. ואכל חוץ ו' לא יקראוהו אפילו אין שם כהן אחר. אבל בקראוהו, נ"ל דעולה, דהו"ל כרבים זריכים לו, דמותר האכל גד"מ נס"ד שפ"ד, ומו דאיכא נמי כבוד הכבוד, דמותר בשאלת שלום וי"ד שפ"ה, וכ"ש דמותר גד"מ מה"ט נחה ללא כהנאון מהר"י מליסא בפידור שלו, דפסק דאחי עולה. ובאין כהן צביה"כ מותר לקרות ישראל במקום כהן, ולא יעלה לוי אחריו. ואם ירצו לקרות גם הלוי, יקראוהו קודם לישראל (א"ח קל"ה). [ו] מניחים הפס של עירובי חרות. [ו] שרגילין להניחו שם.

תפארת ישראל
לא יעלה [כו'] בא"ח קל"ה מג"ח שם ורע"ו סי' תקס"ו. ולנ"ס ולתלמידו עזרת וקיים נס"י קל"ה, אפילו לא התענה מותר לעלות. ואכל חוץ ו' לא יקראוהו אפילו אין שם כהן אחר. אבל בקראוהו, נ"ל דעולה, דהו"ל כרבים זריכים לו, דמותר האכל גד"מ נס"ד שפ"ד, ומו דאיכא נמי כבוד הכבוד, דמותר בשאלת שלום וי"ד שפ"ה, וכ"ש דמותר גד"מ מה"ט נחה ללא כהנאון מהר"י מליסא בפידור שלו, דפסק דאחי עולה. ובאין כהן צביה"כ מותר לקרות ישראל במקום כהן, ולא יעלה לוי אחריו. ואם ירצו לקרות גם הלוי, יקראוהו קודם לישראל (א"ח קל"ה). [ו] מניחים הפס של עירובי חרות. [ו] שרגילין להניחו שם.

י כ י נ
קנאה או קבלה במתנה, לא מהני הגדיל לחוד, עד שידוע נמי געני מו"מ. מיהו קרקעות שירש מאביו, לר"ך שיהיה בן כ' והביא צ' שערות יודע בטיב מו"מ [מו"מ ולי"ה]. (וה אפילו כהן ע"ה קודם לת"ח ישראל. נו מדאורייתא יכול הכהן לכבד לאחר, רק מדרכן שלא יתקוטטו עבוד זה, לכן הוא עצמו קורא. מיהו שבהכח עומד בפסוקי דזמרה, לא יקראוהו ביש כהן אחר. ונעמד בצרכי ק"ש וכ"ש צק"ש עצמה, אפילו אין שם כהן אחר לא יקראוהו. וטוב שלא מניח"כ. אבל בקראוהו, אפילו באמצע הפרק פוסק ועולה, מפני כבוד הכבוד. אבל לא יקרא עם הש"ץ. מיהו צין גאולה לחפלה, או בח"י והוא לא התענה אפילו קראוהו חפלה ה"ח שבי מה"ל ומנהג פשוט הוא היום שאפי' כהן ע"ה קודם לקרות

ציונים

בור שהוא קרוב כד. ג"ט ע"ג מ"י פ"ג מהל' סניס ה"י עוש"ע חו"מ סימן ק"ע סעי' ז'. מצודות כ"ו מ"י פ"ו מהל' גולה ה"ו ופ"א מהל' זכיה ומתנה ה"ג סמ"ג עשין ע"ג עוש"ע ס"י ע"ע סעי' ד'. מציאת חש"ו כ"ו ג"מ י"ג ע"א שפוטות מ"א ע"א מ"י פ"ו מהל' גולה ואנדה ה"ג סמ"ג ע"ד עוש"ע ס"י ע"ר סעי' א'.

שינויי נוסחאות

(בור כו מפד"ש). לוחא דג' נ' נעעות. שהוא קרוב. גר"ף הקרוב. מצודות כ"ו מציאת כ"ו הנגל דמציאה קודמה נד"ג ובכ"ף ונמשכ"ר להבנל דמצודות. (משום). גר"י ובכ"ף ונמשכ"ר לוחא וכן גסמון.

זרע יצחק

נחוקט שהוא גדול שקרא אחריו לוי והעלוהו ר' אמי ט"י עכ"ל. ולפי הראשון שבנז ער"ב ולא יקרא לוי שני אלא לפי השניוהו וא"כ מלי משני שקרא אחריו לוי הא מואר לקרות לוי אחריו אם הלי הוא תשוב. וז"ל במ"ס החוס' שם ד"ש לפרש שקרא אחריו לוי קטן מישראל שקרא אחריו של לוי וק"ל.

משנת רב

מכהן ולוי מקדימין לפי מעלות החכמה. וז"ל דברי המ"ט אמאי לא הישינן בזה מפני דרכי שלום ש"א מתחמם מתנא לומר שהוא גדול בחכמה מנה שנקרא לפניו. גם על דעה הרמב"ם צ"ח המסדיות והרע"ב שקינים דמדינה הגדול ישראל קודם לכהן יש לדקדק לכאורה דנכריהם שבסוגיא חנא ואם נזא לתוקן כבוד לרבו או למי שגדול ממנו הרשות בידו יאמר מר עלה ל"ש אלא נקטוהו אצל בנה"כ לא. וקשה דהא מי שגדול מחנא להקדימו בנה"כ לפי הדין שנמשנה שלא תקנו מפני דרכי שלום להקדים הבהן אלא מפני שאין גדול ממנו כלל ייעין כפי המשניות להרמב"ם.

פי' הר"ב בני אדם כו' יאמרו שמתלטלים בלא עירוב ואיכא חשדא. גמ' ופירש"י. וז"ל שאם יחשדו ינוואו ע"י כך לידי מחלוקת. ובתוס' פר"ח משום חשדא שלא יאמרו מפני החשד שחשדים אוחס לגנוב פת של עירוב אין מניחין אותו שם ע"כ: בור וכו' מתמלא ראשון. וכשהוא ממלאו סוכר את האמה עד שימלאו. רש"י: ר"י"א גזל גמור. פירש הר"ב מדבריהם ונפיק דדיינים כו' וז"ל רש"י וטעמא דר"י זכולוהו דקסנר עשו מפני דרכי שלום את שאינו זוכה לקנות קנין גמור כזכה: מציאת חרש שוטה וקטן וכו' דמלאורייתא לא זכה לפי שאין לו יד לזכות בנה שאינו שלו ואין דעת אחרת מקנה לו. צ"ח יוסף חוסן משפט סימן ע"ר נסס הרשב"א:

מפני דרכי שלום יפ' בור שהוא קרוב לאמה מתמלא ראשון, מפני דרכי שלום. מצודות ח"ה ועופות ודגים יש בהם משום גזל, מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר, גזל גמור. מציאת חרש שוטה וקטן, יש בהן

אמת המים הנל מן הנהר: מתמלא ראשון. ואחריו ימלאו המחטונים: מצודות ח"ה. שאין להם מון דליקני ליה כליו: יש בהן גזל מפני דרכי שלום. ולא נפיק דדיינים: רבי יוסי אומר גזל גמור. מדבריהם. ונפיק דדיינים. ומיהו מודה רבי יוסי דלא הוי גזל דאורייתא לענוור עליו בלאו. ואין הלכה כרבי יוסי:

פירוש המשניות להרמב"ם

אחת בחכמה ולא יהיו קצתם יותר חכמים מקצתם אז תחזור הקדמת היחס כהן קודם ואחריו לוי ואחריו ישראל ויתבאר לך זה הלשון בס' אחרון מהוריות כאמרו בזמן שכולם שוים אבל אם היה ממור תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממור ת"ח קודם בכל ענין ומבואר בש"ס שאחד מן החכמים קרא ראשון בשבת בספר תורה ורב אמי ורבי אסי גדולים מכהני ארץ ישראל היו מצויין שם ולפי שהיה יותר חכם מהם וכך אמרו רב קרא בכהני ר"ל קרא ראשון כמו הכהן ולפי שהיה יותר חכם מן הכהנים המצויים שם וזה אין מחלוקת בו ומן העיקרים ג"כ כשהכהן כשהוא ראוי שיקרא ראשון אם החיר לישראל שהוא כמותו או פחות ממנו שיעלה ויקרא הרשות בידו אבל אסרו החכמים זה מפני דרכי שלום. לפי שיחדש

מזה המחלוקת שמה יאמר ישראל אחר מפני מה התיר לזה שיעלה ראשון ולא התיר לי אחר שהדבר תלוי בו לכך אנו אומרים שיקרא הוא עצמו לא שיתיר לוולתו ולזאת הכוונה רמז בזאת ההלכה באמרו כהן קורא ראשון כן ביאר הגמרא. ואם היה המנהג שהיה מניחים העירוב בבית מבתי החצר אמו שלא ישנה לעולם אלא בזה הבית שהיו נוהגין בו בחחילה להניח אותו לפי שיש להם בזה הנאה שהבית שמניחין בו העירוב אינו צריך ליתן את הפת כמו שנחבאר שם. ומה שאמר גזל גמור ר"ל גזל מדרבנן גמור וההפך שיש באמרו גזל מפני דרכי שלום ובאמרו גזל גמור הוא שהגזל גמור יוצא בדיינין ויוסיף חומש ואע"פ שהוא מדרבנן לפי סברתו וגזל מדרכי שלום אין בו שום דבר מכל זה ואין הלכה כרבי

מלאכת שלמה

העליונות קודם וכשהוא ממלאו סוכר את האמה עד שימלאו רש"י ז"ל והקנחא דרבנן היא אע"פ שאינו דין וביד סמ"ג דה"ל סניס ונז"ר ח"מ ס"י ק"ע. והוא פ"י שם ממניחין דפירשה שמואל אליבא דרב דנאמה המהלכת על פי הנזר מיידי ממני פ"י שהנזר היה חפזר שם מחחילה קודם שהענירו שם האמה הא לאו הכי אע"פ שהוא קרוב לא היה ממלאו ראשון אמנם הרמב"ם ז"ל שם לא הביא אלא המנהג כפשטה וכן רב אלפס ז"ל וכמוז שם בהשגות אמר אברהם בגמרא הוא מעמיד אותה נאמה המהלכת על פי נזרו אבל הר"ב ז"ל לא כחז בזה ואפשר לפי שחזר הדין במסקנה הגמרא לכל דאלים גבר צנני הנהר הרזיה אחד מהם לסבור כדי שיחזור לו התיס וקשה שדכו חחלה ומנזרו רזיה ג"כ להשקות חחילה לפיכך טוב הוא שנמשו לדרכי שלום ומי שקרוב לה הוא דאלים עכ"ל ז"ל בחוספסא צאור הענין קלמ. מצודות ח"ה. באוחס שאין להם חוך אצל צאוחס שיש להם חוך כ"ע ל"פ דהוי גזל גמור דכיון דיש להם חוך קנה לו כליו. והגחל דנזריס של חנרו. אמרינן בפ' הגחל נחמל דף קי"ד דאינן גזל אלא מדרבנן וביד פ"א דה"ל זכיה ומתנה ס"י ג' ונז"ר ח"מ ס"י רע"ג. ומלאחי בהגהות שבסוף רב אלפס הלך ב' מלזוחס חיה ועוף וכו' אין צהן אלא מפני דרכי שלום ודוקא למי שאין אומותו כן אצל למי שאומותו כן כן צריך להרחיק דאמרינן מרחיקין ממזדה הדג כמלא ריאת הדג דאמר ליה חיותאי שקלמ אצל זע"א ליכא אלא מפני דרכי שלום ע"כ: ואיחא צפרק קממ דב"מ דף י"ב וצפרק שנועת דדיינים דף מ"א ותוספות ר"ש פ"ק בן סורר וביד רפכ"ט דהלכות מכירה ונז"ר ח"מ משפט ס"י רל"ה וסימן ע"ד. ובמצאתי מוגה בנל דמלאח חש"י קודם בנל דמזדוה.

עירובין ס"י י"ז ובפ"ד דהלכות כלי המקדש ס"י ז' ונז"ר ח"מ ס"י שפ"ו ופי' מהר"י קולון ז"ל בשרש קי"ג דמשמע בגמרא דאפילו היכל שיש קנה טעם לשנות מקום העירוב אפילו הכי אין משנין מפני דרכי שלום מדפריך וכו' ע"ש ופי' בשגלי הלקט סוף ס"י כ"ג הטעם שמוניחין העירוב צניח ישן כדי שלא יאמרו שהיו אוכלין אותו על כן הניחוהו במקום אחר ע"כ. וכן פירשו בחוס' נסס ר"ח ולשון הרמב"ם ז"ל לפי שיש להם בזה הנאה שהצניח שמוניחין בו העירוב אין צריך ליתן את הפה ולפיכך לא יושם לעולם אלא בזה הבית ע"כ. וז"ע כ"ג תחישב לשון מסקנה הגמרא אליביה דהרמב"ם ז"ל דנגמרא מסיק דמפני דרכי שלום דעירוב צניח ישן היינו משום חשדא ופי' רש"י ז"ל דהואיל והורגל העירוב בחוך אוחו הבית אם נחל לשנות את מקומו שנכנסין לאוחו הבית ולא יראו שם את העירוב יחשדו את בני החצר שמתלטלין בלא עירוב ע"כ וחוס' פירשו נסס ר"ח מה שכחתי נסס שגלי הלקט כדכתיבנא ולהרמב"ם ז"ל נלע"ד לפי שר"ל דה"פ מערבין צניח ישן אפילו שהלך אוחו הבעל הבית או מח מי שינא לדור שם אפילו שאינו צנו אח"כ יכול לטעון הניחו העירוב בחוך בימי כאשר בחחלה צהיום דר פה בעל הבית הראשון כדי לפטור עלמו מלמח חלק בעירוב כי מה נשחנימי וכי אני חשוד לגנוב פת של עירוב טפי מן הדר פה ראשונה וזהו מפני דרכי שלום דקמתי ואפשר דגם רש"י ז"ל וב"ש חוס' ז"ל דידעו לפירוש זה והיינו דקמתי מערבין צניח ישן ולא קמתי מערבין אצל בעל הבית ראשון ומימה שנקשתי ונפשתי ולא מלאחי מי שדבר נזה. בור שהיא קרוב ראמה. אמת המים המציאה מים מן הנהר לשדות ורגילין לעשות צרות שאם תיבש האמה ימלאו מן הנזר וישקו את השדות ומרגילין מי האמה לבור עד שימלאו והקטו חכמים שימלאו צרות ששדות

י כ ין

העירוב. ט אמת המים. טא ואח"כ ימלאו הרחוקים. טב אפילו אין להמזדה יחוך שיקנה לעל הכלי. טג מדרבנן ינל

תפארת ישראל

נט דכשיראו בני אדם שאין שם עירוב, יחשדו שמתלטלין בלא עירוב, או יחשדו שני בית הראשון גנבו הפת, ולכן לקחו משם

י כ ין

תפארת יעקב יכץ אות טג מדרבנן יוצא בדיינין. ונחשקתי

פתרון הלומות

הכל אחרי המטה או יחוס אנליטי... מטה יבשה... שיקריהו הקריס חליו (ריה) : (ה) הוואי הספר... (גמרה) הרג אדם נש יבשה : קנחת מעטים... מוכרס :

פרק ד במכרשוי האדם

(ב) המלוכס בכלל יורר ויוי ובמד והוכלת (סיה) הוואי כנדים שחורי וכל כנע ליה יחיו... מופר כנר... יורה האולה... מלכוסים מוההיס... ישה אשה... (השנה פלגטי) לבוס נענה יורש (הור) מור עברי גדולי תהיה לו... חסנו מעורס (ריה) : (ג) לונס מלוכוסים יקרוס גדולי חתי... עשי יקולוהו ביל... עליו להעשו... לובס ננר לכן... (ב) כל מויו... הרוחה שפרטו כנדיז מר דיוס תקרוב (גמרה) הרוחה על ראשו כהר תלכוס סוכה כהרל חנה לו... נלקח כשר או הולס מפל יחיו ימטס מולו מוטס כנדיז... יגיד כרשו כנדיזו פתלוהו יחיו הלולוס סתלוס יבשה לו... בלטי : (ה) הוואי יחיו יגיד (ריה) :

פרק ט במשפטים

(א) הוואי ס' תלכוס ילפה גמדיה... למכבה ירמיה ילכו... הוואי ילכס ילכס... קיוס ידלכס... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

פרק יב במשפטים

(א) הוואי ארזת סדסה... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

פרק יג במשפטים

(א) הוואי ארזת סדסה... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

פרק יד במשפטים

(א) הוואי ארזת סדסה... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

פרק טו במשפטים

(א) הוואי ארזת סדסה... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

פרק טז במשפטים

(א) הוואי ארזת סדסה... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

פרק יז במשפטים

(א) הוואי ארזת סדסה... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה... (ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה...

דני ערב שבת

בו מקינין ובגינין לשבת... דבר לא נקרה... קדור

(א) זיל כנדי חריו... (ב) הוואי ארזת סדסה... (ג) הוואי ארזת סדסה...

(ד) הוואי ארזת סדסה... (ה) הוואי ארזת סדסה... (ו) הוואי ארזת סדסה...

(ז) הוואי ארזת סדסה... (ח) הוואי ארזת סדסה... (ט) הוואי ארזת סדסה...

(י) הוואי ארזת סדסה... (יא) הוואי ארזת סדסה... (יב) הוואי ארזת סדסה...

(יג) הוואי ארזת סדסה... (יד) הוואי ארזת סדסה... (טו) הוואי ארזת סדסה...

(טז) הוואי ארזת סדסה... (יז) הוואי ארזת סדסה... (יח) הוואי ארזת סדסה...

(יט) הוואי ארזת סדסה... (כ) הוואי ארזת סדסה... (כא) הוואי ארזת סדסה...

(כב) הוואי ארזת סדסה... (כג) הוואי ארזת סדסה... (כד) הוואי ארזת סדסה...

(כה) הוואי ארזת סדסה... (כו) הוואי ארזת סדסה... (כז) הוואי ארזת סדסה...

(כח) הוואי ארזת סדסה... (כט) הוואי ארזת סדסה... (ל) הוואי ארזת סדסה...

(לא) הוואי ארזת סדסה... (לב) הוואי ארזת סדסה... (לג) הוואי ארזת סדסה...

(לד) הוואי ארזת סדסה... (לה) הוואי ארזת סדסה... (לו) הוואי ארזת סדסה...

(לז) הוואי ארזת סדסה... (לח) הוואי ארזת סדסה... (לט) הוואי ארזת סדסה...

(לע) הוואי ארזת סדסה... (לס) הוואי ארזת סדסה... (לסא) הוואי ארזת סדסה...

(לסב) הוואי ארזת סדסה... (לסג) הוואי ארזת סדסה... (לסד) הוואי ארזת סדסה...

(לסה) הוואי ארזת סדסה... (לסו) הוואי ארזת סדסה... (לסז) הוואי ארזת סדסה...

(לסח) הוואי ארזת סדסה... (לסט) הוואי ארזת סדסה... (לסזא) הוואי ארזת סדסה...

(לסזב) הוואי ארזת סדסה... (לסזג) הוואי ארזת סדסה... (לסזד) הוואי ארזת סדסה...

(לסזה) הוואי ארזת סדסה... (לסזו) הוואי ארזת סדסה... (לסזז) הוואי ארזת סדסה...

(לסזח) הוואי ארזת סדסה... (לסזט) הוואי ארזת סדסה... (לסזטא) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטב) הוואי ארזת סדסה... (לסזטג) הוואי ארזת סדסה... (לסזטד) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטה) הוואי ארזת סדסה... (לסזטו) הוואי ארזת סדסה... (לסזטז) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטח) הוואי ארזת סדסה... (לסזטט) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטא) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטב) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטג) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטד) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטה) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטו) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטז) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטח) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטט) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטא) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטטב) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטג) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטד) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטטה) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטו) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטז) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטטח) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטט) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטטא) הוואי ארזת סדסה...

(לסזטטטטב) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטטג) הוואי ארזת סדסה... (לסזטטטטד) הוואי ארזת סדסה...

שכבר עירבו [א] ג' זאע"פ שלא כירכו מזה"ל לטלטל דברות אינם מעכבות הילכך לנרך לנרך כשנא לקנאו ה' ומ"ש או בשעה שמזכה להם ואחד מזכה כבולם. פירוש או בשעה שמזכה להם א"כ אינו מקנן עירוב אלא אחד מזכה לכולם ה' ומ"ש רבינו ואומר בהדין עירובא יהא שרי זנא וכו'. מלאמי מוספת דברים בשנלי הלקט (סי' טו) וזה לשונו בעירובי חרות יאמר דין יהא שרי לנא לאפוקי ולעיולי מן הנמים לחצר ומן החצר לנמים ומתם לנים לכל הנמים שנחצר ובשימופי מנולאות כחז אומר דין יהא שרי לנא לאפוקי ולעיולי מן המצוי לחצרות ומן החצרות למצוי ומשתיחן לנמים ומן הנמים לשתיחן. וכחונ עוד שם שאם גבו העירוב או השיחוף ולא כירכו עליו אין הנכרה מעכבת ומותרין לטלטל וכחנ סקן מלא

(קעד: סעיף א'). וכן אם אחד מוכה משלו לכולם מנרך בשעה שמזכה להם פירוש דבשעה שמזכה על ידי אחר דנותן לידו הפס ואומר לו מהא זוכה בעירוב זה לכל בני החצר לאו בשעה שמזכה ונותן ליד אחר מנרך: ומה שאמר ואחד מזכה לכולם ואומר בדין עירובא יהא שרי זנא וכו'. פירוש אפילו כשלאחד מקנן אוחו מבני החצר ומנרך אין לררך שכל אחד מבני החצר יאמר בשעה שנותן הפס דין יהא שרי ליה לטלטולי אלא אחד מוכה באמירתו לכולם ולאמר דין עירוב יהא שרי לנא לטלטולי וכו' וצ"ח יוסף הדביק מאמר ואחד מוכה לכולם ללעיל מיניה וכתב דחוק:

סימן שצו

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

- (א) היוצא חוץ לחומה יש לו ארבע אמות וכיצד נמדדן: [ב] שבת במקום מוקף או בחל:
  - א תניא (ה) שבו איש תחתיו מכאן שכל אדם יש

שצו א תניא וכו'. נפרק מי שהולאוהו (דף מ"ח.) ועיין לעיל בסימן שצ"ט (ק"ח סעיף א-ג):

בפרק כל כתבי (ק"ח): אהא דרבי אחי ורבי אסי כד הוה מיקלע להו ריפתא דעירובא שרו עליה המוליא כתב הר"ן (מג: ד"ה אמר רנא) שהיו מערבין בכל ערב שנה (ג) ועירוב לכל השנה אינו עושה שמה יתעפש ולא אדעתיה ועכשיו נוהגים לערב משנה לשנה ולא חיישין שמה יתעפש לפי שעושין אותה מלה מלידת ומלידה באחד ט' דאינה עשה להחפשא והכי עדיף טפי מלערב בכל ערב. שנת דאיכא למיחש שמה ישכחו איזה ע"ש מלערב ויטאו לטלטל באיסור:

שצו א תניא שבו איש תחתיו מכאן שכל אדם יש לו ארבע אמות וכו'. נפרק מי שהולאוהו עלה מ"ח (ע"ה):

דרכי משה

שצה (א) בכ"ב בו (סי' לז) נוסח הברכה ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם [אשר קדשנו במצותיו וצונו] על מצות ערוב בדין יהא מותר לנו להוציא ולהכניס ולטלטל מבית לבית ומבית לעלייה ומעלייה לבית ומחצר לבית ומבית לחצר וכן כתב בית יוסף בשם שבולי לקט: (ב) וכן כתב האגור (סי' תקנ) דמותר לטלטל הואיל וגבו אותו לשם עירוב י' (ג) וכן הוא בהגהות אשירי (פ"ג סי' ז) בשם מהר"ם:

פרישה

גבי עירוב נמי החצר יחד לפי שמתן אמה שהזכיר בלא גבי החצר וגם גבי חצרות יחד דמ"ש רבנו ברשא מליה למזר אחר עירובי חצרות מיירי בעירובי חצרות יחד ובסיפא מיירי בעירובי חצרות לעלמא ולתחלה וכן משמע מדברי רבנו רש"י סימן שצ"ו דלכתחלה צעין ג"כ שיחוף:

שצו (ה) שבו איש תחתיו. וכמה פתחו גופו ג' אמות ואמה כדי לסטו ידיו ורגליו גמלא דף מ"ח ופירש רבנו יהונתן (ד"ה נוט) גופו ג' דרישה

דרישה

המצות מברך עליהן עובר לעשייתן וכיון שנחבקץ הרי נעשית המצוה שכבר עירבו זאע"פ שלא כירכו מותרין לטלטל דאין הברכות מעכבות הילכך צריך לברך כשבא לקבצו וקשה לי רהא כל זמן שלא נתנו העירוב באחד מבתי החצרות לא הוי עירוב אע"ג שנחבקץ לכך נ"ל דמ"ש רבינו כשעה שמקבץ ר"ל לאפוקי קורם שהתחיל לקבץ

חדושי הגהות

שצה [א] אך לררך לדקדק מ"ש מלה למזר בין אחר עירובי חצרות בין אחר שימופי חצרות דהא כבר נמנאל לעיל סימן שצ"ו (קנ"ה) שפסק רבנו דסומקין על עירוב בתקום שיחוף ועל שיחוף בתקום עירוב דאין לררך אלא א' מהן או זה או זה וכן מ"ש ועל שיהא מנרך וכו' וכן נמי מ"ש ועל שיהא מנרך וכו' רנאו לומר נמי או על זה או על זה ולא אמי לאשמועינן אלא דברכת עירוב וברכת שיחוף שרין לנרך על שיהא על מנול עירוב או נוכל לומר דרנאו לומר כשעירבו כל חצר וחצר לעצמה ואין החצרות פתוחות וו לוו אז מנול למזר גם אחר השיחוף ומנרך גם על השיחוף אף על פי שצ"ח כבר על העירוב אכל אם שיחף כבר במבני אין לררך לערב כלל בחצרות כמו שנמנאל לעיל סימן שצ"ו (מהר"ם):

הגהות והערות

ג' ר"ל שאי אפשר לברך אחר קיבוצו שהרי אז כבר נעשית מצוה ועברה לה איברא דר"ם לשיטתיה בנ"י כנראה מסתימח דבריו אמנם למנהגינו שנהגים לברך אחרי הנוטילה קודם הניגוב הכא ליכא קפידיא לברך עליו בשעת קיבוצו דווקא דאכתי לא נגמרה המצוה עד שעת הנחתן ואמנם כאמת תימה על לשון הר"ם והנמשכים אחריו כי קיבוצו העירוב עדין אינו עצם המצוה לברך עלה וכשאין הכרח אמאי לא יברכו על עצם המצוה ולא על הכשר המצוה. מור וקציעה וכו"כ נחלת צבי בסק"א שיעקר עשית המצוה היא נתינתו בבית דירה וכמדובר בסי' שס"ו וכל זמן שלא נתן חשיב עובר לעשיתו עי"ש במה דפליג על הלכות: [ד] וכן כתב בב"ח. ובספר הפרנס לרש"י סי' ק"ח כתב ח"ל ואח"כ מניחין אותו במקום שמור או בתיבה ובשעת הנחתו מברך מקורם כמו בכל מצוה וכו"ה במחזור ויטרי סי' רפ"ג ובספר העינים עמוד ק"ח. אחרונים: [ה] בחלק מכתבי הדפוסים קדמונים. או מבני המבוי: [ו] בספר נניד ומצוה מבואר שכ"ח ואח"כ יוכה לבני החצר ומדברי רבינו משמע להיפך דבשעה שמזכה מברך ומג"א סי' שס"ו סק"ב ס"ל דהאר"י קאי על עירובי תבשילין, דלא גרס מורי וכו' ככל ע"ש. יד אהרן: [ז] פי"ן ט"ז סק"ב ונראה דהערך הטור לכחונ דא' מוכה לכולם דאי לא הכי הוי אמינא כל אחד ואחד אם מוכה לחבירו יברך בשעה שמוכה וזה אין מסהבר דהא עדין לא נגמר העירוב עד שיערכו כולם אלא עיי

רהיינו אם אי מוכה לכולם דנגמר העירוב בפעם אחד וזה כונת הב"י וכמו כן במקבץ מכל אחד חלקו יברך אחר שקיבץ מכולם ואפשר שיכול לברך קודם שיחחיל לקבץ אבל אי"ב אינו רשאי להפסיק עד שיקבץ מכולם שזהו גמר המצוה. חמד משה עי"ש עוד וכו"כ נהר שלום דבנות הטור להשמיענו שאין מוכה לכל בני המבוי אחד לאחר אלא אחד זוכה כשבכל כולם דוכין לאדם וכו'. רי"ל רטעמיה כדכתב חמ"ם: [ח] היינו כלי בית הנמצאים בחצר שמוחר להוציאם למבוי דכלי עירוב אף שעבר והוציא מבית לחצר או ע"י כוחים אסור להוציאם למבוי ומיושב קושיה עולת שבת. אי"ר סק"ג אמנם עי"ש דקשיא ליה על שבלי הלקט שא"א לומר כה"ג מדאמר אח"כ ומשתיחן לכהנים ומכתיחן לשתיחן ופתחי עולם ומטעמי השולחן סק"ה כתב דנפ"מ לסי' תקי"ח להתיר טילטול מחצר לבית ומכתי לחצר אף ברברו שאינו צורך היום כלל. ויש שפירשו בפשיטות דארלעיל קאי לבאר מה חייב בע"ח כלי בתים: [ט] יל"ע דאמרינן בפסחים דף קי"א ע"ב שחלית פת הוי סימן לעניוח וכחבו גר"ז בשו"ע שלו הל' שמירת הנפש והגוף, ועיין בן איש חי שנה ב' פ' פנחס שמחה כמנהג תלמות העירוב והתקין חיבה קבועה שהעירוב נראה ממנה ובספר ליקוטי הואבי אוח שפי"א כתב ברוך אפשר וכיון שאין העולם נוהרס בזה הוי דבר שרשו ביה רבים ושומר פתאים ה': [י] יל"ע לטעם זה בגוונא דסימן שס"ו סעי' יא ובגונא דבעה"ב שהיה שותף וכו':

הלבות שבת סימן שמו

שמו דין עירוב כחצר שהרבה בני אדם דרים בו. ובו מ"ז סעיפים:

א נתינת שבת ו' ב רמ"ם כפ"ח פ"ט וכתב כ"ה ע"ה סידור שלי

א * חצר (א) שהרבה בתים פתוחים לחוכו אסרו חכמים למלטל (ב) * מבתיהם (א) לחצר עד שיערבו דהיינו שנובים פת סכך בית ובית וגו' ונתנים אותו באחד סבתי החצרות (ג) שעל ידי כך אנו רואים כאילו כולם דרים באותו הבית (ד) ובאלו כל החצר מיוחד לאותו בית: ב (ה) ביושבי אוהלים או סוכות * (ו) או מחנה (ז) שהקיפוהו מחיצה (ח) אין מטלטלין מאהל לאהל (ט) עד שיערבו כולם * (י) אבל שיירא (יא) שהקיפוהו מחיצה אין צריכים לערב (יב) לפי שכולם מעורבים ואין אותם אוהלים

שערי תשובה

באר היטב במקומות שאין להם לחי או קורה. ולרדן שאלו מניחים העירוב כבהכ"כ אם נשבר התיקון באותו מבוי כל המבואות אסורות אפי' יש להם תיקון כפ"ע אלא א"כ יכולין להביא העירוב אללן ולכן במקום שאין לחי או קורה שאסורים לסתלל במבוי ואין בעיר שני בתי החורף נבית אחד לא יטשו עירובי חצרות בפסח דהיינו ברכה לבטלה מ"א ע"ש:

כתב דלא מהני כפ"ע שאין סכך דאם סכך עומד בפניו נה"ל להפקיע כותלם ב"ט מיוחד לכל הבנות ודמי לסימן של"ד דהנפילו פ"ט כפ"י מ' ח"ט על דברי המג"ה) מ"מ כיון שלא חנפ בו יד לפתוח תותם מפקדי המלך ולומר להחיר לפי שכרם לערוץ המס ו"ל כיון דפחטר ממנו"ל לא אפריזן סא"ל לכן יטשו להם עירוב אחד פ"ט. ועיין בא"ת ח"ל פ"י ק"יא ש"י ג"כ בעיר פרוגס וסס אסורים לעלטל בעיר אף סכמים הסמוכים זה לזה ויש פתח כייבם אין דשאין לסתלל על סמך העירוב שנכס"כ וגם אין לטס לכרך על העירוב שנכס"כ כיון שאינו מתיר שום דבר ואפילו אם נ' בתים פתוחים לחצר כפ"כ שמתחר שסס אסורים כעלטול במבוי עלטני החצר כפ"כ אין עליו דין שיתוף שיוכל להניחו כפ"כ כמ"ס הרמ"א סי' שס"ו עפ"י למוכנ ר"ק דין עירוב שלר"ך להניחו נבית דירס וסו"ל כמותן נ"ה שער כ"י דא"ט עירוב והנתיים הפתוחים אסורים לעלטל כפ"כ. וכעכ"ר על העירוב סוס כוח ברכס לנעלה ופי' בא"ת שכתב כפ"ס דמניחין העירוב כפ"כ שלר"ך לפשות כן של"כ יהיה אסור לעלטל כפ"כ כיון שקנינים עקומות אס וסוד ככלל נכסיו פ"ט כמס מידושי דינים:

(א) לחצר. וה"ה מנית לבית עפ"כ ורמ"י שג"ג ופי' ש"פ פ"ג:

עלמ"ה מ"א ע"ש

מ"ה מ"א ע"ש

משנה ברורה

אחד כפ"ע ואין לחצרו חסימת יד כהן כמו שמוכח סי' ש"ע ס' ב' ו'. ולר"ך להויר ע"ז במקומות שאין להם תיקון מבואות בעיר דאף נבית אחד לא יעלטלו שני עניים הדריס כשני מדריס אס לא טעמו עירובי חצרות ביניהם וכן לר"ך להויר במקומות שיש שם לחי או קורה או לזו"ס ונשבר התיקון באותו מבוי של כיהכ"ג [שמנוח סס העירוב וכה"ג] אס נשבר בחול שלא יעלטלו שוב ככל המבואות אפילו יש להם תיקון כפ"ע א"כ הוא כענין שיכולין להביא העירוב אללן מבהכ"ג. ודע עוד דמתקום שאין עושין תיקון מבואות בעיר (כ"ט) לר"ך לומר שלא יטשו עירובי חצרות א"כ יש עכ"ס באותו חצר שני בתים [וכן ה"ה שני בתים זה נגד זה ופירשויו ביניהם או שני מדריס הסתומים לבית אחד] או בחצר הסמוכה להם כענין שיכולין להביא העירוב אללס דרך פתח או חלון כשבת (ל) וכתבו האחרונים דבאופן זה שלא פשו תיקון למבואות לא יניחו העירוב כיהכ"ג כנהוג ר"ק באחד הכתים וא"ס לא פשו כן אסור לעלטל אפילו בחצר כהכ"ג על סמך העירוב שמנוח בבית הכנסת:

באר הלכה

* מבתיהם לחצר עד שיפרכו. וזה עוקר וזו מנית בלא פרכו ל"ס [פ"ט]: * או מחנה. עיין מ"ב. וכו' כשפת שלום אבל כשפה סביו ישראל יולאין למלחמה אפילו מלחמת כרכות פטורין מפ"ה ואפילו במזרחן ע"ן סמלחמה [פוסקים]: * אבל שיירא. עיין בהכ"כ המגיד ושמשע ממנו דתלווקא למחנה משירא כוא כוס דכמתנס עיירי שהונים ימים רבים ובשיירא מיירי שאין חונים רק ליום אחד דכיינו מפני הבנות והפתוחו כן לזו"ס ערש"ס אבל אין זס סכרת כמשמעות דברי הרמב"ם ובאמת מ"ל זס ואדרבה כסכרת נותנת דה"ס אס כשיירא חונס לזו"ס ימים כמו שחז"ן בהלכ"י כמדבר שמפני לזו"ס סיבה לר"ך להפתיזן לזו"ס ימים דנ"כ אין לר"כין לפרך דכזה שייכא נ"כ סכרת הרמב"ם דאין אותן אופליס קבופים לטס ואמיתא עוד דלמפר דגס כמתנס שהונים ימים א"ס רק מחזיקים בדרך כרי סס כשיירא ובהו נ"כ שייכא סכרת דאין אותם אופליס קבופים להס כפת ולא פמדו רק לטוש או מסיבה אחרת ולפירך כראס

חלון כשבת (ל) וכתבו האחרונים דבאופן זה שלא פשו תיקון למבואות לא יניחו העירוב כיהכ"ג כנהוג ר"ק באחד הכתים וא"ס לא פשו כן אסור לעלטל אפילו בחצר כהכ"ג על סמך העירוב שמנוח בבית הכנסת: (א) שהרבה בתים. של אנשים מיוחדים: (ב) מבתיהם לחצר. וה"ה (א) מנית לבית בחוץ החצר (ב) או בחוץ המבוי אף שהמבוי מחוקן בלחי וקורה וטעם בכל זה דגורו שלא להוציא (ג) מרשותו לרשות מבוי כדי דלא ליחי לאסקוי מרה"י לר"ה ובחצר גופא מותר לסתלל ככולו ואפילו מחצר לחצר (ד) נמי מותר דלא גזרו כזה רכנן וכדלקמן כסימן שפ"ב: (ג) שפ"י כך וכו'. דעיקר דירתו של אדם במקום שפתו אס: (ד) ובאלו כל החצר. וכמו שהסביר הרמב"ם וז"ל שיתערבו במאכל אחד שמניחין אותו מש"ס כלומר שכולנו מסורבין ואוכל אחד לכלנו ואין כל אחד ממנו חולק רשות מחבירו אלא כשם שיד כולנו סוה במקום זה שנאמר לכלנו כך יד כולנו סוה בכל מקום שאחו כ"א לעלמו והרי כולנו רשות אחד וכמעשה הוה לא יבואו לטעות ולרמות שמתחר להוציא ולהכניס מרה"י לר"ה עכ"ל: (ה) יושבי אוהלים וכו'. כגון סוכני מדבריות וכדומה: (ו) או מחנה. מקום חנייה של אנשי חילות ע"ס השדה שקורין בלשוננו לאנש"ר ועיין בה"ל: (ז) שהקיפוהו מחיצה. ר"ל שהיה מחיצה (ה) גבוהה עשרה עפחים מקפת סביב האוהלים והסוכות: (ח) אין מטלטלין מאהל לאוהל. וה"ה מאוהל לחצר דהיינו לאותו שטח שהוא בחוץ המהיזה: (ט) עד שיפרכו. ומאוחו עפ"ס שכתבו לפיל כפ"א: (י) אבל שיירא. אורחת אנשים ההולכות דרך מדבר: (יא) שהקיפוהו מחיצה. ויש להם בתוך ההיקף אוהלים לכל אחד כפ"ע: (יב) לפי שכולם וכו'. פי' דכיון שאין אותם אוהלים קבופים להס ליררס רק דרך ארעי כשעה שעומדים לטוש מעמידים אוהלים

חלון כשבת (ל) וכתבו האחרונים דבאופן זה שלא פשו תיקון למבואות לא יניחו העירוב כיהכ"ג כנהוג ר"ק באחד הכתים וא"ס לא פשו כן אסור לעלטל אפילו בחצר כהכ"ג על סמך העירוב שמנוח בבית הכנסת:

שער הצינן

(כ"ט) ע"א ופי' א: (ל) משנת ח"ל וכופא כנסת אחרונים ועפ"ס דכא באמת קי"ל לפירובי חצרות לר"ך לבית דוקא נבית דירס וסס שא"ט ענינים כיהכ"ג כתב כפ"א לקמן כסימן פ"ג מ"ג משום דפי"ח שנטו כוא כמקום שיחזיקו סבואות ושיחוק ח"ל דוקא נבית דירס וא"כ כוס שלא תיקנו סמבואות אין פליו סס שיחוק רק סס ע"מ כפלתא ולר"ך דוקא בית דירס: (א) ע"א ופי' א ור"ל אפילו כן סמוכין עפ"ס זס לזס זרק פתח ביניהם: (ב) השפ"ו עיין לקמן כסימן ש"פ ככה"ל ס"ג ד"ס או שאין עובדים דהכחמו סס דהפיקר כפיסס זו דגס כמכית לבית כלמוד כ"כ אסור: (ג) וחצר ג"כ יש כן השתתפות של חכדו: (ד) שייט פליס עקבמו כחצר וכדלקמן סס: (ס) רמב"ם פי' סכלות מלכ"ס:

קבועים להם. הנה (ג) * (יג) בחים שנספגים (יד) זריכים עירוב אש"פ (טו) שיש לנספגם (ק) מחילות * (מ) ואם נ שפ נבמ' פ"ט אין לספינה מחילות (יז) אסור (ד) לטלל בספינה רק בד' אמות (כ"ג) בשם שבולי לקט) וע"ל: ס"ס ס"ב-וסי' ח"ה ד שפ זכרנס ספי' ז': נ יתבית שמיניחים בו העירוב (יח) אין צריך ליתן (ה) פת (יט) יואין צריך שיהיה בעירוב

באר היטב

אלא כד"ח ומותר לטלל מתוכה לים עס"י שמי' ונחום' חולקין ופי' שספינה שיש לה דפנות וקרקפות הסגורות כסריס וחלל בין הנסרים והמים וכנסין זה ויושכין זה יכמו במים אס"ה הוי רה"י שאלו רואין כאילו דומי הספינה עקומין ומסבנין כל הספינה ונחלוא הנסרים מחוברין ע"ש. ואם יש בית בספינה והספינה אין לה מחילות י' אסור להוליא מהבית לספינה ואם יש לה מחילות י' ח"ז עירוב כיון דאין שם אלא בית אי מ"א: (ה) פת. שהרי אין העירוב אלא שנחשוב כאילו כולן דרין שם והרי הוא דר שם:

באר הגולה

שמחורחא דפילחא כמו שפרשנו במ"ב דמחנה פירושו מה שאלו קובין בלשון אשכנזי, ולא ע"כ ולא מיירי כלל בחיל סבורן ממקום למקום רק מיירי שחונין במקום אלא באין חונין נבתיס רק פ"ט כשדט כמו שידוש שהחילות של פלך חונין בקין פ"ח כשדה רק שמפידין כמו אובלים ואשפ"י דגם אובלים של ארצי כאלו ג"כ ככלל בחי' המש זשיכ"ל גבו גוינת פולאס פראשות לראות וכ"ז כקפ"ן מה שזירתי דמכ"ס חוניס נקביסות אבל לא כבולכים בדרך בזה ליכא לחלק כלל בין מחנה לשירא ובין יוס אחד לבי ימים אלא כל שאינם קובשים את עמם לומן מרובס בודאי לא גזרו כוס. ודפ דפיקר דינא דשירא אינו כדור ורוב הפוסקים כראשונים חולקים ע"ז. פ"ן כדב"ח וברושב"א מ"ש בשם ר' מאס כהנן וכו' וכו' יומן וכן באמת משמע שיטת רש"י בפ' כל גבות דף ל"ג גבי ג' קפיסות כתב רש"י וכוון שפרשו פיי"ש ואע"ג דמיירי הם בשירא אלמא דגם שירא אינם פטורים מטיק פ"ח. ואגב דאיתן לכדי תמי' לן דעת זומנר דכ"א סתם כדמב"ס וכסימן ש"ס ס"ג העתיק בלשון רש"י דמיירי בשירא שפירבו וזו סוף משיח ברמב"ם ואפשר דזהו כוונת הר"מ שכתב כדאי דינא דשירא פ"ן ש"ג ולפ"ג ופי"ס הוא כדכריו וז"ל ש"ס ס"ג וכוון למס שהקפתי ואפשר כיס לחלק ולומר דע"כ לא קאמר ברמב"ם בשירא דפטור אלא בדוקא כשקיסו כל בשירא מבחון גמתי"ס אחת אלא שנספגים הקיסו לכ"א אובלים וזהו כחג ברמב"ם דפטורין מפ"ח מביס דכיון שקיסו כל בשירא במתי"ס אחת כרי סס מפורדין ולא משנתינ בנה שהחלקו נפגים באובלים משום דאין אותם אובלים קבועים ודמי כמי שאין אובלים כלל וזה שוכנים בחצר או בקרפף אחד דמותר לטלל בבולו פשה"כ בהא דב"ס ס"ג זמיירי שקיסו כ"א לעלמו מחילת מיוחדת ח"כ ליכא למימר דכויא כמפורסם דכלא אדרכה נחלקו כ"א לעלמו אלא ש"ס סתה מזה לוס וא"כ לא עריך מטי בחים ספתומים זה לזה שלריבין פירוב וכן משמע באמת מדקדוק לשון ברמב"ם שהוא לשען המחנר שכתב לפי שזולס מפורדין ואין וכו' וכאלוהי ה"ס אפשר לומר דגם רש"י מודה לדינא דשירא כגונא דסימן שפ"ז אכן כד דייקין סימנ חזינא דליחא שהרי

(ג) בחים. דאוחן שאין להם בחים בספינה הרי הם כשרים בחצר אי עסי' ש"פ ס"ג: (ג) מחילות. פי' גבוהה י' מקרקע הספינה אש"פ שאינה גבוהה י' מן המים מותר לטלל בחובה ופי"ו סג"ה: (ד) לטלל. דהוי כרמלית אבל מותר לטלל מן הים לחובה דכרמלית לכרמלית שרי. אמר' נמרח שם ספינות קטנות הרחנות מלמעלה וקצרות מלמטה עד כחודו של סבין אס"ה הוי רה"י אם יש להם מחילות י' דאמר' גור אחית. וכאגודה פ"ו ק"ג אם אין רחבה ד"ט בתוך גובה ג' אז הוי כים ואין מטלטלין בה

משנה ברורה

לא מיקרי חילוק דירות וכמו שכולס מעורבים בבית אחד דמי ועיין בנה"ל. ועיין בזיאוור הגר"א שהביא בשם מפרשים שחולקים ע"ז ודעתם דאובלים שששירא זריכים עירוב ושבתחה פטורים מעירוב אך שירא לא מיקרי רק כשהוא פחות מעשרה ומעשרה ולחפלה נכללים בשם מחנה: (יג) בתיב וכו'. ששייכים (ו) לאנשים מיוחדים והטעם דלא גרע מיושבי אוהלים וכו' שלריבין עירובי חירות שאף כאן הבחים קבועים להם לכל משך נסיעתם על הים ועיין במ"א וא"ר דדוקא כשיש בה איזה בחים השייכים לישראלים אבל אם אין בספינה רק בית אחד ושאר אנשים שוכנים בספינה עומה ח"ז עירוב כלל ומותר להוליא מן הבית לספינה ועיין בה"ל: (יד) זריבין עירוב. ועיין יהיה מותר לטלל מבית לבית ומבית לספינה וכלא עירוב אסור בכל זה אבל כספינה עומה (ו) מותר לטלל בכולה כמו בחצר. וכן אותם ספינות שאין להם בחים אלא שרייבס בספינה (ח) הרי הם כשריים בחצר אחת שמתרים לטלל בכולה בלי עירוב: (טו) שיש לספינה מחילות. של עשרה עפחים ודינה כרשות היחיד: (טז) ואם וכו' מחילות. של עשרה עפחים (ע) ומודדין מקרקעיתיה ואע"פ שיש איזה עפחים בחים: (יז) אסור לטלל בספינה. דהויא כרמלית (י) ובאופן זה מותר לטלל מן הים לחובה ומחובה לחוד הים דמותר לטלל מכרמלית לכרמלית. כתב מ"א דאם יש בחים בספינה והספינה עומה אין לה מחילות של עשרה עפחים אסור להוליא מן הבתים לספינה דמרה"י לכרמלית קמפיק ועיין בנה"ל מה שהבאתי עוד בשם מ"א: (יח) אי"ז ליתן פת. שהרי אין העירוב (יא) אלא שחשוב כאילו כולן דרין שם והרי הוא דר שם: (יט) ואין לריך וכו' פרוטה. לאפיקי ממ"ד בנמרח

גבי ד' דברים פטורים נמחנה ומחא מינייהו פ"ח כתב ג"כ רש"י כגון שסקיסו מחילות כ"א בפ"ט ופתח וכו' ממש כמו דף ל"ג ודוקא שם משום דבולכים למלמטה שפרוכו ובולא"ס חייבין וכן באו"ז מסיים על סא דמחנה פטור ממ"ח דמיירי כשפשאו פחילות וכו' אבל בשירא וכו' ובאמת מלאתי כבנ"ל כי פירושם על סא דמחנה פטור מפ"ח אחד פי' רש"י ואח"כ פירוש ר"ש בן יוחנן כליור פרמכ"ס שסקיסוס מחילת אחת ומחוקים מנפגים באובלים פיי"ש סימן ל"ז: * בחים שנספגים. פ"ן מה שכתבתי במ"ב בשם מ"א וא"ר ובאמת לכאורס מנ"ל זה דכיון דפי"ס שוכנים כרוב אנשים כספינס ושייכא למיגזר שלא יוליא נכיתו לספינה אטו כולאס מ"כ"י לר"ס כמו כדריס נכתיס וכבר עמד י"ז בפמ"ג פיי"ש ולכאורס לקחו דבריכס מדברי שבולי לקט סימן ק"א שמתנו שעתיק רמ"א דכריי שנכאן כול שם בסימן סנ"ל וכתיב אחי ר' בנימין דמאחר דקיל דתיס שנספגים מיבין כעירוב דיין כדן חצר שאם יש שם בני ישראלים חלוקים בשני בחים זריבין לפרג וכו' שכל שם אלא דנאמת אין ראיס משם דשם לא נחית לוס אלא משום דמיירי שספגינה כל פכוי"ס כמו שפסיים שם ובטכוי"ס סא אין אוסר בתד ישראל או אפילו בחרי ישראל אם הם בבית אחד דמחובאר לקמן סימן שפ"ג ס"א לפיכך כתב ובלריך שני בחים אבל לא שלריבין לענין עירוב בדוקא צ' בחים אלא כל שיש רשויה של אנשים כרוב אוסר אם לא שאין בחים כלל דלא גזרו בחצר גרידא ואפשר דכספס סוא דאין לגזור כספינס יותר שנחזר ובחצר סלא ידוע דלא טקרי חצר רק כשיש לו פכוי"ס ב' בחים פתומים לחובו ופי"כ לא גזרינן גס כספינס רק באופן זה:

* ואם אין לספינס פחילות. כתב מג"א אמרינן בנמרח שם לפנין בנייתיה דמישן לפי פירוש רש"י שם שהוא ספינות קטנות הרחנות מלמעלה וקצרות מלמטה

שער הצינן

(ו) כולקמן סימן שפ"ג בסופו בנה"ה: (ז) חוספתא פרק כוזבא וכנ"ל: (ח) אחרונים: (ט) פוסקים: (י) אחרונים: (יא) נמרח ופי"ש דאפילו אין לו פת כנימו כלל עלת מה שסב"א שכתבם לפירוב וכנ"ל ככ"י:

הלכות שבת סימן שמו

יבנ"י

ח פס פ"ט ט"ז ט"ח ט"ט ששה פרוסה יואין מניחים אותו בחצר אלא בבית שראוי לדירה (כ) * לאפוקי יבית שער אכפדרת
 פס ו סוכה ג' (כא) ומרפסת יוצריך שיהא בו (ו) (כב) * ר' אסות על ד"א (בג) יואפי' הוא של קטן * ואם (כד) רגילים ליתנו
 ח לפי' החוס' של (כ) חסיד בבית ירוע (כה) אין להם (ו) לשנותו (כו) וליתנו בבית (ח) אחר (כו) מפני דרכי שלום (כז) יואפי'
 וקטן מ"ט ט גיעין ר"ס י לפי' רש"י על וקטן נפירזנין פס

באר היטב

(ו) ד"א. ואם יש בו לרבע ד"א על ד"א שני רלכ"ח ק"י: (ז) לשנותו. אפי' יש קלת טפס לשיחור מהרי"ק סק"ג. אבל אי איכא טעמא רבה משנין רש"ס. ואם מכר ביתו לאחר אין נדיעו רטויה ברורה שיוכה

באור הלכה

מלמעט פד כחודו של סנין דלפ"ס כיו רש"י אם יש להם מחילות של עבד עתים דאזנין גוד אחיה מחילתא [והכו לפי מחקת אביי פס הבניה רחיה דלא כר"ס פ"ט ג' גמרל] ונאגודס סימן קי"ג כתב אם אין רחבה ד"ס בתוך גובה ג"ט או כיו כים ואין פסלסלין כם אלא כד"א ומותר לעטל מחוכס ל"ס [ולא אינין פסס האגודס כלל וכליתי נחמה"ס פכתב טעמו משום אס"ל בהתוס' דפקשו פל פירש"י ומכרי דבוס לא שייך לומר גוד אחיה ופירשו פירוש אחר דכרי ר"ס וגם ספ"א נפלטו כתב א"ח"כ שכתוספות הילקיין ולא נהידין דכרי שיהכס דאף דהתוספות סוגרין דלא שייך כזה גוד אחיה בלא טעמם אחר לדגריכס דינא הכי דהא כתבו בקוביא הבליטיח [כד"ס בנין] ופוד למ"ל מלינוכו קני ואזכנו אפי"ג דלא מלינוכו בנין דיכול לתלאות חסוד רה"י וכו' ע"ש ופשוטתא שבכרי באגודס נוכפין מדכרי באו"י ככתב דהלכה כר"ס אבל גם עליו יסלא ממפקתא סגמרא ואולי שכחו סוכר כסידוס רבותיו של רש"י דפס דאמר סגמרא מדי ארי' וכו' הוא לדחות דכרי אביי אבל באמת ככר דתה רש"י זכ כשתי ידיים וכן כר"ה ספרס פס כרש"י דכתי מדי ארי' הוא סמוך דכרי אביי ע"ש] ונאמת אין לדחות דכרי רש"י פכלכה שפערין סביא לפני סביאודיס על בי"תתא דמישן דרש"י ודר"ת ונמאירי סביא לפירוס רש"י לכד ופסק ג"כ דלא כר"ס וכן כמירוסו כר"ן וכריסביא מפרשים כבי"תתא דמישן כרש"י ובתוספות פירשו על בי"תתא דמישן שהוא סמינה ט"ס לה דמנות וקרקפות פשעויות ספרים ותל"ו בנין כספרים והמים נכנסין בה וישבין כמו בנים אפ"ס כיו רש"י אפילו יש בין נפר לנפר רוחב ג"ט אלא דואין באלו דומי כספירס שקומין ומסבנין כל הספירס ומתללו כספרים שחובנין פ"ט ונראה שניסס נכונים לדניא: * לאפוקי בית שער. המחבר סתם כזה ולא הילק בנין בית שער דיתיד לרביס ונמשך כוס אחר דת סרפכ"ס שפסק לעין נחת עירוב דלפילו בבית שער דיקוד אין מניחין ופיין ככ"י סימן ט"ט בכארין כוס אכן כמה פוסקים חלקים פ"ז [רש"י ותוספות והר"ס כתיכולא בתרא והרש"א כעכוה"ק] ודעתם דלפיין נחת סמירוב מניחין בבית שער דיתיד וכגירסא דילן כש"ס דף פ"ט פ"ב פ"ט אכן כניאור כר"א סתם דתת המחבר ג"כ ככי דאס בית שער אינו רח בבית שער דרכיס אבל דיתיד אינו ככלל בית שער וככה שס דעה כר"ג ג"כ כיו: * ר"א פל ד"א. וכתב נחום שבת ואם התיר

(ה) ועולים

משנה ברורה

עירוב משום קנין שנעשה"כ תקנה להם ביתו עבור הפת ולפ"ו היה לריך שיהא בפת עכ"ט שזה פרוסה דליחשב ממון קמ"ל דלאו משום קנין הוא אלא שיתוף דירה בעלמא הוא ומהו העפס ג"כ לריך ליתן דוקא פת ולא סגי כד"א בעון כלי וכי"כ שאינו מאכל דעיקר דירת אדם הוא במקום פתו כ"ו מחבאר בש"ס: (ב) לאפוקי בית שער זכו'. דלפ"ג שעשוין כשין בחיס מ"מ הואיל והן דריסת הרגל לכל בני החצר לא חשיבי דירה: (בא) מרפסת. מקום (וב) גובה בחצר וכו מדרגות ע"ל"ס בהם לפלוות וזה המקום גבוה מוקף כענין ודרין בו: (כב) ד"א על ד"א. דאז הוא ראוי לדירה ואם הוא רחב יותר מדי' אלא שהוא קצר בארכו ויש בו לרבע ד' על ד' יש דיוטח בין הפוסקים אי מקרי דירה (יג) לסיכך מן הנכון להניח לכחלה בבית אחר יותר גדול ופיין כה"ל: (בג) ואפילו הוא של קטן. פי' שהבית ממניחים בו העירוב הוא של קטן וקמ"ל דלא תימא דלריך להקנות להם ביתו וקטן לאו בר אקנויי הוא קמ"ל דלא משום קנין היא אלא משום דירה ופי"כ מותר להניח אפילו בבית קטן: (כד) רגילים ליתנו חמיד. לאפוקי (יד) אם לא הורגלו עדיין לזה הבית אין להקפיד אם משנין לבית אחר: (כה) אין להם לשנותו וכו'. ואפילו (טו) יש להם קלת טפס בדבר אם לא דיש להם טעמא רבא דאז מותרין לשנותו: (כו) וליתנו בבית אחר. ואפילו (סז) מת הבש"ב. ואפילו (יז) השני נוחן מעות לכני החצר להניח בביתו ואפילו הוא ת"ח והראשון פ"ה. אם בחמלת הנתינה התנו לשנות מותר לשנות [כנה"ג] ויש מאחרונים שמסקפין בזה: (בו) מפני דרכי שלום. ענין דרכי שלום כבאן הוא משום חשד [גמרל] אפירש"י הואיל והורגל העירוב בהך אותו הבית אם באת לשנות את מקומו הנכנסין לאותו הבית ולא יראו שם העירוב (יח) יחסדו לכני החצר שמפלעלין כלי עירוב ובתוספות פירשו דחשדא הוא שיחסדו לבעה"כ זה שנוכס סת. מן העירוב ולכך הוציאו אותו ממנו לבית אחר ומתוך כך יבוא לידו מהלוקת עמהם ולפירש"י בודאי יש להחמיר אפילו מכר בית לאחר שלא לשנות מקום העירוב אכן לסירוס התוספות (יט) אפשר לומר דעל הלוקח לא יבוא לידי חשד פ"י הולאת העירוב מביתו אחרי שמעולם לא היה העירוב בידו והגה כ"ו (כ) בעירוב שדרכו להניח אותו בבית כהנס וככ"כ אבל דבר שנריכין ליתן מעות לזה יכולין לשנותו ליתן לאחר (כא) ואפילו אם להשני לריך ליתן ג"כ מעות. ובכל גונא אם עברו ונתנו בבית אחר (כב) אין מחוייבין להוציא משם ומיהו אם הנותן רוניא לחזור וליתנו במקום שהיה רגיל מחמלה הרשות בידו ומ"מ ל"ע למפשה [מ"א כשם כנה"ג]: (כח) ואפילו קטן

שער הציון

(יב) פ"י כמשנה להרמב"ם: (יג) משום דלפת מ"א כמי' שליח סק"ו נוטים לנקוט כדעת הרא"ש בלכות מווס דכפיין דוקא ד"א בלוך וד"א כרוחב [ואפשר שגם כונת המ"א בפנינו ג"כ כפי כיו כמו שכתב נחום כהכ"ס] וכן הוא דפת סט"ז כפי' תרל"ד ולפי דבריו פס ג' סהמ"ס מודס לזה וכן הוא ג"כ דעת סג"ר ואף סכ"ר כתב שהולכין לקבל כפירובין אין דכרו כרוכים כולי כפי דתרי' להולכין לקבל לכחלה במקום שיש עוד בחיס דכלא אין מלך נקרא אלא כשיס לו שני בחיס סתומים לחוכו: (יד) וכן שמתם בחתימתיין דמפרנין בבית ישן תין: (טו) פ"א כשם סכרי"ן וש"א - (טז) כ"כ בא"ר וכן מוכח מתוספות ד"ס משום חשדא כסוף טדבור ס"ט ובפרט לפירש"י שפירס סאם חשדא דכיינו שיחסדו שמפלעלין כלי פירוב בודאי שייך גם נמת כפס"כ וי"כ סג"ר. אכן מירושלמי פס על מחתימתיין דמערבין בבית ישן דקאמר וכדור יסן לפי פס שפירס סק"ט פס משמע דאס מת כפס"כ וכ"ס אם מכר אין מחויב להניח סעירוב פס וז"ע: (יז) אחרונים: (יח) ר"ל ופי"ו יבוא לידי מחלוקת: (יט) קרבן פסך ושמן סמאור וכסג"ר מוכח דאף לתוספות איכא משום חשדא: (כ) כנה"ג: (כא) דכס"ג ליבא חשדא שיאמרו שער פתס כיו רגילים לסנות לכנס"כ זה ופתס רגילים לסנות לסוד איש אחר: (כב) כן איתא בגמ"ג וסמ"א קי"ר כוס ופיין ככנס"ג וסוכת פס דתס שסיס דסדכר לריך פיון הוא רק על סדין כחמרון סכתב ותייאו וכו' ולפלל על התי"א שהשמיט זס ועלוי כנוס השמיט פסוס דסל אם סרגל בבית שש"י אין רשות להוציא פסס דתי איכא חשדא פניו ואם

(ס) קטן יכול לגבות העירוב ולקבצו. כנס והמנהג כזמן הזה להניח העירוב (י) צניח הכנסת וכן נהגו ב פירובין מ"ס הקדמונים (כז) "וג"ל הטעם דפירובין שלט יא להם דין שיתוף (ל) ואין צריך להניח צניח דירה וע"ל סימן שס"ד ל ה"כ ושכן נראה וס"ד: ד צריך ליתן כל העירוב (לא) * בכלי אחד ואם חלקו ונתנו בשני כלים אינו עירוב אא"כ מהגמרא שם ובשם רש"א מ שם נחמלא האחד ואז מותר ליהא שני הדלים (נג) בבית אחד: ה צריך (לד) שלא יקפיד וכדי יסודם אמר (לה) שום אחד מהם על עירובו אם יאכלנו חבירו * ואם מקפיד אינו עירוב לכך יצריך ליהדר שלא והר"א שם וש"ס

שערי תשובה

(כז"ט) צריך ליתן כ"ו בכלי אחד כ"ו, ופיין כצ"ח ח"ל סימן ק"כ שלמד מוס דכשי כתיב פשיעא דאין פירוב כלום ופשיעא ביד העומים ליתן חלת לחם של פירוב כסרסב במי כנסיות שפיר וכתיב שהוא נרבה לכטלס ומחללים בנה בעל"בול ופ"ש שכתב דאף אם לא ירכבו עליהם רק לחלותן פשוט נ"ו אסור כיון שדרך אותם פגונות לחלותם לשם פירוב יש לחוש לעשות החיובות שיסגרו שיתר להניח פירוב בשני כתיב ומ"ל נ"ג כנדולים יטעו כ"ו ואסור לחלות רק פונה אחת בכ"כ אחת מכל כתיב כנסיות שפיר לשם חלות פירוב וכמקור ברין קטן לפה"כ וי"ל כתב לחוק פ"ו ולהחיר לפשות בן וכתיב שיהא לעשות כן שאם יפול האחד יקום השני וגם כפרט שכבר נהגו בן יש לחוש שהחיובות לא יראו ככפ"כ וישתנה מהם חוזה עירוב פ"ט ואין דבריו מכריעין לדמות דברי הח"ז ו"ל אך ש"ס לחלותו בכ"כ כנדולה שיתר חשונה ופיקוחית בשני כתיב שכל כני שפיר שותפין בה ותייבס ל"כ וכן עשה דבר: (כז"ט) בכלי אחד. ופיין כצ"ח שפיר אפרים סי' כ"ה כתיב סי' על דברי הסור כתיב שיהא שותף

באור הלכה

קטן כזו בחור חדר גדול אז אפילו אין בו דפ"ד פנימין בו פירוב דסליק סיקף בקטן והיו כאלו מונה בחדר כנדול וכפיין הכי דר"ס שפ"ו לעיין שיחוף מבואות פיי"ט וכתיב וה"ס אם הקטן נפרץ כמלואו לנדול דאז כ"ו כאלו היא קרן זזית של כנדול וכלו היא מונה בחור כנדול וכפיין הכי דלפ"ל סי' כ"ה לעיין לירוף פירוב פיי"ט כתיב שבת ולדפתי דינא קפיייתא אינו מוכרח דפ"כ לא כתיב רש"י החם דסליק היקף וכו' אלא פשוט דסכרא הוא דלא גרעיה למילתא כשכיל שפסה מחילות משום דנאזיר החלר עוד גרע וכמו שכתובר ש"כ בלשון הנ"ל דלא גרע מחלר משא"כ כתיב דענין בית גרעיה לדירה ול"כ אשכר שפיר לומר דכיון דהכניס עירובו בתוך מחילות דרות שאין כסס אף ד' על ד' דלא מהני ולא שייך הכא לומר כתיב גרעיה דנדולתי גרעיה דלולי דפגונות ה"ס מונה כמקור ראו' לדירה ועכ"פ הכניסו בתוך מחילות שאי אפשר לדור בהם וי"ג למעשה:

* וי"ל השם דפירובין שלטו יש להם דין שיחוף. והקשה ככ"ו כפימן שפ"ו כיון דכעירוב זכ מסרבין כל הכתיב של דירס דהוי פירוב ושיחוף ביחד ודאי לרביך להניחו בבית דירה ולא בכ"כ"ו וכו' והג"ח פסימן זכ מסרבין ליישב זכ דכתיב ויתרין משפט טיגו דהיי"ח טיגו דהכני פירוב זה שמימין ככ"כ"ו להחיר החלרות ככ"כ"ו מהני נמי להחיר הכתיב שכתוב וכפיין זה אימת בגמרא פיי"ט. וכ"כ הפ"ח ג"כ כפימן שפ"ו פ"ט: * בכלי אחד. לכאורה כ"ו לאו דוקא ס"ה דאם מניחין כל הפירובין שגבו כמקום אחד נ"כ שפיר דמי ולא אחי' אלא לאסוקי בשני כלים דזה מורה על חלוקה וי"ט (פמ"ג) ומירושלמי משמע כדכ"ו: להקל ד"ל בני כמני שנתנו פירובין בשני מקומות אם מבלי מקום ס"ו מותר (והיינו דוקא בבית אחד לפי ככ"ב"ו שלטו) ואם כשכיל לחלוק פירובין ס"ו אסור ולא הזכיר כלל שיהיה דוקא בכלי אחד העיקר שיהיה כמקום אחד וכן לבי"ח אם נתנו בשני מקומות כ"ו כ"ו כלל אף שיהיה בבית אחד ג"כ לא מהני וכן מוכח מלשון הרמב"ם פ"א מהלכות פירובין הלכה י"ח שכתב חלקו את העירוב אז את שיתוף אע"פ שהוא בבית אחד אינו פירוב ולא הזכיר כלל שהחוקק ה"ס בשני כלים: * ואם מקפיד וכו'. ופ"כ אם בא

משנה ברורה

קטן. והכל מטעם ה"ל שאינו משום קנין שיהא צריך בר דעת להקנות ואע"פ שאין כמטעם קטן כלום מ"מ העירוב נעשה ממילא כשהונח צניח (כז) ומ"מ ע"י שכו"ס אסור לקבצו לכתחלה (כד) דחסוד לגנוב ולהחליף טוב כרע: (כז) וי"ל הטעם וכו'. ר"ל אע"פ שבהכ"כ אינו ראוי לדירה מפני קדושתה שהרי הדירה הוא מקום האכילה ואסור לאכול בבהכ"כ אם לא הלומדים שם כתיב כפימן קנ"א מ"מ יש לקיים המנהג כמו שפיי"ט שפירובין שלטו יש להם דין שיתופי מבואות דהיינו שכל החלרות והכתיב שבמבוי משתתפין יחד בעירוב זה ושיחופי מבואות א"ל להניחו כלל צניח דירה רק שיהא כמקום המשחמך לכך כתיב כפימן שפ"ו: (ל) וא"ל להניח בבית דירה. ולפ"ו שאין בהכ"כ נחשב לבית דירה (כה) חשבינן ליה רק כחלר השותפין ומותר לטלטל (כו) ממנה (כז) לחלר אחרת כ"ו ע"ח דכל החלרות רשות אחת כמבואר בסיומן שפ"ב: (לא) בכלי אחד. שהרי (כה) פירוב שמו שיהיו מעורבין יחד ואם מניחו בשני כלים נראה שהם מופלגים ומחולקים זה הנה. ונראה לכאורה דדוקא אם כ"א נותן חלק בעירוב אבל אם אחד מוכה בעד כולם יכול ליתנו בשני כלים אכן מדלא הזכירו הפוסקים ד"ו משמע דס"ל דלא פלוג רבנן במלחיהו וי"ט: (לב) נחמלא האחד. ר"ל שבה לא היה החלוק לשני כלים ברצונו (כט) אכן אם ידע מתחלה שיהיה לו יכול בתוכו את כל העירוב (ל) והיה לו כלי אחר גדול מכ"ו זה שחולל להכיל כל העירוב יש מאחרונים שמתמירין דהוי כחולק לכתחלה את העירוב לשנים: (לג) בבית אחד. דעכ"פ ה"ו שיהיה ברשות אחת אבל לא בשני כתיב. ואפילו אם אחד מוכה בעירוב משלו כשכיל כולם (לא) ג"כ יש ליהדר בזה וע"כ העירוב שמימין בבהכ"כ בעד כל העיר יש ליהדר שלא להניחו רק בבית הכנסת אחת ויבחרו לזה הבהכ"כ היותר גדולה שבעיר

[ש"ס כסס הח"ז]: (לד) שלא יקפיד. ג"כ מטעם דעירוב שמו (לכ) שיהיו מעורבין ומרוזין בו שלא ימחה אחד כחבירו ויהיה שותפותן נוחה ועריבה: (לה) שום אחד מהם. וה"ה (לג) כשאחד מוכה לכולם צריך ג"כ להתרלות כשיבואו מכני החבורה לאכול חמט

שער הצינן

לא בורגל ס"ל לרביך להניח דעל כשי לא יהיה חשדא אם יזילו ממנו כיון שלא בורגל זו פשאי"כ על הראשון שכבר הורגל בו אימת חשדא כשלא ימירו לו הפירוב: (כז) פ"א: (כד) מ"ט: (כב) מ"א וש"א: (כו) אפילו דרך סמכ"ו אם הוא רק שותף כדון בלתי וקורס אף שלא נשתתפו בו דלא ואמר להניח מחלר לפניו רק כלים ששכנתו בבית ולא ששכנתו בחלר: (כז) וכ"כ דמותר להניח פניסכ"כ לחלרו גופא אף שיש בית דירה אחת אם בחלר דביהכ"כ לא נחשב רק בחלר ולבית דירה אחת לא פלריבין מ"מ כידוע: (כח) נפסא: (כט) תור"ש בשם תו"ת: (ל) תו"ש וכן מוכח מדברי רבינו יונתן דאם אין לו כלי גדול מותר לכתחלה לחלוקי בשני כלים: (לא) שם בתשו' ח"ז: (לב) רש"י: (לג) נפסא והניאזיה באחרונים אפילו האל"ף דחילק בשעתירוב נגיס מטלס פתעיר נה:

א) יהיו

הלכות שבת סימן שמו

ה' חסיה ס' וברי
 יכוש ע נתבאר
 כס' ספ"ח ט סס
 בגמרא פ"א
 ז הרא"ש סס
 ק סס בגמרא
 ד הרא"ש והמרדכי
 ז"ל ש סס כנ"א
 פ"א ח חסיה סס
 פ"ט

דערב ברבר (לו) שתיקן לצורך השבת : ל' * אין מערבין (יא) (לו) בפרוסה אפילו היא גדולה הרבה אבל בשליטה אפילו קמנה מאד מערבין ובלבד שיהא בהם כל כך * שיהא בהם עשיעור יוסיהו אם נוצל ממנו (לח) כרי (יב) חלת נחתום שהוא אחד מס"ח מערבין בה * אפי' לא היתה מבוהה לחלה (למ) ואם נפרסה וחיברה בקיסם שהכנים הקצה האחר כחוך הפת והקצה השני בתוך הפרוסה (ט) אם אינו ניכר שנפרסה מערבין בה . הנה יוש שפירשו הא לרין מערבין רק נסח שלם (סא) היינו שלל העירוב ביחד יהיה פת שלם ולכן נהגו לקנץ (טב) מכל בית זכות תעס קמח * ועשין חלה אחת שלימה ומערבין בה וכתמיד ויהיה הראש"ד פ"א מהלכות עירובין) וכן כמנהג פשוט בכל מדינות אלו (טג) זרין לזכר שיהא נהלה השיעור המפורש לקמן סימן סס"ח סעיף ג' (כד) ואע"פ שנתייר מן הקמח ולא נעשה מכלו חלה אפ"ה היו עירוב (סה) ללא גרע מאילו אחד מוכה לכולם ואדעתא דהכי נתנו קמחם מחלה כן נראה לי : ז' אם אחד מוכה לכולם (סו) יכול לערב בפרוסה : ק"ח * מערבין (מו) * בפת אורז ועדשים אבל לא בפת דוחן : ק"ח האם →

באר היטב

מחלסר לחצר שמונה העירוב עכ"ל פ"ט . ועמ"ס ספי' סס"ה ס"ק ה' כ"ס המ"א : (יא) בפרוסה . משום איבה שיבואו לידי מחלוקת שיאמר אני נותן שלימה ואתה פרוסה ואפי' כולם בפרוסות מיישגין שיחזור הדבר לקלולו . וזה דוקא בשבת ראשון אבל אח"כ מותר ט"ו פ"ט : (יב) חלת . פי' אפי' אינו שלם שרי שהשכנים סוכרים משנה ברורה

כיון שהשטם של עירובי חצרות כתב הטור דאנו חושבין כאילו כולן דרין באותו בית וכל החצרות שייכים לשם ובאין א"א לומר כן דהא אכור לטלטל שם מן החצרות חלה יניחו בבית שמונת לטלטל שם וכ"ש במקום שאין שם עירוב בעיר כלל ואסור לטלטל בבית לבית שאין לפשוט שם עירובי חצרות כלל אם לא לאותן שמונתים לטלטל

באור הלכה

אחד לאכול את העירוב ואינו מניחו בעל העירוב וכיוצא דוקא כשנא נפ"ט או נפת שחל קניית העירוב דהיינו כי"פ אבל אם בא בשבת ולא רצה לימן לו אינו בעל העירוב כשכל זמן כיון שכבר תייל העירוב כ"ח כנ"י : * אין מערבין בפרוסה . ר"ל עירובי חצרות אבל שיחופי מנואיות כיון דמערבין בכל מיני אוכלין ומסקין לא תקנו חז"ל בזה דדוקא בשלמין כ"ח מהדמכ"ס ולבארה לפי מה שכתב ברא"ח בסוף ס"ג לענין בית דירה דכסיום בלעז עושין פ"ח ושיתופי מנואיות ביחד אהרין מינו דמטי לשיחופי ספיני נמי לפ"ח וכמו שפירש ברא"ח שם אסור דכ"ח נמי יוסא כן אכל מדלא הוציב ברא"ח גם כזה להלק נוס משמע דאף כסיום אין מערבין בפרוסה ואילו אפשר לומר דס"ל לרא"ח כשארי בראשונים (פיין) בספר גאון יעקב שם בסוגיא] דאפילו שיחופי מנואיות אין מערבין בפרוסה כשמערב בפת : * שיהא בהם בעירוב . היינו שמבאר לקמן סימן סס"ח : * ועושין חלה אחת שלימה . אף דלכתוב לא שייך כאן משום איבה כיון שאין לוקחין מ"א כ"א קמח וליחבב אף בפרוסה ז"ל כיון דכ"פ כ"א יוחן חלק בעירוב ואל עלייכו התקנתא שאין מערבין בפרוסה משא"כ כ"ו שאלת נותן משלו וחובה לכולם לא שייך גביה כתי תקנתא כלל : * בפת אורז ועדשים . וה"ס בפת שאשארקיי ופת

ממנו שלא להקפיד עליהם : (לו) שתיקן לצורך השבת . שהרי אם יבקש חבירו ממנו לא יתן לו . ואמנם אם פועל נפלתו בפירוש שלם ירצה אחד מבני העיר ששייכים להעירוב לאכול ממנו שלא יקפיד עליו מסתברא דמותר לערב בו : (לז) בפרוסה . משום איבה שיבואו לידי מחלוקת שיאמר אני נותן שלימה ואתה פרוסה ואפילו ירצו כולם לימן פרוסה מיישגין שיחזור הדבר לקלולו ופיין בפמ"ג דמסתפק לומר דאפשר דאפילו בדיעבד לא מהני העירוב כשעשאו בפרוסה ולא עשאו מחלה בשלימה ואח"כ לשבת אחרת נסחחה ונשתייר ממנה מעט עיין לקמן בסימן סס"ח ס"ד ע"ט : (לח) כרי חלת . פי' אפילו אינו שלם שרי שהשכנים סוכרים שיעל חלה מן הפת : (למ) ואם נפרסה וכו' . ר"ל שנפרס מן הככר מעט : (מ) אם אינו ניכר וכו' . השעם אע"ג דבאמת אינה שלמה מ"מ כיון דאינו ניכר לא יבוא לידי מחלוקת : (סא) היינו שלל העירוב ביחד וכו' . ר"ל (לד) דבזה ג"כ מקיים מה שתקנו חז"ל לפ"ח שיהיה בפת שלם דוקא אבל גם הם מודים דיכול כ"א ליחן פת שלם ואפילו אם הככר של זה גדול משל חבירו ג"כ מותר וכן מודים ג"כ לדעה ראשונה דאין מערבין בפרוסה אפילו אם יתנו כולם בפרוסה שוות : (מב) מכל בית ובית מעט קמח . וה"ה כשנוחטים משוח לקנות בהם קמח ואפילו אם לא נתנו איזה בע"כ ג"כ אין קפידא בדבר וכדמסיים לבסוף דכל אחד נותן קמחו לעירוב כשכיל כולם : (מג) זרין לזכר וכו' . אשמועינן דאף שמצטרפין יחד להביא פת שלמה למצות עירוב וס"ד דזה חסוב עפי ולא בעי שיעור קמ"ל : (כד) ואע"פ וכו' . ר"ל וא"כ יש בני אדם שאין להם חלק בפת העירוב וא"כ יאסרו אלו על אלו : (סה) ללא גרע וכו' ואדעתא דהכי וכו' . ר"ל אף הכא כשנתן כ"א מעט קמח להשמש בשכיל כולם נתן ואע"פ שהנתון עירוב כמדי חבירו זרין לזכות לו ע"י אחר כמו שיחבאר לקמיה בס"ט מ"ח כאן כשנתן כ"א קמחו להשמש לערב בו אנו חושבין כאלו נוחטים לו שיזכה בו בשכיל כולם (לה) ואין השמש זרין לזכות להם ע"י אחר או ע"י עצמו כפירוש (לו) ויש מי שאומר שאם לא זיכה השמש להם ע"י אחר או ע"י עצמו כפירוש אינו עירוב (לז) ויכוון לחוש לדבריו לכתחלה [ובפרט אם השמש עשאו מקמה שלו בודאי זרין לזכות להקהל ע"י אחר] וכן נוהגין שהשמש נותן העירוב להרב בערב פסח שיזכה בו בשכיל כל הקהל ואם חסכה ליל יו"ט ראשון ולא זיכה אין לזכות חלה על תנאי דהיינו שיאמר אם היום חול אני מוכהו לכל העיר ואם קודם אין בדברי כלום וכן יאמר (לח) למחר בלי יו"ט שני . וכ"ז אם היו"ט היה פמוך לשבת דאם יש ימי חול בינתיים ימתין מלזכות עד ע"פ ואם שבת גם בע"פ מלזכות עד שחשכה סומכין על הפוסקים הכל דס"ל דמותר לעטלל אף בלי זיכוי כיון שכבר נגבה בשכיל כולם [אחרונים] : (מו) יכול לערב בפרוסה . ללא שייך כאן כלל משום איבה : (מז) בפת אורז ועדשים . שדרך השולס לאפותו ולאכלו משא"כ (לט) בדוחן ועיין לפיל סימן ר"ח סקכ"ה במ"ב מה הוא אורז

שער הציון

(לג) כ"ו מנואר ברה"ט וראב"ד שם : (לס) ע"ו כס"י סל"ה וי"ץ וא"ר וב"א : (לו) לטס כתימן סל"ה ונהר שלום וכן משמע מהרא"ח שפירש טכ"כ ברא"ח ואדעתא דהכי וכו' ר"ל אפי' דאין מוכין שלא בדיעת כלל פת משמש דכ"ס זיכוי מיהא בעי והוא דלא כמה שבכין המ"א כספ"ג את דברי פרמ"א : (לז) מ"א ובגמ"ו ומ"א : (מ) דהיינו שיאמר אם כיום קודם הכי ככר זיכתי אהמול לכל בני עירי ואם כיום חול אני מוכס טיום וכמנואר בכל לקמן בסימן סל"ג : (לט) רבינו יכוותן :

אחר מכני החצר רוצה ליתן פת (מח) בשביל כלם שפיר דמי (טט) ובלבד שיוכנו להם (ג) ע"י אחר וכשוכה בו * צריך להגביהו מן הקרקע (נא) מפח צריך לזכות לכל בני החצר או הסבוי (נג) ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילך (נז) וי"א שאע"פ שלא יזכה בפירוש למתוספים עליהם לב ב"ר מתנה עליהם יואם נתוספו דיורין לאחר שנתפצט העירוב מן השיעור (נד) צריך להוסיף (ני) מחמתו: י הכשמוכה להם ע"י אחר לא יזכה (נה) ע"י בנו ובתו הקטנים 'אפי' אם אינם סמוכים על שלחנו (נו) ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים אבל מוכה הוא ע"י בנו ובתו הגדולים (נז) אפי' סמוכים על שלחנו * וע"י עבדו ושפחתו העברים (נח) אפי' הם קטנים (נח) אפי' אשתו אע"פ שהוא מעלה לה מזונות (ס) ואפי' אין לה בית בחצר (סא) הי"א שאינו מוכה (סב) ע"י בנו ובתו הסמוכים על שלחנו אפי' הם גדולים ולא ע"י בתו אפי' אינה סמוכה על שלחנו (סג) כ"ז שלא בגרה יולא ע"י אשתו (סד) שמעלה לה מזונות (סה) או שאמר לה צאי מעשה יריך במזונותיך (סו) ואפילו יש לה בית בחצר אבל מוכה

שהאב כולו לזכות לאחרים ע"י בניו וזכים הם לאחרים כאיב דלמלא רמזין כחזונה כפי ר"ז ור"ז הרי"ף ורמזים ורמזין כפי דבילה וכרמזין דלגי פליס דר"ע וסכני שיש לאכס קנין בלא כפול וש"ס ה הרי"ט שם כעירובין וש"ס כר"י ככ"י י"ב ט כדמוקי לה בשלמי דרמי

באר היטב

שנטל חלה מן הפת: (יג) מחמתן. לדלידהו הוי תחלת עירוב: משנה ברורה

אורו ודומן. (מח) כשכיל כולם. אפילו שלא בפניהם: (מט) ובלבד שיוכנו להם ע"י אחר. דעל ידי עלמו אינו יכול לזכות להם שכל זמן שהוא בידו לא יזכה מרשותו: (נ) ע"י אחר. דהיינו שיאמר לו קבל פת זה וזכה בה לכל בני החצר (מ) והוא יחשוב בהגבהתו כשכיל כולם וזכה בהם לא עשאוהו שליח לזה זכין לאדם שלא בפניו והוי כשלושם: (נא) טפה. ואפילו לדעת האומרים בח"מ סי' קל"ח ס"ד בהג"ה להגבהה אינו קונה כפחות מג"ט (מא) הכא בעירוב שהוא מדרכנן הקילו וסגי בהגבהה טפה. כתב הט"ז דה"ה אם הניחו להעירוב על ידו התלויה באויר לריך שיגביה ידו טפה ועיין בכה"ל: (נב) ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילך. דאל"כ (מב) לפעמים שיתוספו עליהם דיורים ויאסרו עליהם עד שיוסיפו עליהם אבל כשמכוין עליהם מתחלה ל"ל בה דהא שיעור שתי סעודות מהני אפילו לאלף ובלקמן כסימן שס"ח: (נג) וי"א שאע"פ וכו'. הלשון מקולר דמטיקר הדין בודאי אינו כן אלא דבזמנינו יש לסמוך ע"ז מאחר דאנו נוהגין להניח עירוב על כל השנה מסתמא אנו מכוונין גם על אנשים שמתוספים במשך שנה וכן הוא הלשון באמת בב"י

(מג) וכן כונת המחבר ככאן: (נד) לריך להוסיף מחמתן. דשמא (מד) לא אמרו חכמים דשיורו בכל שהוא (כמבואר בסימן שס"ח) אלא באותן שהיו בתחלת הנחת העירוב וזכו אז אבל אלו שלא היו בתחלת הנחתו לא זכו אז ורק הם זוכין בשעה שיתוספו וכיון דבשעה זו כבר נפחת משיעורו א"כ א"א להם לזכות ומקטע זה לא מהני אף אם יתנה (מה) בפירוש ולכל מי שיתוספו ואין שום עליה רק שצריך לשמור שיהיה (מו) בו תמיד שיעור שתי סעודות: (נה) ע"י בנו ובתו הקטנים. מפני (מז) שידן כידו וא"כ לא יזכה הדבר מרשותו: (נו) ולא ע"י עבדו וכו'. ג"כ מפני שיד עבד כיד רבו ולא יזכה מרשותו עדיין: (נז) אפילו הם סמוכין. ואע"ג (מח) דבאוסון זה מציאתן לאביהן כמבואר בח"מ סימן ר"ע זה אינו אלא משום איבה שלא ימנע מהן מזונות אם חתיה מציאתן לעלמן אבל כידון דידן שהאב רוצה לזכות ע"י לאחרים שפיר וזכים כדיון דגדולים הם יש להם יד כס"ע: (נח) אפילו הם קטנים. ואע"ג (מט) שאין קטן זוכה לאחרים בכל מקום הכא בעירוב שהוא מדרכנן בעלמא הקילו בעבדו ושפחתו ומ"מ לא רלו להקל אלא בעבדו ושפחתו אבל לא בכניו הקטנים וכדלעיל משום דידן ממש כידו: (נח) ע"י אשתו. דכשנתן לה אחר מתנה ע"מ שאין לבעלה רשות בה מהני הרי דיש לה יד לזכות לעלמה ה"ה דיכול לזכות על ידה לאחרים: (ס) ואפילו אין לה בית. נקט האי לישנא לאסוקי ממ"ד בגמרא דדוקא היכא דיש לה לעלמה בית בחזרה שאוכלת שם אז אמרינן מיגו דמהני הזכיה בעירוב בשביל ביתה מהני נמי לזכות לאחרים בעירוב בשביל בתיהם: (סא) וי"א וכו'. סבירא להו (ג) דדמיא עירוב לענין מציאה דכל היכא דס"ל לענין מציאה דאין לו יד בפ"ט ושייך לאביהן או באשה שמואלת מציאה ושייך לבעלה ה"ה לענין עירוב אין להם יד בפ"ט ועדיין לא יזכה מרשותו: (סב) ע"י בנו ובתו וכו'. ר"ל לאחר שבגרה דיוולדת לכל דבר לרשותה אפי"ה כיון שסמוכה על שלחנו ומציאתה לאביה גם לענין עירוב אין לה יד לעלמה: (סג) כל זמן שלא בגרה. דלזו שייך מציאתה לאביה: (סד) שמעלה לה מזונות. דלזו מציאתה לבעלה: (סה) או שאמר לה לאי וכו'. ומיירי (ה) במסקת משה ידיה למזונות דאי אין מספקת למזונות אין מציאתה לבעלה: (סו) ואפילו יש לה בית.

שער הציון

(מ) ג"ח וכ"כ הגר"ז: (מא) טוסקים: (מב) עבודת הקודש: (מג) וכ"כ בע"ט וכן הפתיק הגר"ז ועיין בחידושי הרשב"א ובריטב"א שם נתבאר באורך: (מד) הרשב"א בחידושו ובריטב"א וכן בעכוה"ק ולא כתבו זאת לסברא ודאית רק נחמסקו כזה והמחבר החמיר כזה מספיקא: (מה) דלא כט"ז בשילתי סי' שס"ח וכמבואר להדיא בעכוה"ק וכו' שחשבו כזה כבר סא"ר וכ"כ בע"ט לדבר פשוט וכן דעת הט"ז ונגדי ישע: (פו) הריטב"א: (פז) חסנה שם: (פח) טוסקים: (פט) רמזים פ"א מהלכות עירובין והוא ע"מ גיטין פ"ד ע"ב: (ג) תוספות ואכ"ט: (גא) יא"ט:

הלכות שנת סימן שמו

יבנ"י

י. טור ב פירושין
 כ"ס כלישנא קמא
 ל שס חוקיפתא
 דרכא ב מרדכי
 ס"ד דפירושין
 ג טור בפי' שלי"ה
 מפוכח דתרי
 גכרי רבנן פירושין
 ס"ח ס שס כטור
 ורמב"ם פסק כ"א
 מס"פ ע שס ושס

ע"י בנו שאינו סמוך על שלחנו (סו) אפי' הוא קטן וע"י בתו (סח) שבגרה ואינה מסוכה על שלחנו וע"י אשתו שאינו מעלה לה מוונות אפילו אין לה בית בחצר ולכתחלה מוב לחיש לרברי שניהם היכא דאפשר . הנה ונדענד סומכין (סט) על דברי המיקל בערוכ וכן גדול (ע) שיש לו אשה אפי' שמדוך על שלחן אביו מזכין על ידו (סג"א והנהות סמ"ק וכל בו) ואפי' לכתחלה (עא) וא"ל: להודיע לאותם שזוכה להם קודם שנכתב אלא אם מודיעם בשנת מותר לסתול (כל בו) : י"א (עב) כבני חבורה שהיו מסובין לאכול וקדש עליהם היום (עג) הפת שעל השלחן סומכין עליה משום עירוב והוא שמסובין בבית שהוא מקום (יד) הראוי להניח שם עירוב (עד) אבל בחצר לא (עה) (וה"ה) אם יש להם פת בשופות נא' מן הכתים (עו) סומכין עליו משום עירוב; י"ב אמוטרופום של קמן (עז) יכול לערב בעדו; י"ג ימצוה לחזור (עח) אחר עירובי חצרות; י"ד * סברך (עט) * על מצות (פו) עירוב; י"ה * אימתי סברך (פ) בשעה (פא) שמקבץ אותו מבני

(ה) פה:

(ג) עליו (הרא"ש והר"ן)

באר היטב

שערי תשובה

(יד) הראוי . פיין נתשבת חכם לני סי' קי"א: (פו) עירוב . ל"פ אם אדם אחר שאינו דר באתו העיר יכול לברך ברכה זו ונ"ל דיכול לברך דהא אילו לא עירבו אף הוא היה אסור לסתול וא"כ גם הוא שייך במצוה זו מ"א פ"ט . והעיקר דהשמש יתן העירוב להרב ויזכהו לכל הקהל על ידו וכ"כ במנהגים . ולפ"ז אם חשכה ליל י"ט ראשון ולא זיכה אסור לזכות ב"ט כמ"ט סי' תקכ"ח אלא על תנאי ואם י"ט אינו סמוך לשבת אין לערב עד שבת . ומיהו

פוי לט ב"ד מתנה כו'. ופיין בא"ת מאמר מרדכי סי' ט' שכתב שיש לפיין בזה למאי דקי"ל בפי' שפי"א דאפי' קטן אוסר א"כ מת א' והינה רשותו לקטן שלא היה עדיין בפולס כשפת קניית העירוב דהא ק"ל המוסר לעובר לא קנס ולא שמענו מי שנתעורר מחמת זה לפשות עירוב מתדש וע"פ סתלל בדין קני ע"מ לפקנות לעובר פ"ט ולפני"ד י"ל דדוקא קמן אוסר אבל עובר אינו אוסר אף דזכה בירושם דאחי ממילא מ"ט כיון שאינו בפולס הוה ליה כדירה בלא בעלים ואינו אוסר :

אם שכחו לזכות עד שבת מותר לסתול כמ"ט רמ"א סי'. בגומס שלנו מנג לנג פיין רס"י שפ"ב . ואומר לכל שבתות השנה כמ"ט סי'

משנה ברורה

באר הלבנה

ר"ל ואוכלת שם המוונות שנתן לה בעלה וס"ד דמיגו דזכיא לעמיה בעירוב זה בשביל ביתה תוכה בעירוב גם לאחרים קמ"ל דלא והספס דבאמת לעמיה אין זריכה עירוב כלל דנתמכת אחר בעלה (כז) כלקמן בסיומן ש"ט סי' וליכא מיגו : (כו) אפילו הוא קטן . כיון דלענין מציאה יש לו יד לזכות לעמיה בשאינו סמוך על שולחן אביו : (סח) שבגרה ואינה מסוכה . ר"ל דוקא באופן זה ולא כדעה הראשונה דס"ל דכשנגרה אפילו בסמוכה מזכה על ידה וכן כפי' אשתו דוקא היכא שאין מעלה לה מוונות דאז מציאתה לעמיה ולא לבעלה : (סט) על דברי המיקל בעירוב . ר"ל ביו קטן ואין סמוך על שולחנו או גדול אף שמדוך וכן כפי' אשתו אפי' שמטלה לה מוונות (ע) שיש לו אשה וכו' . שפשה הכל פי"ד עלמיה ולא פי"ד אביו : (עא) ואינו לריך להודיע . דזכין לאדם שלא בפניו : (עב) בני חבורה וכו' . אשמועינן בזה שני דברים אחד אפי' שלא הניחו לכתחילה לשם עירוב גם דאפילו (נד) אותו

פל שולחנו ואפילו אוכל כחנם [פרישס וא"ד] : * סברך וכו' . וכמקום שנהנו לפשות בשביל כל הקהל כפי' ואחד רוצה לפשות לעמו ככל פ"ט כחו שכתבו כמס' אחרונים לכתחלה טוב לנסוג כן אין כדאי שיברך עליו וגם נכון שיעירבו יתן ג"כ לאחר לזכות בשביל כל העיר דאם ירצה באמת לחלוק עלמו מן העיר יש מקום לומר שיאסרו אלו על אלו ופיין בסיומן שלי"ב : * על מצות עירוב . פיין פ"ב מש"כ לפיין אדם אחר ששבת בעיר יכול לברך ברכה זו ואפילו לא יהיה שם רק בוי"ט ולא בשבת שאתמו מהני ליה העירוב [לענין דברים שאין בהם לורך כלל כמ"ט ריש סימן תקי"ה בהג"ה] ולפ"ז אם אין דעתו ליאשר שם לא לשבת ולא ליו"ט אין יכול לברך ולא דמי למאי דקי"ל בעלמא דפטושה מצוה לאחר כגון שקובע מוונה וכפי' דיכול לברך שם עכיד מעשה משא"כ בזה שהוא רק ברכה בעלמא ששעירוב כבר נתקבץ פ"י אחר . אכן לפי מנהגנו לכתחלה דלאחר שקיבץ השמש העירוב מכל הכתים נותן לברך לזכות לכולם ולברך [וכן ראוי לפשות כמ"ט לעיל בסקמ"ה כמ"כ] יכול לעשות זה גופא גם פ"י אחר שאינו מבני העיר דהזכיו שזוכה לאחרים חשוב כמעשה כ"ו

הפת לא היה תתחלה של כולם כ"א של צפה"ב לבד שזימנן לסמוד משלו . ולא הקנה להן אותו פת בפירוט אפי' כיון שזימנן לאכול עמו ויכולין לאכול לדעתם הרי הוא כאלו נשתתפו בו עמו ויש להם בו זכות וע"כ אם הוא קיים עד לאחר בין השמשות סומכין עליו משום עירוב : (עג) הפת שעל השולחן וכו' . לכאורה בעינין שיהיה אז עדיין אגלס פת אחד שלם וכנ"ל בסעיף וי"ו או אפשר כיון דלא הניחו פתם אלא בעה"ב זימנן לסמוד משלו דינו דומה להא דס"ז וכן משמע בתו"ש אבל באמת יש לחלק ביניהם וז"ע : (עד) אבל בחצר לא . דחצר לאו בר דירה הוא : (עה) וה"ה אם יש להם וכו' . דין זה הוא זו ואז"ל זו וכתו"ש כתב דקמ"ל דסומכין עליו בחוקת שהוא קיים אפי' שאין יודעין בעלמן משום דמוקמינן ליה אחוקתיה : (עו) סומכין עליו משום עירוב . ומשום שיתופי מצוהות יכולין לסמוך אף כשמונה בחצר מן החצרות [גמרא] : (עז) יכול לערב בעדו . אפילו משל הקטן שלא מדעתו (כה) מפני שהוא לו כבן בית שיכול לערב משל בעה"ב שלא מדעתו כמו שיתבאר בסיומן ספ"ז : (עח) אחר עירובי חצרות . כדי שלא יבואו לסתול באיסור : (עט) על מצות עירוב . ואפילו (נו) אדם אחר שאינו דר באתו העיר ורוצה לשכות שם בשבת יכול לברך ברכה זו דהא אלו לא עירבו היה גם הוא אסור לסתול וא"כ גם הוא שייך להעירוב ופיין מה שכתבנו עוד בזה בהל' . אם מניח עירובי תכשילין וע"פ בזמן אחד (נז) מברך ברכה אחת על שתייהן דהיינו על מצות עירובין . ואומר הנוסח בהדין עירובא על כל אחד ואחד כפי נוסחמו וכת"א כלל ק"א כתב שיאמר על מצות עירובי תכשילין ועירובי חצרות ואומר בדין יהא שרא לן לאפווי וכו' ולסתול מבית לחצר וכו' : (פ) בשעה וכו' . מפני שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן ולפי מה שכתב הרמ"א לעיל בס"ז דהמנהג לקבץ קמח מבתי העיר אין לברך בשעת קיבוץ דהוי עובר דעובר כ"ו שלא נאפה הפת : (פא) שמקבץ וכו' . הכ"י והכ"ח כתבו בסיומן שלי"ה דלריך לברך בשעת

(ג) עממו

שער הציון

(גז) ב"י בשם הרא"ש וק"ק דהא באמת לא גביה בלכה אם כדברי ר' יודא בן בתירא או כריב"ב אלא שמחמת ספק נקטינן כדברי שניסם לסתול בעירובין וא"כ בעניינינו דנפקא מינה מוציא כ"א ליהיך דלככה כ"י יודא בן כנא דאוסר כנשים וא"כ לריב"ב לפירוב ושייך מיגו לפנין לזכות [אחרים] : (גח) פ"י : (גד) מוספות ורשב"א וריעב"א : (גה) סגרי"ו : (גו) פ"א ופ"א : (גי) ח"י רפ"א בשם תשובת מהר"ם די בוטון :

הלכות שבת סימן שמו

החצר או (פג) * בשעה שמוכה להם ואומר כבהדין עירובא יהא שרא לן לאפוקי ולעזילי מן הבתים לחצר ומן החצר לבתים ומבית לבית (פג) לכל הבתים שבחצר זאם גבו העירוב (פד) ולא ברכו עליו אין הברכה מעכבת ומותרים למלט: [

שמו אם אשה יכולה לערב. ובו סעיף אחד:

א) אשתו של אדם (ב) מערכת לו שלא מדעתו אפילו אם מיחה בה שלא לערב ואפילו אין רגיל לערב עמהם וה"מ (ג) כשאוסר עליהם כגון שאין הבית פתוח אלא לאותו חצר יאכל אם הוא פתוח לשתי חצרות באחת רגיל לצאת ולבוא הדיר שאוסר עליהם ובאחת אינו רגיל לצאת ולבוא (ד) ברגיל שאוסר מערכת שלא לדעתו אפי' אינו רגיל לערב ובשאינו רגיל לצאת ולבוא נמי אע"פ שאין אוסר אם (ה) רגיל לערב עמהם מערכת שלא לדעתו אבל אם אינו אוסר וגם אינו רגיל לערב עמהם אינה מערכת שלא לדעתו יוכל זמן שלא מיחה בה בפירוש אפילו אם אינו רגיל לערב עמהם ואינו אוסר מערכת שלא ביריעתו דמתסא נחא ליה (ו) יאכל אינה יכולה (ז) לזכות משלו לאחרים

באר היטב

ש"ס. ויש"ס נפ"ק דבינה סליד כתב לומר ג"כ לייט ואין בזה משום שינוי מנהג ועסי תקי"ח. ועי' תשובת ב"ח ספ"א וכהר"מ משנה ברורה

בוסין סי' ל"ח (ח) לזכות. כ"ל דממונותיה רשאה לזכות מ"א:

באר הלכה

מתבאר מדברי מ"א ויש"א * בשעה שמוכה וכו'. עיין במ"כ והנה מהכ"י והכ"ח כסימן של"ט משמע דסברת ר"ך להיות קודם שבאחר מנכיה לזכות בשבילם דלו מקרי פונר לעשייתן. וסנה לפיין דיעבד כודאי וכל לכרך אפילו אחר הויכוי וכמו שכתבו סמ"א ויש"א משום דעיקר קניית בעירוב חל בעת כניסת השבת וכפרט אס הוא עדיין קודם שהונח בעירוב כודאי מקרי עדיין פונר לעשייתן וכמו שכתבו הפרי"ש ומו"ק ואפילו לכתחלה יש לפיין דלולי יותר עדיף לכרך אחר הויכוי דבשלמא סיכא במקנן בעירוב מאחרים שייך לכרך אפילו בשעה שמתחיל לקנן שכבר הותל מפשה בעירוב פ"י הקיבון שגבה השמש מאיזה אנשים משא"כ היכא שרולא לערב משלו בשביל כולם קודם הויכוי עדיין אין על הפת שם עירוב כלל דעדיין לא יאל מרשותו כלל וכמו שמונת עדיין כסלו דמיא ופיקר שם עירוב נפשה פ"י הויכוי שנפשו כולם שותפים בו פ"י הויכוי שמוכה להם פ"י אחר וכשמכרך קודם הויכוי לכאורה סוי בכלל קודם דקודם דחסר עדיין מפשה שלימה של הויכוי בגלא זה חסר על הפת פיקר מעשה בעירוב [וכמו שלא יוכל לכרך על תפילין קודם שהונח בפרישות בתוך הבתים] ובאמת כסימן תקכ"ז נזכר בטור ושו"ע כדריא שמכרך אחר הויכוי ואף ששם בפ"מ הונח כאלה דישות החולקים בפנין זה י"ל דבא"י התם דשייך שם שם עירוב תכשילין אפילו קודם הויכוי שגם לפלמו לחוד לריך לפשות עירובי תכשילין משא"כ בפניינו כל סיכא שהפת לא יאל מרשותו עדיין אין עליו שם עירוב כלל ואין שייך לכרך כאלו שחסר עדיין כל עיקר המשפס וכנ"ל ופאשר דכונת ככ"י והכ"ח היינו כשמפר הפת להאחר לשם עירוב וקודם שמתגיב לזכות בשביל כולם מכרך כעכ"ב הנותן הפת וזה י"ל דלא סוי בכלל קודם דקודם כיון שכבר מסר לאחר לשם עירוב שם עירוב מייל עליה אף שלא זיכה עדיין לשום אדם אחר ודוסיא היכא שהתחיל השמש לקנן אפילו מאדם אחד דיוכל לכרך על מלות עירוב ומ"מ מסימן תקכ"ז מוכח כדריא דאפילו אחר

בשעה שמתחיל לקנן ולא כשנאמר הקיבון דלו כבר נגמר המלוא (נח) והאחרונים הסכימו דיוכל לכתחלה לכרך אחר שכבר נגמר הקיבון והפעם משום דס"ל דאחר שנתקנן לריך לכתחלה לזכות לכל בני העיר כמו שכתבנו לעיל במקמ"ה ומקרי עדיין עובר לעשייתן כשהוא קודם הויכוי ומ"מ דיעבד אפילו כבר זיכה (נע) ג"כ יוכל לכרך דעיקר קניית עירוב חל בעת כניסת השבת ומקרי ככל גוויי עובר לעשייתן וכפרט אס לא הונח בעירוב עדיין במקומו (ס) כודאי שייך לכרך דלא נגמר עדיין המלוא: (פג) בשעה שמוכה להם. פ"י שמערב משלו ונותן לאחרים ואומר לו שאחר שיכרך יגביהנו כדי שיוכה בשביל אנשי העיר ועיין כנה"ל שהבאנו דהמכרך אחר הויכוי יש לו ג"כ על מי לסמוך: (פג) לכל הבתים שחלה. ולא הזכיר מבוי משום דכאן איירי שלא ניתקן המבואות בעירובין כדין וכל חצר מתקן ע"ה רק להתיר הטלטול בחצר אבל במקום שניתקן המבואות המנהג שפושין ע"ה ושיחופי מבואות כחדא כמבואר בסימן שפ"ז וע"כ לריך להוסיף בו שריותא דמבוי וזה נוסחו בהדין עירובא יהא שרא לגא לאפוקי ולעזילי מן הבתים לחצר ומחצר לבתים ומבית לבית (סא) ומחצר לחצר ומגג לגג ומצתים ומצרות למבוי וממבוי לכל הבתים והמצרות שבפיר הוולנו ולכל הדריס בעיר הזאת ולכל מי שיתוסף בה. ואם מערב לכל שבתות השנה יסיים לכל שבתות השנה ולכל ימים טובים [אחרונים]: (פד) ולא ברכו עליו, וה"ה אפילו אם הנוסח בהדין עירובא ג"כ לא אמרו עליו כיון שמשותפין בעירוב סגי בזה:

(א) אשתו של אדם וכו'. מפני (ח) אשתו כגופו והקילו אפילו כשמיחה בה (ב) משום שחששו חו"ל שאל יחזיקו להקניט את הדריס לאוסר עליהם: (ב) מערכת לו. משלו: (ג) כשאוסר עליהם כדלקמן בס' שפ"ז ס"ט פ"ט: (ה) רגיל לערב וכו' שלא לדעתו. היינו אפילו (ג) כשמיחה בה והטעם משום דרכי שלום כיון שעד שעה היה דרכו ליתן חלק בעירוב לכן חל העירוב בכל גוויי ומותר אח"כ לסלטל כלים ששבתו בביתו למבוי זה: (ו) אבל אינה יכולה וכו'. הייט אפילו לבני חצר שאוסר עליהם ורגיל לערב עמהם: (ז) לזכות משלו וכו'. וממונותיה יכולה (ד) לזכות שהיא שלה:

שער הציון

(נח) מ"א ופ"ז ותו"ש ויש"א: (נע) מ"א ותו"ש וסגרי"ו וח"א: (ס) פיין כפרישה שדעתו דאפילו לכתחלה יוכל לכרך אחר הויכוי אס הוא קודם שפונח בעירוב במקומו וכן כתב באור וקליפס ומס שכתב בטור בשעה שמקנן אתי רק לאפוקי קודם הקיבון משום דכוי קודם דקודם: (סא) אע"ג דכל התלוות רשות אחת הן ומותר לסלטל מוס לזה אף כלי עירוב מ"מ נ"מ דע"י עירוב כותר לסלטל אף כלים ששבתו בתוך הבית [פמ"ג]: (א) אחרונים: (ב) לבוש: (ג) כ"מ כד"ש: (ד) מ"א ופיין ב"מס"ש:

ס נוסח של"צ כ"י
א עירובין פ'
מימרח דשמואל
וכפי' החו' ור"ש
וכפי' סתו כד"ש
וכפירוש הטור
ב הייט כרייתא
דכ"ס פסירבו
וכו' שס ג כד"ש
סס ד תוס' שס
ורא"ש וכמדרכי
וש"ס

הלכות שבת סימן שפה שפו

ב פסוק כ"ט
 חולין ד' ג בנייתא
 טירובין ק"ט
 ד תוס' וכר"א
 והמרדכי שם וכן
 ד' רש"י כרש"א
 כתבו

א מדברי רמב"ם
 כפ"ח ושני
 בכרייתא שבת ו'
 ובסירוב רש"י שם
 ב משה פירובין
 כ"ו ובנייתא פ"ח

(ב) אינו מועיל כיון שאינו מורה בעירוב : ב יכותי הרי הוא כשאר עמים ואין לו תקנה אלא בשכירות : ג ישראל (ג) (ג) מוסר לעבודת אלילים (ד) * או לחלל שבתות בפרהסיא * דאפי' אינו מחללו אלא באיסור דרבנן (ה) הרי הוא כע"א ואם אינו מחלל (ו) אלא בצניעה אפי' מחללו באיסור דאורייתא הרי הוא כישראל ומבטל רשות : ד הישראל (ג) שהמיר והיו לו בתים בשכונת ישראל (ז) שעירבו וכך השנה אם אין לו פתח אחר כלל הוא אוסר (ח) בכל שבת שחל לאחר שהמיר (ט) אבל אם יש לו פתח אחר לשכונת האיני יהודי אפי' הוא (י) פתח קטן שלא היה רגיל בו מתחלה (יא) דוחין אותו אצל פתח הפתוח לשכונת האיני יהודי :

שפו דיני שיתוף בעירוב . ובו ט' סעיפים :

אסרו חכמים למלטל (א) מן החצרות למבוי (ב) והחירוהו ע"י שיתוף (ג) ישגובין פת או דבר אחר ממיני מאכל * טבל חצר וחצר ונותנים אותו באחד מן החצרות ואנו רואים כאלו פתוח כל

באר היטב

(ג) מומר . ואם חילל שבת כחד זימנא לא מקרי מומר עי' בי"ד סי' י"א : (ג) שהמיר . כתב בנינת ורדים כלל ג' סי' כ"ב ואם שזר מן הגזנר

משנה ברורה

שמועיל כשמבטל רשות ואע"פ שבדאי מחלל שבת בפרהסיא עכ"פ באיסור דרבנן ואיתא בפ"ב דאף כזה הרי הוא כעכו"ם לדוקי שאני שמוהוק כך מימי אבותיו ומנהג אבותיו בידו כ"כ ב"י (ב) ודעת כמה פוסקים דאף לדוקי כשמחלל שבת בפרהסיא דינו כעכו"ם ונ"מ בכל זה (ג) לענין קראים שבזמנינו שבדאי מחללים שבת בפרהסיא עכ"פ במילי דרבנן אין יכולים לבטל רשות עד שיבטלו מהם : (ב) אינו מועיל וכו'. ר"ל אף אם נתן חלק בעירוב אינו מועיל ואוסר עליהן עד שיבטלו רשותו להן ולא דוקא מכת הלדוקים וכה"ג שאינם מודים בחורה שבט"פ (ד) ה"ה אם רק אינו מודה במלות עירוב אינו יכול ליתן חלק בעירוב : (ג) מומר לע"ג . אפילו (ח) בצניעה : (ד) או לחלל שבתות בפרהסיא . דעון זה חמור כמו עובד עכו"ם שנעשה בזה מומר לכל החורה (ו) ודוקא בשרגיל בעון זה אבל אם חילל שבת כחד זימנא בפרהסיא לא מקרי מומר (ז) וי"א דאפילו כחד זימנא מקרי מומר . ופרהסיא מקרי כשחילל בפני עשרה מישראל (ח) או שידע שיתפרסם ביניהם . ודע דכל זה כשהוא עובר לתיאבון (ט) אבל להכעיס אפילו בשאר שדירות ואפילו שלא בפרהסיא דינו כעכו"ם : (ה) הרי הוא כעכו"ם . ר"ל לענין זה שאינו מועיל שוב ביטול רשות אלא דוקא שכירות . ולענין שארי דברים יש מן האחרונים שסוברין שאינו חשוב כמומר ע"י חילול שבת באיסור דרבנן ועיין ב"י סימן ב' בפ"ת ובבית מאיר בסימן זה ובספר גאון יעקב בסוגיין : (ו) אלא בצניעה . ואם מתבייש לעשות זה בפני אדם גדול אף שנושה דבר זה בפני כמה אנשים (י) גם זה לצניעה יחשב : (ז) שעירבו לכל השנה . ר"ל ולא אמרינן (יא) דכיון שהותר לאיזה שבתות שחלו קודם שהמיר הותר לכל השנה דכל שבת ושבת מילתא בפני עצמה היא וכיון שהמיר בטל חלקו בעירוב ואוסר עליהן לשבתות אחרות עד שיבטלו ממנו : (ח) בכל שבת שחל . ואם המיר ביום השבת גופא מותר על אוחו השבת (יב) דכיון שהותר מקלת שבת הותר לכל השבת : (ט) אבל אם יש לו וכו' . ואם מתחלה (יג) לא היה לו ופתחו אחר שהמיר עיין לעיל סימן שפ"ג : (י) פתח קטן . ועכ"פ בעינין (יד) שיהיה בו ד"ע על ד"ע דכפתות מזה לא חשיב פתח וכדלעיל בסימן שט"ב : (יא) דוחין אותו וכו' . דכוסין אותו (טו) על מדה סדום כדי שלא יאסור עליהן וכדלקמן בסימן שפ"ו סוף ס"ט לגבי ישראל וגם בדודאי כיון שנתנכר ורגיל עם העכו"ם יחא ליה בההוא פתחא עפי : (א) מן החצרות למבוי . מפני שהמבוי (א) חשיב רשות משותפת כנגד החצרות שאינם מיוחדים רק לאנשי אותו החצר וגזרו אטו מר"ה לרבי : (ב) והחירוהו ע"י שיתוף . שכנס שפירובי חצרות מערב כל בני החצר יחד וכדלעיל ריש סי' ס"ו (ב) כך שיתופי מבואות משתף כל חצרי המבוי יחד ונעשים כחצר אחד : (ג) שגובין פת או ד"א . ואף דלענין פירובי חצרות בעינין דוקא פת כדלעיל

שער הצייון

(ב) חוסרות ור"א"ש דכל בהיתר הוא כשאינו מחלל בפרהסיא וכ"כ הרא"ש [והובא בשה"ג] והריטב"א ובאמת בהרמב"ם גופא מנואר בדבריו כהדיא דהלדוקים שיכולים לבטל רשות הוא כשאינם מחללים בפרהסיא ולשאל על כ"י שכתב קוליה לדעת הרמב"ם שמונח בו להיפוך . ומסתברא פוד לומר דאפילו אם יחא בעלמא דלא נשבו אותם כעכו"ם מבוטל דאבנא בידם [עיין בי"ד סימן קנ"ט סעיף ג' ובש"ך שם] מ"מ לפנינו לא שייך זם דכל עיקר הטעם דגזרו כעכו"ם כדי שלא ילמוד ממפשי א"כ גם בלדוקי שייך זה כיון דעכ"פ מתנהג כעכו"ם ומאי פדישא לן מהו שמונח אבותיו בידו ולשאל על כ"י ומ"א שלא כניאו כלל דעת שלישי טובקים שאובקים בזה ובאמת מן משמע שפ"א דש"ס במסקנא דאף בלדוקי אם מחללים שבת בפרהסיא אינו יכול לבטל רשות וכן משמע מא"ר דדפתו נוטה בזה דפתת המחמירים וכ"כ בספר ק"ג . ופ"ש שהכ"א נכס פוסקים דלענין קראים שבזמנינו כודאי יש להמיר : (ג) כ"מ ככ"י וכן איתא בלבוש : (ד) כ"מ ברמב"ם וכן מסיק בספר גאון יעקב : (ה) כ"כ הפוסקים : (ו) פ"ח נכס חובסות והגה"מ וכ"כ הריטב"א וכ"כ בט"ז בי"ד סימן י"א : (ז) כ"מ מרש"י וכן מסיק בש"ך בי"ד סימן ג' : (ח) פמ"ג בי"ד סימן ב' : (ט) כ"כ הפמ"ג וכדאיתא בי"ד סימן ב' : (י) ש"ס ומנכא בא"ר ובש"א : (יא) רש"א ומנכא בכ"י : (יב) פשוט : (יג) פ"ח : (יד) ג"י נכס הרשע"א : (טו) שם : (טז) פוסקים : (כ) עור :

הלכות שבת סימן שמו

דעה 509 באר הגולה

יבני

המבוי לאותו חצר נוספני שאינו אלא לשתף החצרות יכולים ליתנו באויר החצר (ד) ואו בבית שאין בו ד' על ד' * וא"צ ליתנו בבית רק שיהיה (ה) במקום הסתמך הילכך אין נותנים אותו באויר המבוי (ו) (וע"ל סי' שס"ו) * ב' הישראלים שררים (ז) בג' מקומות חלוקים ודלתות כל אחד מהמקומות נעולים בלילה והשמש גובה קסח סכלם (ח) אינו מועיל להם להשתתף ששיתוף מבוי צריך שיהיה מונח (ט) בחצר שבמבוי ואלו שנברלים זה מזה ורחוקים אין שיתופן אחד ואין סבואיהן כאחד . כנה (י) ואם פירכו במקום ח' אין האמרים שלא פירכו אומרים עליהם הואיל (יא) ואין להם דריסת הרגל זה על זה כי אין כל העיר חשובה (יב) כמבוי ח' אע"פ שישכין (יג) בהיקף חומה אחת (כ"ב) סי' שז"ב כשם חזה המנופה) : ג' (יד) 'ככל משפטי עירובי חצירות ושיעורו ושאלתו מערבת בשבילו ושוערבוין שלא לדעתו אם אין הבית פתוח אלא לחצר א' ושקטן יכול לגבותו ושיבול אחד לזכות לבל"ם (ושאם היו שותפין א"צ לערב) כך דיני שיתוף . הגה ואפילו היה שותף עם שכניו כסמורה (טו) * לזה נזין ולזה נשמן א"צ להשתתף והוא שיהיה (טז) בכלי אחד

באור הלכה

וכמו הכית שמימין בו הפירוק לפני פ"ח לפיל כסימן שס"ג ס"ז : * וא"צ ליתנו בבית וכו' , מלאו וס משמש דיכול ליתן שיתוף בבית וכן מוכח מהרמב"ם בסלכותיו פ"א מפירובין וכן הוא ג"כ דעת רש"י וסרש"א והרא"ד וכן משמש דעת סרש"א וכמו שכתב בכ"י ודלא כדעת הסוספות שאלדין דשיתוף הוא דוקא בחצר ולא בבית : * לוח כיון ולזה בשמן . פיין מ"ב מש"כ דרכים חולקים על שיטת הטור שסם דברי הרמ"א דכאן וכן מלאתי לבטל גאון יתקב שהסכים לדעת החולקים וכתב שם עוד דמסתברא דלאו דוקא יין ושמן דלא אלא אפילו מין אחד דלא מתערבי אסדרי כגון כסיס שותף לזה בפת ולזה בפת ג"כ לא מתערבי להפטר משיתופי מבואות (אם לא שהיו כולם שותפין בכרך) ולא כתבו הסוסקים דכיון אחד אין לריבין לערב אלא כגון משקין דמערבי ביחד ולא באוכלין שאינם מתערבים ואע"ג דכשמתחפיש באוכלים כודאי מהני ואפילו כפת מניי אוכלין וכמבואר בס"ד היינו כיכי שסם מניחים לשם שיתוף אבל כלא דלא נחזינו לזה אלא שנשתתפו לשם סמורס כעלמא לא מהני אלא כגון מניי משקין שמתערבין כסדרי ואפילו לדעת הטור דיון ושמן ג"כ מהני בבלי אחד שאני התם דאפ"ג דשני מנייס סם פכ"פ שתערבי ויכריב"ג דאמר שישס חבורים זס לזס ואם נגס פכול יוס כיון פכל השמן] ולא

משנה ברורה

בדלעיל כסי' שס"ז שאני התם דעירוב (ג) משום דירה הוא לערב דירתן לפשותן אחת ודירתו של אדם אינו נמשך אלא אחר פתו משא"כ שיתופי מבואות דאינו אלא לשתף רשות החצרות שבמבוי לא רשות הבתים וחצר לאו בית דירה הוא הלכך סגי בכל דבר מאכל ומוזה העעס נמי סגי כשנותנים אותו באויר החצר : (ד) או בבית שאין בו וכו' . דאפילו אם נימא כיון דלא חשיב בית הקיפו וקירוייו כמו שאינו (ד) עכ"פ לא גרע מאויר שחצר : (ה) במקום המשמך . וחצר מקרי מקום המשמך [גמרא] : (ו) וע"ל סי' שס"ו . ס"ג לפני פירובי חצרות דשם בעינן דוקא שניהנו בבית דירה : (ז) כשלאה מקומות חלוקין . ר"ל כשלאה מבואות שרחוקין זה מזה ומפסיק ביניהם (ה) מקום האסור כשלעול (ו) מפני שדריס סם שכו"ס ולא שכרו מהם רשותם : (ח) אינו מועיל להם להשתתף . יחד אלא לריבין לערב (ז) בכל מקום ומקום בפני עצמו : (ט) בחצר שבמבוי . ר"ל באותו מבוי שנשתתפו בו כדי שכל אחד ואחד יוכל להביא העירוב אללו וכאן הרי אסורין לטלטל העירוב ולהביאו אלנן א"כ אין שיתופן כאחד . ולפי זה הא דכתב המחבר ודלתות

וכו' נעולין בלילה (ח) לאו דוקא דאפי' בפתוחין נמי כיון שמפסיק ביניהם מקום האסור שאין יכולין להביאו אללו וכנ"ל כודאי לא מהני שיתופן [ודין זה מופתח מתשו' הרשב"א ואפשר דעובדא היו התם כן כנעולין] וכסדר בית מאיר ייטב הדברים כפשוטן דאפי' באין מפסיק ביניהם מקום האסור כשלעול כלן ששכרו הרשויות מן העכו"ם שדר באחלע ותיקנו המבואות כדין אע"כ אם הם רחוקין זה מזה ודלתותיהן נעולות בלילה אין יכולין להשתתף יחד דהשיתוף הוא כדי לחכרן ביחד וכאן שהוא כריחוק מקום וזס הדלתות נעולות אין יכולין להתחבר ביחד ולא מיקרי שיתוף . ומסייס שס כס' בית מאיר דמסתברא דכל זה הוא דוקא (ע) אם אין להם רשות לפתוח הדלתות בלילה (מעטם המלכות וכדומה) אבל אם הרשות בידם לפתוח בכל עשה שיראו אין מתקלקל השיתוף פ"י הנעילה : (י) ואם עירבו במקום אחד . ר"ל שנשתתפו (י) וקאי על דברי המחבר שהיו הישראלים במקומות חלוקים [אך זה (יא) לא מיירי לגמרי כגוונ הנ"ל כשהיו הדלתות נעולות או אפי' בצורת הפתח ביניהם דאם כן על ידי זה כודאי נתחלק רשותם (יב) ואפי' היה להם דריסת הרגל עליהם ג"כ אין יכולין לאסור עליהם כלקמן כסי' שז"ב ס"ו אלא מיירי שלא תיקנו המבואות רק בלחי וקורה] : (יא) ואין להם דריסת הרגל . פי' אע"ג שיש להם רשות לעבור דרך סם מ"מ הואיל שיש להם דרך אחר ללאת כופין אותן לעבור דרך סם כמ"ש סי' שז"ב ס"ו (מג"א) . ועיין כס' בית מאיר כסי' שז"ב מ"ש בזה : (יב) כמבוי אחד . דאילו כמבוי אחד (יג) כשרוליס קלת מן הדיוורין להשתתף בפני עצמם לריבין להתחלק מן השאר בצוה"פ או עכ"פ בשני פסין כמ"ש כסי' שס"ג ס' ל"א : (יג) בהיקף חומה אחת . וז"ע (יד) דהא קיימ"ל כסי' שס"ג סכ"ו (עיי"ש במג"א) דהיכי דמוקפת חומה נחשבת כחצר של רבים ולריד כל מבוי להתחלק בצוה"פ (טו) או עכ"פ בשני פסין ולא סגי בלחי וקורה : (יד) ככל משפטי וכו' . המבואר כסימן שס"ו ושיעורו מבואר כסי' שס"ח ס"ג ושאלתו מערבת בשבילו כסימן שס"ז ושוערבוין שלא לדעתו ג"כ שס ושקטן יכול לגבותו כסימן שס"ז ס"ג ושאחד יכול לזכות לכולם שס ס"ט ושאם היו שותפין א"צ לערב שס סו"א בהג"ה : (טו) לזה נזין ולזה נשמן . ר"ל אע"פ שהן שני מיני משקה אפי' כיון שהם בכלי אחד נקרא שיתוף אע"פ שלא הונחו שס לשם שיתוף : (טז) בכלי אחד . ר"ל סמורה של כל (טז) כשלאה שותפין אכל בשני כלים אפילו

שער הציון

(ג) רש"י : (ד) גמרא ורש"י עיי"ש : (ס) כ"כ סמ"א ושע"ש וסג"ו וכן פוכח מביאור הגר"א שהוא מערס כן : (ו) וסי' אם המבואות שחלמג אין מתקן בלחי ולזכ"ס כדיון ; (ז) ח"ד : (ח) פמ"ג וסג"א : (ט) ואפילו באופן זה מתקספ ג"כ שס על הרשב"א פ"ש : (י) סג"א : (יא) מאמר מרדכי : (יב) מ"א : (יג) מ"א : (יד) זה נדמו כקושיא שניס של מ"א : (טו) ולא נוכל לומר דחיידי כשפשו שני פסין כסוף כל מבוי דא"כ מהו זה שסייס אין כל פער חשוב כמבוי אחד אפילו כמבוי אחד ג"כ מהני שני פסין וכנ"ל כסימן שס"ג ס"א וגם אפילו סיס להם דריסת הרגל עליהן ג"כ אין יכולין לאסור עליהן [כן מוכח מפי"א סק"ג שהביא ראיס לפנין דריסת הרגל מסימן שז"ב ס"ו ושס מבואר דסי' בשני פסין] וכמו"ש הביא שכלכה כדורה מיישב לקושיא סמ"א ואין ססרו כירי ולעג"ד לסי מס שביארנו בקושיא קושיא גדולה סיא על סרמ"א : (טו) כן פבואר ככמס פוסקים דאפילו לזה היינו ולזה כיון לריבין ג"כ שיהיה מונח של כולם בכלי אחד :

(א) וכלל (טור)
(ב) לכולם (ש"ע)
(ג) שיתוף (ש"ע)

(ד) כיון

ש"ט באיזה אופן מקנין העירוב. ובו סעיף אחד:

א פסוק שם פ"א
וכתבתי ב כ"א
סנהתי קן סוף
כ"ג וכן כ"ג
כ"ג כ"ג כ"ג
כ"ג כ"ג כ"ג
כ"ג כ"ג כ"ג
כ"ג כ"ג כ"ג
כ"ג כ"ג כ"ג
כ"ג כ"ג כ"ג

א הנותן מעות לנחתום ואמר לו אם יבואו בני החצר לקנות סמך כבר לעירוב וכה לי בעירוב שיהא לי חלק עמהם בשביל מעה זו (ה) אינו עירוב (א) * באפילו עירב החנוני (לכל האחרים) (ב) וזכה גם לזה עמהם אבל אם אמר ליה (ג) ערב לי קנה עירוב ואפי' אם אמר וכה לי (ד) יאם (ב) נתן לו כלי בתורת קנין שיקנה לו בו קנה עירוב (ה) ה"כן אם זיכה לו הנחתום (ו) ע"י אחר (ז) יאו שיקנה במעה שנתן לו לחם מן השוק קנה עירוב ויאם נתן לו (ח) מעה (ג) לבעל הבית ואמר ליה זכה לי בעירוב קנה עירוב:

א משנה פירושין
פ"ב שם כמשה
וכ"י יבדק

ש"ע דיני שיתוף בעירוב. ובו ה' סעיפים:

א (א) אהדר (ה) בבית שער אכסדרה (ב) ומרפסת שבחצר (ג) אינו אוסר על בני החצר (ב) (ד) שאינם חשובים דירה (ה) * אבל הדר בבית התבן בבית העצים בבית הבקר ובבית האוצרות (ו) אוסר: ב נבעל הבית שיש לו הרבה בתים בחצר (ז) והשאלין או השכירין לאחרים ויש לו בכל אחד מהם

באר היטב

(ה) אינו. הטעם בקור שלא כיון לזכות לו כמתנת חנם אלא בשביל מעה שקיבל ומעות אינן קונות נמצא שאין לו חלק בעירוב עמ"ל: (ב) נתן. דהוי חליפין וכיון שזכה זה בכלי זכה זה בפת פ"ו: (ג) לבעל הבית. משום דאין דרך בעל הבית למכור משלו וכאילו אמר ערב לי: (ה) בבית שער. אע"פ שיש לו ד' מחילות כיון שעובדים דרך שם לא הוי דירה: (ב) שאינם. וה"ה סוכת החג בחג יומא דף

ק"ח ממלת העירוב וזה איסור דהרי באותו שנת אין שם עירוב כלל ואולי נתפשט המנהג שהיה השמש משייר בכה"כ מן העירוב החיבה קפנה דסוף עירוב הוא וטועים בזה שמחלקים כולו. ע"כ סוב עכ"פ לערב אותו שנת משלו ולזכות לכל הקהלה. והרואה למשות פלגים יערב משלו בכל ערב שנת וזכה ע"י אחר וזכה לא חיישינן לקלוקל העירוב של כה"כ ולא יבדק כיון שיש בכה"כ מלת העירוב והברכות אינן מעכבות עכ"ל פ"ט:

משנה ברורה

(א) אפילו עירב החנוני לכל האחרים. ר"ל ע"י זיכוי (ה) שזיכה להן ע"י אחרים כדלעיל בסיומן שפ"ו ס"ט: (ב) וזכה גם לזה. ר"ל (ב) בכלל כל בני החצר ולא פרט שמו בהדיא והטעם דמתמחא לא כיון ליתן לו כמתנת חנם כמו לאחרים אלא בשביל מעות שנתן לו ומעות אינן קונות נמצא שאין לו חלק בעירוב: (ג) ערב לי וכו'. גם בכאן מיירי (ג) שזיכה לו הנחתום בכלל עם אחרים וכמו למעלה והטעם דהכא מהני משום דכיון דאמר ערב לי הרי ששאו שליח לערב לו באופן שיועיל והוי כאילו אמר לו בהדיא שזיכה לו כמתנת חנם כמו לאחרים: (ד) אם נתן לו כלי וכו'. דדוקא מעות אינן קונות עד שימשוך החפץ אבל אם מקנה לו כלי הוי חליפין וכיון שזכה זה בכלי זכה זה בפת ששייך להעירוב כמ"ס בהרבה מקומות: (ה) וכן אם זיכה לו הנחתום. ר"ל (ד) שפרט שמו בהדיא ולא כסתמא עם אחרים וע"כ אף דמעות אינן קונות מ"מ הרי יש לו חלק בעירוב מטעם דזכין לו לאדם שלא בפניו וזכה מיושב דלא יסתור למה שכתב בראש הסעיף דזיכוי

לא מהני: (ז) ע"י אחר. ויש מאחרונים (ה) שחולקין פ"ו וס"ל דכיון דנתן מעות אפשר דלא ניחא ליה לקבל בתורת מתנה וכמעט הלא אינו קונה: (ז) או שקנה וכו'. דנעשה בזה שלוחו וקנה זה את הלחם ונמצא שיש לו חלק בעירוב: (ח) מעה לבעה"ב וכו'. גם בכאן מיירי (ז) שזיכה לו נע"ה בכלל עם אחרים כמתנה והטעם דמהני הכא (ז) לפי שאין דרך בעה"ב למכור משלו ולדעת שיקנה לו כמעטויו אמר לו וכאלו אמר לו ערב לי ששאו שליח דמיו וע"כ אפילו אם לקח מכבר וזיכה לו עם כל אנשי החצר ג"כ מהני: (א) הדר בבית שער כו'. לא שנת (ה) של רביס ולא שנת של יחיד ואע"פ שיש לו להבית שער ארבע מחילות (ב) וגם הוא מקורה אפ"ה כיון שעובדים דרך שם אינו חשוב דירה ועיין לקמן בפ"ו: (ג) אינו אוסר כו'. אם לא נתן חלק בעירוב: (ד) שאינם חשובים דירה. וה"ה (ג) סוכת החג בחג ג"כ לא חשיבא דירה לאוסר. בית שאין בו ד"א פל ד"א (ד) אינו אוסר דלא חשיבא דירה: (ה) אבל הדר וכו'. דהשוכים דירה ואע"פ שעשויים מקנים וכיו"ב ומכאן לקמן בפ"ה דאם אוכל עם אע"פ שאינו יאן ושוכב עם (ה) מקרי דירה דמקום פיתא גורם: (ו) אוסר. עד שיתן חלקו בעירוב: (ז) והשאלין כו'.

שער הציון

(א) תו"ט וי"ן וא"ר וכו' בשם מהר"ל ומת"ג בטות המ"א ושלא כדברי ג"ח וי"ו ג (ב) מפרשים בג"ל: (ג) א"ר בשם עכו"ם: (ד) אחרונים: (ה) בית וט"ו: (ו) א"ר בשם עכו"ם: (ז) אחרונים בשם הטור: (ח) עו"ש וכו"מ ככ"י: (ב) פת"ג: (ג) מ"א [ואפ"ה דלעיל בסיומן שפ"ו ס"ב מכאן דיושני פטות מייבנים בעירוב הם פיירי דקניפי שם מדיר שהן שוכני מדבריות] ונתי' רע"א נאשר בדיון זה ב"ע: (ד) פת"ג: (ה) כ"ז מכאן דרכינו וינתן וכן אימא נגמ' דף פ"ב:

הלכות שבת סימן שע

יבנ"י

דברים נשאינם ניטלים בשבת (ח) מחמת (ג) כבדן או מחמת איסור שהם דברים (ט) שאסור למלטם אפילו לצורך מקומן אין הדברים בהם אוסרים עליו לפי (י) שנעשו כלם כאורחים (יא) אצלו ולפיכך גם הם מותרים להוציא מבתיהם לחצר אע"פ שלא נתנו עירוב (יב) ויאם אין הבתים שלו לא קנויות ולא שכורות אע"פ שיש לו בהם דברים שאסור למלטם אוסרים זה על זה. הנה (ד) ויש אומרים (יג) דכל זה כשאין דוירים בחצר אלא הם אצל כשיש דוירים אחרים (ה) ומוליכים עירובן אללס לריכין כל אחד לערב (הר"ר יהונתן פ' כילד משתתפין) אחד ששכר בית מן העובד כוכבים והשכיר (יד) מן הבירה להצירו אם מתחלה לא שכרה (טו) אדעתא דהכי הו"ל כאלו כל הבירה שלו והשכיר אחד מן הבתים להצירו (טז) אצל אם (ו) שכרה מתחלה אדעתא דהכי הוה ליה שני בתים (יז) ולא מהני אע"פ שיש לאחד תפיסת יד בבית הצירו. (מהרי"ק טרש מ"א) ג' חמש חבורות (יח) ששבתו במרקלין וחלקיה במחיצות יאם עוברים כולם זה על זה שאין פתח פתוח לחצר אלא החיצון וכל"ם עוברין דרך עליו אין צריכין ליתן בעירוב (יט) אלא שנים הפנימיים וכל האחרים חשבים בבית שער להם (כ) ואם היה לכל אחד פתח פתוח לחצר. הנה (כא) יאו שאין (ז) עוברים זה על זה רק כל אחד יש לו פתח פתוח לבית שער שלפניהם והבית שער פתוח להלך (כ"ז) יאם

ג"ש בנמי וברייתא פ"ה ד ר"א כ"ס והרמב"ם כ"ד מה"ע ח כ"י מדברי הרמב"ם שם ומדברי הטור שם ו משנה שם ע"כ ובגמרא שם ו רש"י שם והתוספות שם וכ"י יוחנן פ"ה ח ה"ה כ"ד מה"ע כ"ס הרשב"א

(ה) וכולש (ש"ע)

באר היטב

א (ג) כבדן. י"ט דמה נבול יש לכובד זה דמשוי שקשה לא' נוח לבי. לכן יש להחמיר בזה רק דברים המוקלים ת"א. וכתב ב"י בשם מהרי"ק דאפי' יש פינה תיומדת לבעל הבית מקרי תפיסת הבית ט"ש: (ד) ויש אומרים. קאי אטעיף זה ולא אטעיף א':

(ה) ומוליכים. פי' שהם מוליכין עירובן אלל אחרים במ"א ס"ה. דמנו דאפרי הני אחרים אפרי נמי הנך שדרים שם בבית שיש לו לבעיה"כ בו תפיסת יד: (ו) שכרה. א"כ לא יוכל לסלק חצירו מן הבית וה"ל ככ' בעלי בתים: (ז) עוברים. ומה"ע בביתם שלנו שאם

משנה ברורה

כ"ד. ודוקא כשהשאלין לזמן מרובה אצל אם השאלין לפי שעה אין חובה עליו ככל ענין [שכ"ה"ק]: (ח) מחמת כבדן. אף שאין נפשה נזוקה פ"י הכובד (ו) ת"מ כיון שיש עורח לפנותו אין דרך ליטול בשבת: (ט) שאסור לעלותם אפילו כו'. דאם היה מותר לטלטל לזורך גופן ומקומן אפשר שיפסקר בעה"כ להשתמש בהם בשבת או להוליחן מבתו מחמת איוה סיכה ולא יאמר לו שם תפיסת יד: (י) שנטעו כולם כאורחים. כיון שלא סילק עזמו מבתים אלו מכל וכל ודוקא כשמונה שם חפציו (ז) אצל כ"ז שאין מונח שם אף שיש לו רשות להניח שם לא מהני: (יא) אללו. ומיירי כשיש לו רשות להניח שם (ח) ואפילו אין לו רשות להניח ככל הבית רק בפניה אחת אצל אם אין לו רשות לזה כלל רק שהניח לשם בדרך חקרה ואין מקפידין עליו בזה לא נעשו פ"ז כאורחים אללו ואוסרין עליו: (יב) ואם אין הבתים שלו כו'. ר"ל דדינא דלעיל מיירי שהבית שלו כעצם או שהוא שכור או שהוא שאלו אללו והוא השכיר או השאלין לאחר דבזה אמרין דהוא נעשה כאורח אללו אצל אם אין הבית שייך לו כלל אלא שניהם הם שכנים בחצר וכל אחד יש לו בית בפ"ע ואחד יש לו רשות בבית הצירו להניח שם חפציו והניח שם לא נעשה הוא כבעה"כ עליו והשנגדו כאורח אללו: (יג) דכל זה וכו'. ר"ל אימתו מועיל תפיסת יד שיש לבעה"כ בזמן שאין פתחה דוירין אחרים בחצר אלא הוא וזוהו האנשים שהשאלו והשכיר להן [או אפילו יש עוד דוירים בחצר (ט) אלא שאוחן דוירין מביחין עירובן ומניחין אותו בבית בעה"כ זה או בלחד הבתים השאלין שיש לבעה"כ תפיסת יד בהן וזו א"ל כלל ליתן לעירוב פת לפי שכל בתים אלו הם בבית אחת וצ"ע תפיסת יד בזה ליתן אצל כשיש עוד דוירין אחרים בחצר ומניחים העירוב שלא בבית בעה"כ זה אלא בכתי שארי דוירין דבזה הל"ל הבעה"כ בלא"ה צריך ליתן חלק בעירוב לא מהני בזה תפיסת יד לפטור השוכרים מליתן חלק בעירוב דמיגו דשארי דוירים אפרי אכע"כ הנך שדרים בביתו נמי אפרי עליו עד שיתנו חלק בעירוב: (יד) אחד מן הבירה. היינו מדר אחד מן הבירה: (טז) אדעתא דהכי. ר"ל בעשה שכר מן הפכו"ס לא כיון לשכור בעדו וכפד הצירו: (טז) אצל כו' אדעתא דהכי. ר"ל (י) דמתחלת שירות כוון לשכור גם בעד הצירו ונתרלה אהו לדור יחדו אשתכח דהאי שוכר מן הפכו"ס שליחותו דחכריה קעביד ושניהם שוין בבית זה: (יז) ולא מהני. וכנ"ל בדברי המחבר דאם אין הבתים שלו כו': (יח) שבתו בערקלין. ר"ל שדירחם בערקלין: (יט) אלא שנים הפנימיים. דאף דהשני הוא ג"כ בית שער לראשון שהראשון עובר דרך עליו מ"מ לא חוקרי בית שער לפטרו מן העירוב דבית שער דישיד [דהיינו שרק יחיד עובר דרך עליו] לא מקרי בית שער גדלקמן בס"ז וע"כ (יא) כל אחד ואחד מהן (יב) חייב בעירוב ומיירי בלופן שהמחיצות שביניהן מגיעות לתקרה ואי אין המחיצות מגיעות לתקרה נחשבין שנים בבית אחד ואין לריכין ליתן (יג) רק עירוב אחד בין שניהם אם יש פתחן עוד דוירין בחצר: (כ) ואם היה לכ"א. ר"ל שאינם עוברים זה ע"ז רק שיש לכ"א מחדרו פתח פתוח להלך: (כא) או שאין עוברין כו'. ר"ל דהמחבר צייר אינם עוברים כגונוי שהיה לכ"א מחדרו פתח פתוח להלך והרש"א

שער הציון

(ו) ה"א משתקף על דין שריט והא"ר מתקן פ"ט וכ"ט בניחור נגרי"א וכ"ט כח"א: (ז) כ"ט מסכ"י וכן מוכח בחידושי הרשב"א ב"ק פ"ג וכ"ט כח"א ודלא כפמ"ג: (ח) כ"ט ממדכי וריטב"א ודלא ככ"ח דר"ס לרייק מרש"י דאפילו היכא שהשוכר יש לו רשות להשליך התפלים לחוץ כיון שהוא דבר שאינו ניטל בשבת שרי דליתא אלא כמו במלמד בתו"ס דגם כונת רש"י הוא כמש"כ דאי בעי שקיל ובדי ליש אכר"י היינו אמשיכר וכן מוכח באור זרוע שהפתיק דברי רש"י והרמב"ם ביחד משמע דלדא היא ולא פליגי אהדדי וכן משמע בעיר"ת וכ"ט כח"א: (ט) פמ"ג וכלל זה במש שכתב אח"כ רמ"א ומוליכין עירובן אללן לאסוקי כשנימין עירובן בבית בעה"כ או בבתים השאלין ושכורין: (י) כן איתא במהרי"ק ובעתיקו כתי' רש"א: (יא) כ"ח וא"ר ומלמ"ד ונהר שלים ובית מאיר והגרי"ו ודלא כס"ז וכ"ט ככ"ז כמו שכתב בא"ר וכיינו אם מוליכין עירובן למקום אחר וכלקמיה באתו כספי"ק: (יב) ולדעת כל האחרונים כ"ל אין חילוק בין יש פתחן עוד דוירין בחצר או לא דכן בעלמך נחשבין כשנים ואוסרין זה על זה ודלא כס"ז: (יג) ומשמע בא"ר ובמאמר מדכי דהשאר אין לריכין ליתן כלל בעירוב דגם כזה נחשבין בבית שער אכן דעת המחבר משם דבזה שאין המחיצות של כל הערקלין מגיעין לתקרה כיון כמאן דליתא למחיש כלל ומחילא שרין כולם בחצר גדול אחד ואין שייך פליסם שם בית שער כלל וא"כ הטוב של

(ה) שם

(ז) הפנימיים (מחבר)

הלכות שבת סימן שע

רנו 471 באר הגולה

המחיצות מניעות לתקרה (כב) בתוך ג' טפחים רדיו כל אחד חדר בפני עצמו **אפילו** הן (כג) של יריעות
 אם בני החצר נותנים העירוב באחד משאר בתי החצר (כד) * צריך כל אחת ואחת טחבורות שבטרקלין
 ליתן עירוב אבל אם נתנו העירוב בזה המרקלין (כה) אין צריכין ליתן עירוב כלל (כו) שכולם דרים בבית
 זה ובית שמנחים בו העירוב אין צריך ליתן עירוב וכן אם אין דיוורין אחרים בחצר אינם צריכים
 עירוב חלקוהו (כז) במחיצות שאין נוגעות לתקרה (אפילו) אם בני החצר נוהגין עירובין באחד משאר
 בתי החצר (כח) די בעירוב אחד לכל החמש חבורות . כנה אם מקשתן (כט) עשו מחיצות ומקשתן לא עשו
 אותן עשו סם מחולקים ואותן שלא עשו (ל) כס כמזחסיין (המניד פרק ד') . * יואם היו דיוורין (לא) בעליות
 ממש אפי' נתנו בני החצר העירוב בטרקלין (לב) צריכה כל חבורה וחבורה לתת עירוב (לג) **אבל** →
 שי שיש לו (ח) מלמד או סופר בביתו וכן הלטימים הלטימים בפני הרב ודרים בביתו כל אחד בחדרו

באר היטב

נתקלקל העירוב אסור לקטל מחדר לחדר אם אין לכהנה' תפיסה
 יד וגם מחדר לבית אסור אם דרים שם שנים עמ"ש סי' ע"ב מ"א .
 ועי' בדבר שמואל סי' קפ"ב שהורה פנים לכאן ולכאן בני נתיס

משנה ברורה

וכו' . עיין במ"א מה שכתב דמחדר לבית אסור אם הם שנים [ור"ל אפילו
 אם אין להחדר פתח אחר ללאה כו' כי"א דרך הכניסה ומכאן דבית שער
 דיתיד לא שמיס בית שער וכדלקמן בס"ו] ומוכח מדבריו דכאם שחכמים
 אסרו לטלטל מבית לחצר בלי עירוב כמו כן אסרו לטולא מבית לבית וכ"כ
 נפלאו כריס סימן שס"ו וכל סלחטוויס שם ועיין בכ"ס בכתב כ"ס ספר
 דבר שמואל ב"סחטק בד"ן א' וכבר השיגו עליו בספר מאמר מדרכי
 וכבר כ"י יוסף שאינו כן ואדרכה בספר כ"ל סכ"ס בעירוב לאיסור אכן
 י"ב מחיצות אחרונים שנענמו כוס מהשת לזון כרמ"ס סי' א' דמאש
 דבר שמואל ב"סחטק בד"ן א' וכבר השיגו עליו בספר מאמר מדרכי
 מיני דפיקר הגזירה מבית לחצר כדי ללא ליתן לאחולוסי מרבי' ליהרר
 אך כבר כתב התו"ס כריס פרק חלון דגם הוא מודס לאיסור ורק דתהלת
 כגזירה כיתס מבית לחצר ואח"כ אסרו אף מבית לבית ואף דכאשויס
 לזוד האריך כוס לחלוק על התו"ס ע"מ לדינא ספיקר כמ"א ובארי
 אחרונים בסכ"טו לאיסור וכן מטואר בסידוס בעבוה"ק להרשב"א בשער
 כ"ל זכ לביתו של זה עד שיטרכו ולא עוד אלא אפילו מביתו לבית המשותפת
 גינו חכירו ומבית לחצר כמאוספת לו פס חכירו אסור עד שיטרכו
 כו' פ"כ כרי דלדידיס פיקר הגזירה כיתס מבית לבית ואח"כ כוסיס
 דאפילו מבית לחצר אסור וא"כ פכ"ס מבית לבית לא גריעא ולמס נפוס
 מחלוקת בינו ובין הרשב"ס וכן משמע בפיראין י"ז פ"א כרש"י בגמרא
 ד"כ ומלעכ גס בסמ"ג כ"ס כ"ג כריס הלכות עירובין וכן באורות חיים
 כריס כ"ס משמע מפסא דליגנא דגזירת חכמים כיתס אף מבית לבית
 ע"ש : * צריך כל אחת ואחת מחבורות כו' ודוקא כשנעשו החבורות
 קבועות פס דהיינו יותר משלשים יוס דכמותו פוס סס ככלל אורחים
 וכעילי לגבי כפ"כ בקבועים וא"ל ליתן חלק בעירוב וכדלקתן כסוף סיימן
 וכ"כ בשפ"ת שם ע"ש : * ואם היו דיוורין כו' לריכס כל חבורה ט' .
 מלמד אותה חבורה האלה מנייהן הכירוב א"ל לתת חלק בעירוב :

והרמ"א מוסיף דאפילו כל הפתחים לא היו פתוחים לחצר אלא שהיו
 פתוחים כ"א כסני עלמנו להבית שער שהיה גד כל החדרים ובבית
 שער היה פתח אחד שממנו יולאים לחצר ואשמעינן ללא תימא כיון
 שכולם יולאים לחצר דרך פתח אחד דהיינו פתח של בית שער מקרי
 מחבורים כולם וכשוכרים זה ע"ז דמי קמ"ל ללא משנתיק בזה כיון
 שאינם עובדים זה על זה . ולפ"ז בבתיס (יד) שלנו שדרים כמה
 שכניס בבית וכ"א בחדרים מיוחדים אפ"ס שוכרים לחזן דרך הכית
 שלפניהם שהיא להם כבית שער מ"מ חייבים כולם בעירוב ולפיקר
 אם נתקלקל העירוב של עיר אסורים לקטל כ"א מחדרו להרר
 חכירו [אם לא שיש לכהנה' תפיסה יד כחדריהס כגון דכריס שאינם
 גיטלין וכו' וכדלעיל בס"ב שאז נחשב כאלו כל הבית והחדרים שלו
 והס רק כאורחים אאלו וא"ל לעירוב] ולענין טלטול מחדר לבית
 עיין לקמן בסעיף עיין . ועיין בבב"ס ובכה"ל מה שכתבנו בזה :
 (כב) בתוך ג"ס . דהוי לזוד וכסתוס עד למפלה דמי : (כג) של
 יריעות . אכן באופן שקשורות היטב מלמטה אלא ינידס הרוח
 וכדלעיל כסי' ע"ב ס"א [אחרונים] : (כד) צריך כל א' וא' כו' .
 דפיו דאסרי (טו) הגך דיוורין שנחלר אם לא עירכו אסרי גמי הגך
 שכטרקלין כיון שהמחיצות שבהן מחולקות אף שהן מחיצות גרועות :
 (כה) אין צריכים כו' . ומיירי במחיצות ערלי כעין מחיצות של
 יריעות דאלו חלקוהו (טז) במחיצות גמורות כגון של נסרים וכדומה
 בוודאי אין כ"מ בין עירוב בלא אלגן וכו' ובין יש דיוורין אחרים
 בחצר או אין דיוורין דבכולהו צריכין ליתן חלק בעירוב וכדמסייס
 המהרר כסוף אם היו דיוורין בעליות ממש וכו' : (כו) שכולס דרין
 בבית זה . היינו אף שהעירוב מונה בחדר אחד דמי כמאן שהעירוב

היה מונה אלא כולם דהתקרה מהכרן לבית אחד כיון שתחתיו הם מחיצות גרועות : (כז) במחיצות שאין נוגעות לתקרה . אפי' (זו) הם
 מחיצות קבועות של נסרים ואכניס ואפילו גבוהות יותר מעשרה : (כח) די בעירוב א' כו' . דכבית אחד (יח) דמי : (כט) עשו
 מחיצות . המניעות לתקרה : (ל) הם כמזחסיין . פי' ואז כולם נותנין עירוב אחד : (לא) בעליות ממש . כבר כתבנו לה"ה כשנתחלקו
 החבורות פי' מחיצות קבועות כגון של נסרים וכדומה כיון שהם מניעות לתקרה : (לב) צריכה כל חבורה כו' . ואפילו כשאין דיוורין
 אחרים בחצר צריכין לעשות עירובי חצרות : (לג) אכל מי שיש לו כו' . העטס כיון שכולס משתמשין בשל כע"כ כפניה וכביול וככל
 דבר

שער הציון

עירוב אחד צריך ליתן תל על כולן וכן משמע בספר שלום : (יד) מ"א יענין לקמן כנס"ל כסוף ד"ה אינם אופרים דאם אותו כביתו כחילון הוא מקום
 אפי' ובישול לטגן אפשר לבית כוס מתכרן יחד : (טו) רש"י : (טז) מדרכי ואגודס וכו'א בל"ר וכ"ס כנס"ו וח"א אף פס כמסיס דיערכ בלא
 ככס אין דכריו נראים דסוף חשש לדעת רש"י בעירוב מחיצות המניעות לתקרה כמו שכתב כניא וכאמת לרש"י כל פיקר דינא דכרייתא הוא לג"ש
 ובכ"אין מניעות לתקרה אבל ביכא שיש חילוק מחיצות מוכח מרש"י בהד"א איפכא דאפי' עירוב בלא אלגן צריכין ליתן בעירוב וכ"כ בהתרויסי כדעת
 רש"י וגם מה שכתב בדעת הסור לא נכירא כדודאי כזון הסור לשיעת סתוספות וכונה כחוס' הוא כוודאי לחלק בין גרועות לקבועות וכמו שכתב
 סמכדי וכן מוכח בכיאר כג"ר"א דכל דכרי כג"ע שהוא ממש לשון הסור נוכע מדכרי סתוספות ופ"כ נראס דיוכל לערכ ככרכס : (יז) א"ר
א"ל וכן מוכח באור זרוב : (יח) ונסע מכנינו יונתן משמע דדוקא כשהיה ספליה על גביסן וכיו משותפין בה יחד דאו ספליס מסכרן ועיין בתר
 נכשכ"א שהנילו ומתן עליו :

הלכות שבת סימן שע

אפי' יש לכל א' (לד) פתח פתוח פלחצר ואוכל וישן בחדרו (לה) אינם אוסרים: וך' לאנשי חצר שהיו בולסו (לו) אוכלים על שלחן אחד אע"פ שכל אחד (לו) יש לו בית בפני עצמו אינם צריכים עירוב מפני שהם כאנשי בית אחד ואם הוצרכו לעשות עירוב עם אנשי חצר אחרת (לח) עירוב אחד (לכלן) ופת אחד בלבד מוליכין לאותו מקום שמערבין עמו ואם היה עירוב בא אצלם אינם צריכים לתת עירוב כדון בית שמניחים בו עירוב שכל אלו הבתים כבית אחד הם חשובים. הגה (למ) וכן אם הרבה בע"ב אוכלים בחדר אחד כל אחד על שלחנו אע"פ שכל אחד ישן בחדר בפני עצמו עירוב אחד לכלם הואיל ואין מחילה מפסקת בין מקום אכילתן (מ) הוי כחמשה ששבתו בטרקלין וכו' ואע"פ שפורסין לפעמים וילון לפניהם ללניעות לא מיקרי מחילה הואיל ולא הוי עס (מא) בקביעות (ר' ירוחם חמ"ו): ה"מ שאוכל במקום אחד (מב) במקום אחד מקום אכילתו הוא העיקר ושם הוא אוסר "הילכך האחין שאוכלים בבית אביהם וישנים בבתיהם (מג) אינם אוסרים ואם נותן להם (ע) (מד) פרס ואוכלים בבתיהם (מה) אוסרים (מו) * והני מילי כשנותנים בני שאר החצר עירובין במקום אחר אבל אם היו בני שאר

ס' פסקי הרא"ש
ג' רמב"ם בס"ד
פ"ט ס' פ"ב
בבביתא וכו'
ש"ס רב
ע' משנה שם
ובדמפרש לה רב
ישורא אחר רב
ה' שם במשנה

באר היטב

החדרים מושכרים להם ומשתמשים כל אחד בפני עצמו אוסרין כמ"ט ס"ב מ"א: (ט) פרס. אפי' להם כ"י:

משנה ברורה

דבר חשיבי כולנו כאלו אוכלים וישנים במקום אחד ואע"פ שיש להם פתח לחד נקראים ע"ש בע"ה ועוד דלין משאיל להם רשותו לאסור עליו. וכו' כשהיה ישאול להם הכל אם היה מקום החדרים קניו או מושכר להם או אפילו בשאול רק שמתמסרין כל אחד בפ"ע בחדרו אוסרין דדוקא בלירוף שני העשמים ביחד מקולין. וכו' כשלא היה לבע"ב חלום חמיסת יד דל"ה מותר בכל גווני וכו' כמ"ב: (לד) פתח פתוח לחצר. והוא דיכול לאסור על בני החצר כשלא עירבו: (לה) אינם אוסרים. על אנשי החצר ולא זה על זה: (לו) אוכלים על שלחן אחד. אע"פ שכל אחד אוכל משלו [כ"י]: (לז) יש לו בית בפ"ע. ללינה ולשאר תשמישין ובדלקמיה: (לח) עירוב אחד לכלן. ואיזה מהם (ע) שירצה יכול ליתן הסת ואל' לזכות דשלימותא דכולהו קעביד: (למ) וכן כו'. כ"א על שולחנו. הרמ"א הוסיף דלחו דוקא על שולחן אחד דה"ה על שולחנות מיוחדות הואיל שהם כבית אחת: (מ) הוי כחמשה ששבתו בטרקלין. וע"כ אפילו הוי כאלו אינה [כן איתא בכ"י]: (מא) בקביעות. דלין פורסין אותה (כ) אלא כשעושה דבר לניעות: (מב) וישן במקום אחר. ר"ל בחצר (כא) אחר: (מג) אינם אוסרים. פי' לא במקום השינה כשלא עירבו עס שאר אנשי החצר ולא במקום האכילה שהם נגדרים אחר אביהן ויואלים בפירוש: (מד) פרס. פי' שהם מקבלים הולאה מבית אביהן ואין חילוק בין כשמתקבלים להם או משותף [אחרונים]: (מה) אוסרים. על אחרים וה"ה זה ע"ז כשלא עירבו ואפילו הם דרים בחצר אחת עם אביהם הואיל ואינם אוכלים על שולחנו ממש: (מו) וה"מ כשנותנין כו'. פי' אימתי אמרינן שקבלת פרס אינו מוטיל כשמוץ מן האחין ואכילה הוי עוד דירין בחצר והווקקו לעירוב והניחו אותה אלא אחד מהדירין דלח אמרינן כשם שאמרי דירין אפרי זה ע"ז אם לא היו מערבין אינה נמי אפרי אחרת אבל כשאין עמהם דירין אחרים בחצר הם בעצמן אין מוקיקין לעירוב

באר הלכה

* אינם אוסרים. פיין מ"ב כ"ק ל"ג והוא מס"ו ומ"א וכפי שפירשו במפרשים כדברי הרמ"א דגם הוא ס"ל דתמי דלין דוקא. [ולכאורכא יפלא על ס"ז ומ"א שלא הוכירו כעפס כשני רק מבוס דלין משאיל רשותו כדי לאסור עליו ולא סייעו משום דמלי לסלוקינה וכמו שמוזכר בתוספות אכן לפי שם שהוכח שיעת התוספות בחידושי הרשב"א והריב"א ובאורחות חיים יראה דעס לא סייעו כשיעת התוספות משום דמלי לסלוקינה וכן מוכח עוד עס וגם כפסוקיכו בלו דמלי לסלוקינה גם הרשב"א דפליג דשיעת שתוספות מודה להקל וכמו שכתוב לקמיה] וכן נראה פיקר לדינא שהרי הרשב"א כפסוקיכו ובחידושי וריב"א פליגי אפיקר דינא דמהכר ע"ש אפי"כ אף אם נקוק כדעת התוס' להקל כשאלם משום דלא כשאלו על דעת לפסוק עליו ואפילו כשהאילו לזמן מרוכס וכמו שמשמע בחידושי הרשב"א לשיעת פניו התוס' וכו' וכו' סייעו עכ"פ סיכי דליכא גם עפס ראשון דלפיס ובישול [ובלפיס ובישול לתוך בודלי לא סני כמו שכתב בכ"י ועוד שהרי הרשב"א והריב"א כשהוא שיעס וז של התוספות להתיך לא כשתיקו כלל סאי טעמא רק עפס שני מבוס דלין משאיל כדי לאסור פי"ש] ונראה דעד כאלו לא כליכו תתי אלא במקום דמשאיל לו. לזמן דלא מלי לסלוקינה: ככל שפס וכו' פי' לאו עפס הראשון דלזמן ומכשלין במקום אחד כודלי יוכל לאסור וכמו דמוכר בחתכר כמ"ב וכן מוכר כמ"א דהכי דליכא דתמי לסלוקינה בכל עפס לא כפיין עפס הראשון כלל וכן משמע מהגר"ו פי"ש וקול משמע כן גם כביאור הרשב"א שלא כתיב רק עפס שני המוזכר בתוספות וע"כ כמלי לסלוקינה דל"ה סרי סותר לדברי המחבר כמ"ב] וכן מלתי בחידושי הרשב"א ובפסוקיכו להדיא דדוקא סיכי דמשאילו לזמן מרוכב אבל לזמן מופע סו"ל כאורח וליט אוסר ומוכן לפי דסי' וכ"כ סיכי דמלי לסלקו ככל עת דלא עדיף מוזמן מופע. ודע דדעת הר"י דתלוי רק כמלי לסלוקינה וסיכי דלא מלי לסלוקינה עפס מיניס דלר"ך עירוב אפילו וזמין ומכשלין ביתו והוא משע כשיעת הרשב"א והריב"א וכו' וכן משמע קול כביאור הרשב"א והמחבר סתם בוס. ודע עוד דאף דמשקינן דפי' אפיס ובישול יחד כלחודא לא מהני להתיך פי"מ סיכי שגם כולם מוכרים דרך כבית לחצר או לרי"ה ואין לכל אחד פתח מיוחד ללחא בו חשיבי כולם כבית אחד כן מוכח בכ"י כסוף דבור המתחיל כתב הרמב"ם פי"ש ואף דכ"י גופים כפימן זה הכי כשם כסמ"ך וכפתיקו גם הרמ"א כהג"ה ראשונה דמש שכולס יולאים דרך בית שער אחד לא מהני לחכרס הואיל שכל חדר יש לו פתח בפני עצמו כמ"ב כמ"ב שכתב שמוכרין דרך בו הוא ג"כ מקום אפיס ובישול לכולס תשוב כבית אחד ועדיין ל"ש: וישן במקום אחר כו'. ורועיס בליניס כשדס אפי"ש שאוכלין בעיר אינם אוסרין דלין כסדי דאלו סיו ממטי ליה לאכול כעקוס לינתו סיו יתח ד"ה ספי בשס הוא פקוס שפירמו כ"כ מ"א וכן מוכר כעפוס"ק להדיא וכן מוכר כריב"א ע"ש וכתב כמ"ג דה"ס בתלמודים שאוכלים כבית כמ"ב ולניס כבית רכס דלזמין בתר לינה כמלי טעמא: * ודמ' כשנותנים כו' אינם צריכים לערב. כש"פ אינו מוכר א"י מיירי בדוקא כשהאחין ואכילה סיו שרין בחצר אחד דלח נספלין לגביס או אפי"כ כשהאחים שרין בחצר אחרת נמי דינא סיי וכריב"א עפספת כוס וכתב דמגשון רש"י עפספת דדוקא כשהם שרין בחצר אחת פי"ש אפי' כריב"ו

שער הציון

(יט) תוס' ד"פ והר"ה שם: (כ) כ"י ולפיל דקאמר אפי' כן על ריעות פיירי שפרוסות תפיד: (כא) פסוקי ורי"ו:

הח
לו
פרס
אצל
הפנ
ח
(ו)
(י)
דכו
כאי
הוא
גם
ר"ל
נמי
(ג)
פרס
מחנ
לכדו
וכן
דרך
שער
שער
עליו
הדם
אדם
שער
(ג)
עס
יוס
מקר
לכת
דאס
ועג
קוב
לכל
(כ)
שכס
(כ)
כמא
(כ)
כפי
כוס
כפלו
כמא
וכ"י
כ"י
כמא
כרס
כרס
לח

חזק >

פחות מד' אמות וכמו"ש המשנ"ב בתחילת סימן תמ"ב לכן ודאי פשוט שדברי הפמ"ג [באשל אברהם שם] הם אמת [רק מסופקני בכבוי חשמל בביהש"מ כיון דהוי כגזלת של מתכת, אם לא כהחזו"א דחשיב ליה כסותר].

ומאי דקשיא ליה מהריטב"א חשבתי לדחוק שסובר דאף אם צריך למרא ותצינא עדיין אין זה פשוט שהקרקע חטיפה בכך כיון שצריך רק לעירובו. ולכן אי הוי מיירי בארעא דחבריה סובר הריטב"א שצריך להיות מותר בביהש"מ ולכן כתב דמיירי בארעא דידיה דה"ז קרוב לדאורייתא אבל לא סובר כלל שמותר לעבור בביהש"מ לצורך מצוה על משאצ"ג, גם יתכן דכיון שהריטב"א הרי סובר שם בדף ל"ב ע"ב שהנכון הוא כהראב"ד שגם רבי לא מתיר בביהש"מ אלא לענין עירוב בלבד ולא בשאר שבותים ולכן גם סובר שבארעא דחבריה צריכים להקל גם כזה לענין עירוב, אבל לדין שכל השבותים מותרים בביהש"מ ואין הבדל בין עירוב לשאר הדברים צריכים שפיר לומר כמו שכתב רבינו פרץ.

בהוקרה ובברכה

שלמה זלמן אויערבאך

כד. בית חולים - אם צריך עירוב חצרות

נדבר שאלתו אם צריך לעשות עירוב חצרות בבית חולים כשיש שם אוכל נפרד עבור הצוות ועבור החולים, או כשיש חולים שמביאים להם אוכל מביתם.

בתחילה סבור הייתי שבכה"ג אין צורך לעירוב חצרות כדי לטלטל בתוך כותלי בית החולים, וה"ה אם הבעלות הוא של גויים או של יהודים מחללי שבת, ואפילו בעיר שאין בו עירוב, והוא מפני הטעם שיכולים לשנותם מחדר לחדר בכל עת שביה"ח ירצה, ומהאי טעמא כתב המ"ב בביה"ל סי' ש"ע סעי' ג' ד"ה ואם היו דלפיכך אינם אוסרים, וגם מפני שכולם מקבלים מזונותיהם מביה"ח, וה"ז דומה להדין שבסי' ש"ע סעי' ה' וכתב שם בביה"ל שאפילו אם רק המקבלים דרים שם ואינם יחד עם זה שנותן להם מזונותיהם, ואף שהריטב"א מסופק בכך מ"מ רבנו ירוחם מתיר אף בכה"ג, וגם בחו"ל כשהמטבח אינו כשר מ"מ הרי יכול לקחת פירות או ירקות וכו' מהמטבח, וגם אפשר דחזי לאיצטרופי שביה"ח אינו משאיל להם את החדרים על דעת שיוכלו לאסור על אחרים, ודומה קצת להלכה שבריש סי' שפ"ב.

אך הואיל וראיתי שהחזו"א בסי' צ' ס"ק ל"ב חולק על המ"ב וכתב על הטעם הראשון (דמצי לסלוקינהו) שזה תמוה מאד, וכיון שהטעמים האחרים אינם כ"כ ברורים אצלי, לכן אפשר דכמו שבתים שבספינה חייבים בעירוב (רמ"א סי' שס"ו סעי' ב' וסי' שפ"ב סעי' כ'), הוא הדין נמי בית חולים. וכל זה דוקא בעיר שאין בה עירוב, אבל אם יש עירוב וגם שכרו מאת השר או מממונה שלו, אף על גב דבזמננו יש מקום לדון על שכירות זו, מכל מקום בכתי חולים שפיר מותר.

כה. צורת הפתח

מש"ב המשנ"ב סי' שס"ב ס"ק ס"ד "נועץ מסמר בראש הקנה וקושר בו החבל שפיר דמי דהא מונח מלמעלה נגד הקנה", כוונתו אע"ג שהמסמר בולט ותקוע ממש בתוך הקנה מ"מ אם קושר עליו את החבל אין רואין אותו כמו מן הצד כיון שהקנה הוא העיקר והמסמר הוא רק כדי שהחבל יהא מונח טוב על הקנה. רק מבואר באחרונים שטוב להדר ולדחוק אחר כך את המסמר באופן שלא יהא בולט מלמעלה רק העובי של ראש המסמר ומכל מקום בדיעבד אין זה לעיכובא כי רבים סוברים שאפילו אם חקק רק מקצת מהקנה שמן הצד והניח את הקנה העליון בתוך אותו חקק גם כן טוב כי רואין את העודף שלמעלה מהחקק כמאן דליחא, וכמו בפתח של בית כזה ששתי המזוזות בולטות וגבוהות יותר מהמשקוף דמכל מקום ודאי חייב במזוזה והרי זה ממש פתח, וכל שכן כשהחקק הוא מעבר לעבר והחבל עובר בתוך החקק דחשיב ודאי צורת הפתח.

ובן בנוגע להציור השני בפס קטן המהודק בצידו של הקנה באופן שהחבל בצידו של הפס הקטן ומעל הקנה, הוא ג"כ כך שרואין מה שלמעלה מהפס כמאן דפסיק וכיון שזה ממעל להקנה שיש בו יוד טפחים שפיר סגי בכך, ואותו הדבר הוא גם בנוגע לציור השלישי ע"י "מהדק" ע"ג החבל שע"ג הקנה אך אם אפשר טוב להדר ולדחוק את המהדק היטב באופן שרק העובי יהיה בולט ולא יותר, אבל בדיעבד אף אם בולט רואין את המהדק כמאן דליחא ואין זה מן הצד כיון שהחבל הוא ממש על הקנים.

* * *

יהיה צריך לגוף הגומא. וכ"פ הרי"פ בדף ל"ד ע"ב גבי נתנו כראש הקנה דבהאי שכות יכול לבוא לידי איסור דאו"י אם יקטום (וכענין) כתב בתורה דאמאי. ומאייר הריטב"א קיים שיטת רש"י דהויא מלאכה דהוי פסו"ר ואע"פ דאין מתכוין חשיב מלאכה הצ"ג ומיירי בארעא דידיה, וכ"פ לעיל בקנה.

ו. בגמ' עירובין ל"ה ע"א, נפל עליו גל לימא דלא כרבי נדמתיר שכות ביה"ש) אפילו תימא רבי דבעי מרא ותצינא. ופירש"י במשנה דהויא מלאכה ולא שבות, ותמה רבינו פרץ דהא לא עדיף מחוסר גומא וא"צ לעפדה דפטור, ות"י דבשכות כזה מודה רבי דבכל יכול לבוא לידי מלאכה דאו"י אם

שו"ת

סימן ל"ד

מהרש"ם חלק ה'

מעשה צע"י ג"כ שיסתנה שמו קלה ועלה כלצי לומר לפנ"ם חוק' זכאים ל"ו ופקחים ל' דאף דכ"ח ע"י היסק נעשו פנים חדשות ו"מ גבי תכור שכל הסמיטו ע"י היסק ועומד לכך לא ויקרי פכ"ח ח"כ ה"כ גבי קלווע שאין דרכו לאכול רק צציסול ל"ה נסתנה כלל ולא דמי לחיים ולענצים והעיס שלפענויים חובלים אחס' צאופן אחר אצל צאונה מוכח צכונם דוכתי צש"ס וצפרט צפ"ט דצ"ק דגם דבר העומד לכך ויקרי סינוי וגם נקלה ונקומות ספצחתי מוכח כן וצפרט דמס"ט וצרכין שהכל משום דנשתנה כבודו, ולכן ח"א להקל כלל מעט זה, וגם צלח"ה אין כל הדברים והנושאים שזיס וכלומכח מכל דוכתי ספצחתי דמוכרחים לחלק זין הנושאים וקלרתי כי אין כ"מ כעת צזה,

ובעיקרו דברי הרב מלאדי ז"ל לל"ע צלח"ה דהא סמוקקים כ"ו גם נעומא דשומא יאמר לעפות צצצילו וזה סייך גם צציסול וגם מדברי מב"א ס' הקי"ו שהקטנה והא דמוצאר שם דקמה טכעון היום שרי אחא דקי' טכ"ה מוכח דאין לחלק זין נטמן מע"ש או לא, ודצרו הקדושים לע"ג לעכ"ד וכמס"ל, והחכי כ"י העירוני מע"י טבת כ"א ד"ה ואייתי כו' וצחול מוכח דס"ל דטבת אסור וי"ל דרטי' סוצר כהאוקרין גם י"ל דל' הס"ס כרצוהא עבד מוכח דצחול ורק נעום צשי"ע דאל"כ לא כשנע היחר מצוהתא. ומ"ש דזין הטלעול שח"א לשכור שם דשות כלל כי הוא ללעג וקלס ציניהם והנה רוי"מ פתח פיתחא דהיתרח וכה מה שאוכלין האורחים כולם צצית ח' הנקרא איסטראליע והציא נסי' ט"ב ק"ד אצל כפי טכ' יש שם חיזו אורחים שאוכלין לפענויים צצחיהם אשר הצעפה"צ שולח להם נצית המצטלה שבו וח"כ חף דמוצאר שם ק"ב דאס האפי' והציסול צמקוס ח' הוי כמו שאוכלין שם אצל זהו רק צמטאיל דשות ולא צמטכיר כו"ם המב"א ופמ"ג שם, וגם צלח"ה כיון דמעכ"ה אוכלים לצדס צציתם טוב אוסרים זע"ז ולריכין עירוב והס אינס מודין צעירוב וח"כ אין צזה תקנה.

7 ← **ואמנם**

ו"ש דיש שם להצעה"צ הנוכחין סל קחכלים מיעלעליס ומעל"מ ועומדין צכל מדרין המושכרין ואין לורך צחס להאורחין כלל ואינס מושכרין להס כלל ורשות ציד צע"צ להוליחס ומס וכיון שהס מוקלים וכצדים הוי כדן הפיסת יד המוצאר צש"ס וש"ע שם ס'י ט"ע ס"צ דלח' יש לצע"צ הפיסת יד צמדריס המושכרין אין אוסרים עליו, ולכאורה עלה צלצי לפנ"ם החוק' צילה י"צ גבי מצטל גיד ציו"ע דלע"ג דאקור ואין צו לורך מ"מ כיון שהוא דשע וצדעתו לאכול הוי לורך לדידי' כיון דחזי לי' וכס"ג כ' הדרישה הוצא צצ"ש ח"ע ס'י ל' סקטו"ו גבי מוקדס ח"ל דלע"ג דחופת כדה ל"ה חופה משום דלח חזי לציתא אצל מוקדס ח"ל הוי חזי לדידי' כיון דמוקדס צאיסור ע"ש ועתו"ס צ"ק ל"ה וקנהדרין פ"ד טכ' כס"ג גבי מצעיר צאיסורי תנאה וע' שו"ת זכרון כהונה שהעלה דאף דאין זכ"י צחית"כ מ"מ וי שחוא דשע וחפן צאיסור ספיר מהכי צי' זכ"י לדידי', ח"כ ה"כ חף דקיי"ל דצרים שאין נעלים צצצת כיון דלח חזי לטעולם הוי הפיסת יד היינו צמי טכזר צאיסור מוקלה אצל צרשע המחלל טבת ל"ש ד"ו כלל, אצל צאונה כרחה דע"י כצדו כוכל להקל ואף דהמב"א

סק"ג סקסק צזה דומה גבול יש לכוצר לעכ"ד הדצר פשוט דהלוי אס אינו עשוי לטעול צכל פעס וכחא דכלי עץ העשוי לכחת דלטי' דמוצ"ס פ"ג מכלים ס"ח חפי' אס אינו כצד הדצה אס עשאו צפי' לכחת עהור רק דאס ומזיק מ"ס סחמו' עשוי לכחת ולטי' רחצ"ד דוקא שמוקבל מ' סאה ואי פחות מזה צעינן דוקא שיחא איסור ג"כ צעלעולה מיקרי' עי"ז עשוי לכחת וצט"ח חגיגה כ"ו הוכיח כהרמב"ם ומש"ס דמגלה כ"ו וח"כ ס"כ חפי' אינו דבר הכצד ועשוי נכוח צמוקס ח' מיקרי כצד לדידי', וח"כ ס"כ צזה, ויש לדון צזה לפנ"ם הוי"ע פ"ח דעירובין מ"ד להוכיח מלי' מהר"ק דצעינן דוקא שיסייר מעכיר לעלמו זכות זה שיכח שס חפילי' אצל אס לא סייר צפי' רק שהסוכר לא הקפיד עליו עד עתה ואס ירלה שוכר צידו להוליח חפיליס לחון לא מיקרי הפיסת יד ח"כ ס"כ צזה וד' חוי"ע הכ"ל ה' צהעלס ומחמו"ג צלח"ה שם סוקסק"ג שהצין דמיידי צלח החנה כלל אצל צסתנה חפי' דצרים הנעלין צצצת מיקרי הפיסת יד ומחוי"ע הכ"ל כרחה להיפוך אצל כפי שרמו הפנו"ג לכו' ע"ש אס אולי דיצר שם מזה וחולק על החוי"ע וגם י"ל דצכ"ד שהמנהג כן שמוגדין החנוכי' שם תמיד אין ציד שוכר להוליחס צלח דשות צעה"צ גם מדיכא ועל השוכר לחחויי, ח"כ כרחה דים לסמוך ע"ז ולהקל צלח עירוב, וגם צשו"ה תורת כתלחל ס'י ל"ג העיר צעלמו צזה וקיים דצצעה"ד יש ללךך ד"ו לסניף ומחגס שולחתי צצורה צש"ר ס'י קל"ה טכ' דצזה"ז דשרויס זין העכו"ס וצכונה עיירות חנו מתי מוקדס ואיזו צית חצנו כו' ולכן התיקל לגמרי צלח שכירות לא הפסיד דל"ש צזה"ז גזירת חז"ל כלל, ומחס ע"ז מהר"ח ח"ז ע"ש וידוע שלח כדפס צזמן הש"ע וצצעה"ד כזה כדאי הוא לסמוך עליו וכצד דמחזי לעיל צהשו' הרחשונס דל' גו"ר שהעיר צזה רק שלח מלאו לצו להקל לגמרי ומח"ח ח"ז מיקל לגמרי וצצעה"ד כוכל להקל ולסמוך ע"ז.

ומה ששאל דדון זייגריל זה עס שרשרת זהב והחוצ צהשרשרת אצן טוב הנקרא צרעליחנט יקר אס נותר ללחת צו צצצת וכו' טצצכרנו כי צצו"ת שו"מ חתיר צפטי', והנה ידעתי גם ידעתי מדצרי שו"מ והוא צח"ג סוס"י ל"ח והעיר סהח"ל לא כשא הזייגריל צמוקס שאין עירוב והוא כ' דע"י רציד זהב הוי חכטיט לכ"ע וזה זמן כציר שומעתי צצס חסוצה צכח"י מהגאון המנוח חצד"ק לחצו ז"ל שהעלה לאיסור אצל לא ידעתי טעמו, ולענד"כ לפנ"ם חצ"י ס'י ט"ח דאין חצ"ע טפלים לחיק כסף דאין אומרים נעשה לחיק רק להיפוך וח"כ ס"כ צזה גם אס שרשרת יקר מן הזייגריל מ"מ אין הזייגריל עפל וכיון דהזייגריל טוון צפטים ואיננו חכטיט אינו צטל לגבי שרשרת חף דאס הוא קצוע ומחוצר צו י"ל דממי למפתח ושלשלת דכיון שאינס גוף צפ"ע שרי ע' צצ"י וע"ז ואף דהומפתח הוי ג"כ צגלוי ודון חכטיט עלי' הרי מדחולךך חצ"י לונד גבי צ"ע משום דהוי גוף צפ"ע מוכח דאי הוי מחוצר שרי חף סצצ"ע צפכיס, ואמנס אס הזייגריל אינו קצוע צשרשרת רק תלוי צקרק כ"ל דאף ח' כינח דהשרשרת מותר ללחת צו מ"מ הזייגריל אסור להוליחו כיון שטוון צפכיס צחוק

אף במחילות של נסרים הם אין עומדין להתקיים נעולם חלה שחלקוהו לערקלין השוכחין בתוכו טהה לפי שעה ושיקר שימוש הערקלין אינו כן אלא משמש בלא מחילות, שכן הוא פרשי על כעין חדרים ועניות שפי חדרים מונס שלא היו מחוברין לעולם, ור"ל דעיקר ציון לחדרים חלוקים, ומני דבעין חדרים היינו ערקלין שחלקוהו השוכחין, ונודדנו העור מנזאר שהוא כפרשי שכחז הם המחילות כו' אפי' הן של יריעות כו' ואם היו דיורין בעליות ממש כו' ואי עליות ממש היינו מחילות של נסרים כו' לי למכתב רישא של יריעות וסופא של נסרים, וע"כ דברי הטור מחפרשין ע"פ פרשי, וא"כ כיון דבעין חדרים היינו ערקלין שחלקוהו השוכחין ואף במחילות גמורות, א"כ כשעירוב צא אלן א"ל ליתן עירוב, וכן אם אין עמבן דיורין א"ל עירוב, ובהב דמימ יערב כיון דעיקר דינא דש"ע שהוא ע"פ פי חו', כרמזים וש"פ חולקים וכמשיכ לעיל, אבל לא יברך, ובמ"ז בשע"ל ס"ק ג"ז הביאו, וכחז דבריו כמשיג עליו ואין בכל מה שכתב שוב הבנה, ודברי הבי"ט מדוקדקים, אלא הסומך על הכ"מ וש"פ ומברך א"ל למחות וכש"כ במחילות גמורות שצריך עירוב ע"פ פי חו' והמדרש, וכמשיכ הבי"ט, ונראה דגם לפי תו' יריעות לאו דוקא חלה כל מחילות בעומדות לפירוקן וכפרשי ויריעות אורחא דמלתא נקט.

ד) עירובין ע"ב א' ה' חבורות כו' עירוב אחד לכלן, באוכלין פתן בערקלין אחד בעין מחילות קבועות ובלא"ה חשיב כחדר אחד וכרשות אחת, אבל בחזר כה"ג שכל אחד יש לו חצרו וכן פתוחות זו לזו, ואין מחילות ביניהם, אין מו"אין כלים ששבתו בנות מרשות זו לרשות זו, בלא עירוב, ומיכזו בבהכ"כ אף שיש לכל אחד מקומו כיון שאין מחילות ביניהם ציבכ"כ מחבין, וכמשיכ לעיל ס"ק כ"ז, [שו"ר דבגמי ע"ט א' בהא דפריך ש"מ מחילות שא"מ לחקרה שמן מחילות מנזאר דלאו בפיחא תליא מלתא, ואולי בחקרה תליא מלתא, א"כ החס במוחדר לדידה וזכר תליא מלתא. וכ"מ ק"ח בית כו' ומלאוהו תנן כו' משמע שמוחדר לבית ולא לחבין].

ה) יש לטי' צום לכל חדר ג' מחילות קבועות והרביעית אינה מנעת לחקרה אם יש חילוק רשות בינו לבין שכנו שאחרי המחילה הרבועה, וכן צלון מחילה ביניהם כלל יש להסתפק ומיכזו צו"ה ודאי מהלקין, [שו"ר דכדבר מנזאר בגמי ע"ט א' דאף במחילה אחת שא"מ לחקרה שני השכנים מחערבין, וכדפריך החס ש"מ מחילות שא"מ כו' ועוד נלמד מהחס דאף בפלה יתר מי' הדיון כן שאם אין מגיעות לחקרה על משך י' אמות הרי הן כדרין בבית אחד, דאל"כ נוקמי בפלה יתר מי' והלכך קחני נתמעט מי' זכמו שפי' הריעב"ט בסו"יא שם דמיירי במלאו או ביתר מי'].

ו) שר"ע ס"י ש"ע ס"ב בהג"ה וי"ט דכ"ז כו' ואם כלן פתוחין לבית שער אהד, וציה שער פתוח לחצר, הוי כאין עמבן דיורין ומוליכין עירובין להצר אהרה, ע"י לעיל ס"י י"ט סק"ט.

ז) ב"י ס"י ש"ע ד"ה כהב, וכ"כ ר"י כו' אפי' הבית גלהם כו' ונראה דה"ק ל"מ אם הבית של אחד לצד כו' דהא איכא עמוא דלא השאיל לו רשותו כו' ל"ע דהא צכל משכיר בעינן חפישת יד ואם אין לך חפישת יד אוכר עליו, ונראה דה"ק משום חפישת יד קאמר דאם המשכיר דר עמו אין לך חפישת יד גדול מזה.

שם צ"י ואע"פ שיש וילון תלוי כו' לכאורה קשה הא בלא"ה חילוק יריעות אין אוכר צלון עמבן דיורין לדעת תו' וע"י לעיל סק"ג.

ח) שר"ע ס"י ש"ע ס"ג חלקוהו במחילות שאין נונפות לחקרה כו' כ' במ"ב ס"ק כ"ז אפי' הם מחילות קבועות של נסרים ואננים כו' ובשע"ל אוח י"ז כ' א"ר ושי"ט וכ"מ צ"ל, ונראה דאין הדיון כן שהן נגד דברי הח"י המפורשין ע"ט א' ד"ה ש"מ, ונראה דהלכה כמותם נגד האו"י כיון דלא הביאם לחלוק עליהם, וכמ"כ יש להחמיר אף בעירוב, וכמ"כ שאין כדבר מנזאר באו"י ופי' או"י אינו צידו, והמ"ז בעמנו חצרי לגזוזי

אפי' וצ"שול בבית בעה"כ, אין היצר צזה אלא במתמד וסופר שהוא נטפל לצעה"כ ויכול לסלקו' מחדר לחצר, וכמשיכ לעיל ס"י כ"ז, אמנם צ"י ס"י ש"ע מנזאר דבכלן יולאין בפתח אחד לרה"ר ואפי' וצ"שול בבית אחד, אפי' שניהם בעלים כל אחד יש לו חדרו אין אוסרין, וכמשיכ במ"ז בצב"ל ד"ה אינם, אבל אין לר"י מקור צפוסקים, ואין לנו להדגש צזה יותר ממה שבארו הראשונים ז"ל, והלכך צ"י נחשבין כשנים לאסור וע"י אמנם יש להחיר משום חפישת יד, ואע"כ דהמטה והשלחן לא חשיב חפישת יד בעה"כ כיון דהן שולחין להשוכר, אבל הנר חשיב חפישת יד, שאינו רחוי למלאכה אחרת מחמת מיאוס, ובחדר הב' איכא הכלי והפירות, ע"י ש"ע ס"י ש"ע ס"ג, ולעיל על צ"י החדרים החלונים מזה לזה כלים ששבתו בתוכן יש להקל בלא"ה חדר של השכן לא חשיב בית משום שאין בו ד"א, וחדר של צעה"כ לא חשיב בית משום שהוא בית שער של רבים, וזה אם א"ל ד"א מרובעים ע"י מ"ז כו' שס"ז ס"ק כ"ג, אבל אם נריך מרובעים א"כ לא חשיב דירה השכן דירה, וא"כ לא הוי חדר החלון של צעה"כ כ"א בית שער דיחיד, וקו"ל דחשיב בית, ומתהר החלון של צעה"כ לבית הפנימי של השכן אכור ממ"ז דאי בעינן מרובעים א"כ חדר החלון אינו בית שער, ואי לא בעינן מרובעים א"כ הפנימי של השכן חשיב בית.

סימן ב"ט

א) שר"ע ס"י שפ"א ס"ד בהג"ה ועוד להחמיר לכתחלה, למשיכ לעיל ס"י כ"ד סק"י יש צזה קולא שמוחר להכניס מנית הזוכה לביתו, וזכר נראה דעת רמ"א דנקטין כרש"י דאסור להכניס, אלא דע"כ להחמיר להשאיר חדר, ואף אם השאיר אסור להכניס מנית הזוכה לביתו, וזה ולא כמפרשים דע"י שור חדר מותר להכניס לכו"ע.

ב) ע"ב א' ה' חבורות ששבתו בערקלין כו' הריעב"ט בח"י הוכיח דלמ"ד במסיפס מהלוקת, גם לב"ש מותר מרשות לרשות בערקלין עמבן דאל"כ אין מעלטלין בחדר אלא ד"א משום שהוא פרוץ במלאו, ונראה לפ"י דלמ"ד אף במסיפס מהלוקת, במחילות שאין מגיעות לחקרה ומי' לב"ש מותר להוליח מחדר לחצר, דכיון דמהלוקת צ"ש וצ"ה במסיפס היא בה' שבו את עירובין ומוליכין עירובין למקום אחר, כדאמר בגמ', ולב"ה כיון נוחן דגם במחילות שאין מגיעות לחקרה אחד מוגיך ע"י כלן כיון שאין לריכין עירוב ביניהם, ולצ"ש ודאי לריכין עירובי גלאו"א, וחד פלוגתא בהרובו, ומי' ללמוד בדבריהם פלוגתא מרשה צשיעור המחילות לאסור טע"ל מחדר לחצר, ובאמת כ"ה נכדיא בסוגיא צברייתא דמהלוקת צ"ש וצ"ה במוליכין עירובין או בעירוב צא אלן, אבל רש"י ז"ל פי' דברייתא דלקמן פליגא אהא דר"י בסג"ר, ולמה שהוכיח ריעב"ט א"ל לומר כן, אבל מנזרי הריעב"ט נראה שאין זה מכריח דאפשר לומר דבהרובו עלוני, ומיכזו צננסקת בגמי הסכים ריעב"ט דגם ר"י הסבר כ"ז ס"ל דפנוחתן בהלכה עירוב, אבל סו"ס דבריו ז"ל וז"ל ומיכזו אפשר ה"כ לומר, דשאני מח"י שלא עירבז והס חלוקים נדיורין ק"ח כו' ול"ע דהא בהמא דכוגיא דסלקא בהכי ומאן ספין לומר דאפשר לחלק מה דהשוו בגמי, וגם בהב"א ל"ע לחלק דהא סוף סוף א"ל לערב ומב' לי פחות מי' ומב' לי י', וכן בגמי ע"ג א' אמר וכהא חתין דכי גבו דמו כו' ולע"כ.

ג) שר"ע ס"י ש"ע ס"ג אם המחילות מגיעות כו' אבל אם נתנו העירוב כו' וכן אם אין דיורין כו' א"ל עירוב, ד"ז הוא ע"פ דברי תו' ע"כ צ' אבל דעת רש"י שם אינו כן ולעיל ס"י י"ט כתבנו לחמוכ ע"י, ועתה ראינו צ"ה כלל ע"כ ד"י שהב"א ג"ס דעת הרמב"ם והרשב"א וסמ"ג וסמ"ק, דבעין חדרים ועליות ויינו מחילות המגיעות לחקרה אף צלון עמבן דיורין אוסרין ע"י וכ"כ המ"מ, וכ"כ מנזרי הריעב"ט שגאיד מנזרי הח"י ופי' וצרייתא חליצה דב"ש, ונראה דאין להקל צזה, ומיכזו אחרונים ז"ל סתמו כדעת הש"ע, וצ"ה שם כתב דע"פ פי' תו' דבעין חדרים ועליות ועירוב צא אלן א"ל ליתן עירוב, יש מקום להקל

שהם התולדות שחיבוט עליהם כמו על האבות ולכן יש למילף שפיר שיהיה רה"ר גם מ"י רבוא דגברים ממה שהיה רה"ר מ"י רבוא כישראל וכן יש למילף גם נשים וזוה"מ מבוני עשרים דאין מקום לחלק ביניהם ורק כך נחמת מ"י רבוא אין למילף דודאי רשות דרכים ד"י רבוא הוא רשות של רבים ביותר מר"ה"ר של פחות פ"י רבוא ולכן הקשו התוספות ספיר שאף כ"י רבוא לא היה לנו להדיב בדמדר היתה של הרבה יותר מ"י רבוא לאין מכ"י רבוא לתרץ דלא גריגין ממשקן אלא מלתא דכתיבא בספרים אבל כך היה דאי ילפינן גם אם הם מנברים ונשים ופחותים מבוני עשרים ואין להסתפק בה כלל.

ומשיכ להקל מצד שנוסעים במאשינעם שהם רשות לעצמן לא מסתבר כלל.

הוצא מה לדינא שיש שיטות גדולות שאף אם היו הדלות נעלות היו מאנהעטן וכן ברקלין רה"ר. וכן יש המורין אף שלא היו רה"ר אסרין בדין כרמלית ומנהג נגד שיפתח אין לנו וא"כ מהר"י להחמיר. וט"ף ע"י שאף אם נחלוק ע"י הא יש כבוד להחשוב רה"ר מצד השרים אך מצד זה היה יותר נטה להקל כדלעיל. אך מ"מ לצרף להחמיר ודאי הוא ראוי. וט"ף ליה אף אם לא היה שום חששות בהקנינים לא היו צריכים לערב ולהחיד ל"מ אם לא יוכלו להתיר בהקנינים בברקלין הסמוך בתוך החותם אלא אף אם גם בברקלין היו יכולים לחקן אבל לא יש בקומות שלא יוכלו לחקן או שלא יתקנו אף שיכולין הבטלים נמי לא היו צריכים לערב ולהחיר במאשינען ואולי גם לא בברקלין כהנכחתי לשיטתם מהא דלא עירבו בירושלים.

עיינתי גם בקצטרס הגר"מ פאלאק שליט"א ויש בו דברים שכיווננו שנינו לדעה אחת אבל לדינא ולמעשה נלע"ד כדברתי הנ"ל.

הגני ידיו מוקירו בלב ונפש וכברו בהג שמח ובקבלת תורה בלב שלם ולכות בהג הבטיל לקיים מצות ראיה הניבה ושפתה בבית הבחירה שיכונה במורה ע"י תנ"י.

משה פינשטיין

סימן קכ

עוד בענין הג"ל

ה' שלח השי"ב
מע"כ ירדני הרב הגאון המפורסם בתורה ובגדולתו מהר"ד צבי וירש אייזנשטאט שליט"א.

הג"ה כמה העציר כתר"ה ע"י שלא דברתי קלום בדבר שאין השערים מכוונים אף שיעקר יסודן של כתר"ה להתיר היה בשביל זה. הנה לא נעלם ממני זה אבל למה שבארתי שצורך דלותות אינן דקא כשהוא בדיני רה"ר אלא אף שלענין הדוג"מ הוא כרמלית אם אך בקצ"י ביה רבים כדבר"ר גמור והוא רוב כ"י אמה צריך דלותות ויש גם להחמיר שיהיו נעלות כהנכחתי ובארתי באורך ולכן אף זה שאין השערים מכוונים אינו כלום שצ"כ כרמלית דאי הוי וכ"ן שבקצ"י רבים יש להצריך דלותות.

אבל מה שלא הכרתי זה כלל אף לפולטא ולברורא הוא מסעם שבצענתי אני נבדך בעיקר דין זה שגבול שצריך שיהיו השערים מכוונים זה נבדך זה דמש"כ הרא"ש שהיא עלושו חזמה לדגלי מדבר. חמורה דפולק שברגלי מדבר היו מכוונים ומלשון רש"י באמת אין ראיה ש"א כהב שהשערים מכוונים אלא כהב רה"ר שלה מכות מסעו לשער וא"כ אפשר שהולך אף באופן עקלתון ואין השערים מכוונים נבי הוא רה"ר ובא למעט אם מפסיק באמצע בכוחות שאין רובים כ"י אמת או שמפסיק מקום שאין בו דריסת ששים רבוא או שמפסיק מקום מקורה שזה יש למילף מדגלי מדבר שכל הרחובות היו רחבין בשות כ"י אמה ולא היו מקוריות ודריסתן שזה וכן יש לפרש בלשון הרא"ש שכתב רק שיהא רה"ר שלה מפולש משער לשער. היינו שמעתי זה לשער זה היה רה"ר כלא הפסק דבר המבטל כדיני רה"ר. וכן יש לפרש לשון הגהות מרדכי שכתב רחובות שלה מפולשות משער לשער. שאין הכוונה על השערים שיהיו מכוונים. אך במכ"א סי' שפ"ה סק"ח כתב על לשון הש"ע מפולשים משער לשער פ"י שהשערים מכוונים זה כנגד זה ויש לאותו דרך המכות מסעו לשער כל דין רה"ר עיר"ש תה חממה מג"ל שיהיו השערים מכוונים. איברא וכן איתא ברמב"ן במלחמות דף כ"ב שכתב חייבין עליה מטות רה"ר לפי ששעריה מכוונים זה כנגד זה אבל תמיה גם על הרמב"ן מנא ליה דבר הדדס כזה לומר בלא ראיה נגמ"ה הוא אין ללמד מדגלי מדבר שגם שם סמא ליה שהיו מכוונות.

ועיין בהג"א ס"ק ט"ו שלא צ"ח לדשיי דף י' אלא לדשיי דף נ"ם ד"ה ואין לה אלא פתח אחד ולא מפולשת היא. אלמא שמפרש הגר"א שא"צ שיהיו השערים מכוונים אלא שיהיו שני פתחים כדי שיהיה מפולשת אבל אף באינם מכוונים הוא רה"ר.

ומשיכ הת"ס דף כ"ב בירושלים היתה מפולשה מ"י צדין חייבין מכות רה"ר לעומד באמצע הפילוש הא רק ל"י היתה ר"כ מחיצות דארייתא אבל לרבנו אף בלא כחונים השערים אפשר מחייבי ולכן צ"ע דבר זה ולא רציחתי למנוב כמה שאין לי ברור דברים. תורה.

משה פינשטיין

סימן קמא

בענין כלי שבור אם נחשב תפיסת יד למשכיר לענין מלטול בשבת

י"ב סכת השי"ח.

מע"כ ירדני הר"ד חייב וזענ שליט"א שלום וכרכה.

הנה מה לערוצה כתר"ה י"ב שצריך שיהיה לו רשות להניח בפנה מיוחדת איה כלי שירצה היום זו ומחר אחרת ולכן במקום הנוד הגעו שאין בינלחו להניח במקומי כלי אחר לא נחשב תפיסה יד. הנה פשוט וברור שאף אם יש לו רשות להניח רק דבר אחד כגון יתד של מחרישה לכד נבי הוא תפיסת יד. היא לרשי לפשטות לשונו בנירוכין דף פ"ו שכתב ביטל בשבת אינו תפ"י דאי בעי עקלו ושדי ליה לבראי אידי אריי שאין למשכיר רשות כלל להניח שם רק עתה שם בעצמו ויש רשות לשוכר להשליכם לחוץ נמי מותר אם לא יוכל להשליכם מצד הנוכר או כצד מקצה וכדמפרשי כן הביח הק"נ בכונתו. דאי הוא רק על מה שהניח. וא"כ אף להתולקים וסוכרים דבעי שיהיה לו רשות (וכדמשמע כן גם בלשון רש"י במשנה דף פ"ה שכתב שיש לבעליה מקום בדירתו של זה שנתון שם כליו להצניע עיישי שלשון זה משמע שיש לו רשות וצ"ע סתירת דברי רש"י אהר"י. ועיין בתי"ש שמפרש דסתתו דעתה יש לו מקום

שלא הקפיד והוא דחוק. ואולי סובר רש"י דתרתייהו לקולא שאם יש לו רשות להניח כליו לא איכפת לו אף אם יש שם כלים קלים וכוונתו למלטם ואם יש שם כלי שהיא מוקפה או כלי בוד שקשה לסלטלו אף שהניח שלא ברשות נמי הוא תפ"י ודלא כהסור דאף ביש לו רשות מצריך שיהיה מוקצה או דבר כבד. לא נעשה פלוגתייהו דחוקה שיצריכו להניח שם כל מה שירצה. אלא דאי שאף שאין לו רשות רק ליחד של מחרישה נמי הוא תפ"י לבי"ע אחרי שלא הוזכר שפליגי בזה. וגם ככלל איך נימא בלא ראיה שזה לא יחשב תפ"י.

ומשיכ כתר"ה שיש פוסקים שצריך שלא ישכיר פנה מיוחדת. הנה לא עיין בכ"י דמפרש שם שפנה מיוחדת הוא חסרון דמקשה שם מעטים שהשכיר לעצבים שרק ביש לו תפ"י בכל הבית יכולין לשכור מהמשכיר כספורש בסי' שפ"ב סעי' ר"ג ותיירך משום דכא בעי שיהיה שם גם כלי שלו סני גם בפנה אבל לא שיש כעלה בשנה מיוחדת דבכל הבית עדיף אם יש לו רשות להניח איה חסך בכל הבית כלא יחד בקום אף שדאי השכיר להביא שהשוכר ישתמש בו וכן שיש גם לו רשות לאיזה חפץ הוא תפ"י. וכ"כ הוא גם בפנה מיוחדת אף שהיא כ"כ כמורה לתשמישי השוכר אבל גם לו יש רשות שם להניח איהו חסך כגוי להחשיב תפ"י.

וכעצם דין דרשיי אף שמפסיק החיי אדם כלל ע"ג סעי' ג' דבעי שיהיה לו רשות דלא כרש"י ורצה עוד לדחוק ברש"י היתכן כל המפרשים דאף התו"ם הא פ"י ברש"י אשור אף לפ"י הדחוק כ"ל שדאי דחוק טובא ומפני זה לא נראה זה להח"א אבל פ"י הח"א דאי נבטל נגד כל מפרשי שיטת רש"י. וגם הח"א בעצמו במסמך אדם כתב כמרכ"ם וטור הש"ע משמע שלא בעי שיהיה לו רשות. אך במפסיק שכתב שאין לנו בהדיא מי שיחלוק על המרדכי ומהר"ק וחתי"ם צריך לדחוק שגם כונתם הוא דיש לו רשות. אבל פשוט לע"ד שלא נכח כלל דאך הביא כבר הביא לע"ד מהר"ק ומ"מ כתב בש"ע ולא הזכיר ששי"ד לו רשות אלא ויש לו שהיא רק בדרך מקרה סתמת שלא נעלם עדין וגם הרמ"א לא הזכיר אי"כ הוא כמפרש שלא פסק בזה במהר"ק אלא כרמב"ם וטור ורא"ש שלא הזכירו. ופלא על הח"א שלא הרגיש זה ולכן דאי יש לפסוק כרמב"ם: טור ורא"ש הש"ע נגד המרדכי ומהר"ק דאף בהיו מועטים היה הלכה כדברי המיקל כ"ש שהם המרובים וגדולי הפוסקים. המ"ב נכסך אחרי הח"א אינו נכון כלל. (ובשער הציון

ואת ה' נפל טעות מפורש שכתב שהתקיים מפרש גם כוונה רש"י דאי בעי שקיל קאי אמשכיר. דבתמי"ט אף בעי שדוק ברש"י הוא אי בעי שקיל השוכר אך באיסור מצד דינו ממון מ"ט כיון שאינו מאיסור שבת חששתי לזה ע"פ ופירוש שקאי אמשכיר הוא פ"י הגשמת אדם ומתרחקה נלמד שב הפירושים אי"א לפרש ברש"י שפ"י הו"ט הוא דחוק בסברא פ"ט בלא טעם דפאי נ"מ אם הוא מאיסור שבת או מאיסור ממון ככתב בעצמו מ"ט דחוק לפרש כן משום ששבת רש"י משכך לו כמפורש שקאי אשוכר והנשיא דחוק בלשונו משום שא"א לומר שלא כמברא לכן דאי י"ט להלוח שלא כמתריהו אלא כהב"ח והק"נ.

ומה שהקשה בספר הצניח שאר"ו כתב בין דברי הרמב"ם ובין דברי רש"י. הוא פשוט משום דסובר דבכל ענין אסור בין אם אין רשות לשוכר להוציא כגון שיש רשות למשכיר להניח שם או אף באין רשות למשכיר אבל אין מקום בשוכר אחר שכסיוציא השוכר זייק כד"ס אבל יש לחוש שהמשכיר יוציאם ובין אם אין לחוש שהמשכיר יוציאם כגון שאינו כסאי אבל אין לו רשות למשכיר ויש מקום שכתב בחזק או חזק שאין לחוש להפסד יגובה אף כשהיה בחזק שיש לחוש שהשוכר יוציאם אסור. ואין לומר דלשון הרמב"ם שקאי אמשכיר משמע שהשוכר אין יכול להוציאם וא"כ הוא מזהמת סצ"ך שיהיה לו רשות כדיוק הנשיא מלשון הכ"ח דאינו כלום חזק דהוא לפעמים אין רשאי השוכר משום מוק. ועוד דיהיה רק ראה דג"ו אסור דבעי שיהיה שם דוקא חציו כדאי ואלו מועיל הרשות לבד כדסובר חב"י וגם לא במונחים שם כלים שאפשר שיטלם ולא כדכתבתי לעיל לרש"י. אבל רשות לא בעי דסגי כ"ס שם כליו דמסכיר לבד. וא"כ הוא כמפורש בש"ע שא"צ וכדבריו כן לומר מתחלה גם הח"א.

ולשון בקביעות שכתב הוא דאי אין לימד שבנינו שיהיה לו קביעות גם בימי החול דמה איכפת לן כזה ודאי אם יהיה לו רשות ליום השבת זה לבד נמי מותר ובריב"א לא נקט זה לדינא אלא דכן היה מצדו של בני"ט אבל ברוב שמותר גם לשבת זה בלבד.

אך בכלל אין דבר זה נוגע לחדשי שאמרתו שנים דברים השוכרים נחשב תמי למשכיר דאף אם צריך רשות הא יש למשכיר רשות שהשוכר מוכרח לחזיק תפ"ן השוכר של המשכיר מדן שומר ככל שוכר דהא לא יכול השוכר לחזק בו משכירוחו

דחא משלם לו בעד זה יותר ובראי מחייב להחזיק כל הומו שהתנו ואף שודאי רשאי שלא להשתמש ולהחזירו אף שישלם לו השכירות מ"ט כ"ז שלא החזיר מחייב לשלמו כל ימי השכירות ואין רשאי להשליכו לחזק כי רשות הנפקד קטי לפקיד אף ברשות שוכר למשכיר שג"כ הוא מר שומרון. ואף אם דבדינא דמלכותא ומונה העיר פסור בגבא אכרח והא בסתם כשכר ע"ד כך נמי הוא כסופר שהתנה להיות פסור מגרא שמי"ט הוא שומר למשכיר לענין הרשות שמחייב להחזיק בביתו וזה פשוט.

הסחורה ופינוי פרקמטיא שכתב הראשונים מונחם לזה שהיה מקצה וברמב"ם וכו' וש"ע תזכר כנים ואף יתר של מהרי"ה שאמר רב"ח בגמ' אפשר שהשאלו לו ואין כאן דיוק כלל. ולשון להצניעו שכתב הרמב"ם וכן הוא ברש"י הוא פשוט שהשליכות לבע"ב היא זה שמצניע שם ושומר שם תפצו הסכור כדבריו שהשוכר משועבד ליתן לו מקום ואינו רשאי להשליכו לחזק כשלא שסתמש בו. ואינו יודע למה דייק יותר מרמב"ם וא גם ברש"י איתא למ"ן זה ולא הוקשה לו עלי ופשוט שאינו כלום.

ומש"כ כד"ה שחמ"י הוא דוקא שיש לו רשות לבא בעצמו בלא רשות השוכר. זה דאי אינו כלום דאף אם יש לו רשות לשומר שם חפצו עד איזה זמן ולא יהיה רשות ליגב כלל אלא שיוצא לו חפצו הוא תמי ורשות נמור ה"א ניתן זה להאמר כלל לכן דינו ברור למעשה ידיו.

משה פיינשטיין

משה פיינשטיין
 י"ז מניא תשי"ז.
 מע"כ ידידי תלמידי הרה"ג מרה"ר אפרים גרינבלאט שליט"א.

מה שהקשה רעק"א על המב"א ר"ט תי"ז שכתב שיהיונו לעמוד בעת שמברכין החדש: אומר ר"ח פלוני ביום פלוני דוגמא קידוש החדש שהיה מעומד היכן מציונו זה. ודאי היא קשיא גדולה ועוד הקשה שברפ"ג ר"ה משמע שהיה מיושב. ואולי כשהיו

צריכין לסיח כהא דהביאי ה"טו' ב"רס"ח דף מ"ה במדק"י דר"א מבריאן ס"ח ועינין צולה ובשביל הסיח שאינה במקומה עמד כשאמרו מקודש החדש ולכן גם אם שמתחילין ס"ח כשאי"מרים ר"ח פלוני עומדים. ואולי לומר זה מחזיקים ה"טו' דאל"כ שאין מנהג זה לחזיק ס"ח בשעת ברכת החדש. אבל לא משמע שיהיה זה כוונת המב"א כיון שלא היה זה בקביעות.

הנכון לע"ד שהרי מפורש בר"ה דף כ"ד שמתחלה אומר ראש הבי"ד מקודש ואח"כ עונק גם כל העם מקודש ובראי העם שנמצא שם במקום ברשב הבי"ד לא ישבו אלא עמדו. ודמו לזה בחליטה שג"כ אי"א עוד עם שם לכך הבי"ד וא"כ מצוה עליהו לומר הלוח הנפל אחת הלשון ביבמות דף ק"ו ר' יהודה אומר מצוה על כל העומדים שם לומר הלוח הנפל משמע דשאר העם שנמצאו בישיבת הבי"ד הם עומדים. וכ"כ שהעם שנמצאו בישיבת כ"ד דקודש החדש שהם מסכיין שלא ישבו אלא היו עומדים שם והיה הדין שיאמרו אחר אמירת הבי"ד ג"כ מקודש כדילפינן בקדאי.

ומשכך לע"ד שעיקר הכוונה היא בענין העם דאמירת ראש הבי"ד הוא פסק הדין שפסק אחר הקירוב את העדים שהחדש מקודש וזה הוא לעיכובא אף שכבר הודבר ברור מזהם סצ"ך שיהיה ע"פ סס"ד של הבי"ד כמפורש בר"ס ראוהו ב"ד נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שהשיבה ה"ז מעובר. אבל אחר שפסקו הבי"ד מצוה על העם לקדוה כאמירת תרי וימני מקודש כדילפינן מקרא אשר תקראו אתם ומקרא דהם יאמרו מועדי. ולכן כאמירת ראש הבי"ד שהוא לפסוק הדין ה"ן שאומר רק פעם אחת מקודש וכן הוא גם ברמב"ם פ"ב מקדוה ה"ח משום שאמירתו הוא רק לפס"ד. ועיניה העם היא המצוה דקודש ופ"ו נאמר שיאמרו ב' פעמים מקודש מקודש ומצות זו היא למצוה ולא לעכובא. וכתלוקה דב"ן ור"א ב"ד צדוק בלא נראה כוונתו הוא בענין העם דפס"ד דב"ד מסתבר שגם לרבנן לא צריך דהא בהכרח הוא מעובר האין שייכות בזה לעיונא דב"י דינא אלא כענינה העם פליגי דרבנן מברי דייק דהוא מצוה לקדש אף אחר שכבר נספק הדין דהוא ר"ה אי"כ אף כשד"ח ביום ל"א יש מצוה לקדש דביום ל"א הוא רק ככבר נפק הדין ור"א כ"צ סובר שא"צ משום שכבר קדשוהו שמים.

והנה הדינא לנו הוא רק כאמירת העם שהפס"ד כבר היה בבי"ד ואחרת של ר' הלל. והו היה מעומד משום שהעם עמדו. וזה סבר"ס ראוהו ב"ד משמע דהיה בישיבה הוא על אמירת ראש הבי"ד שזמן כלל פס"ד סצ"ך לא"כרו כשיבה. וצריך לגרוס

שם רק טעם אחת מקודש וכן מפורש הגירסא בדף כ"ד וכן הוא ברמב"ם שם אבל ענינה העם שהיה בתרי ויפנא היה בעמידה. וגם כ"ן שהוא מצוה לקדש היה זה ככל בעשה מצוה סצ"ך לכתחלה לעשותה מעומד כהלל לולב ושי"פ. ולכן א"א שכתב"ן החדש הוא דוגמא להעם צריכים לומר מעומד. ואולי גם הבי"ד לא גריעו מהעם למצות הקדוש וע"ז גם הם עם העם אחר אמירת הראשונה לפס"ד תרי וימני מקודש למצות קידוש ועמדו או ככעשיית כל מצוה. וזה נכון בסוגת המב"א ידיו.

משה פיינשטיין

סימן קכז

בדין ברכת הלבנה מעומד

י"ט מניא תשי"ז.
 מע"כ ידידי תלמידי הרה"ג מרה"ר אפרים גרינבלאט שליט"א.

מה שהקשה ידידי על הא צדיק המצייח למה שכתב הרמב"ם בס"י תב"ו סע"י ב' שצריך לברך מעומד שהוא מהחבר והוא נמי מפורש בט"ה ד"ן דף מ"ב שאמר זה אב"י וליכא חזקא עליו היא קשיא גדולה. וגם תמוה טובא על מה שהשמים המהבר דין זה המפורש בגמ' וברמב"ם ובסו"ר.

והנכון לע"ד דמהרמב"ם משמע דרק בבירך גליל הראשון מברך מעומד כהוא ס"ב בפ"י דברכות ה"ז וצריך לברך ברכה זו מעומד שכל המברך על החדש בזמנו כאילו הקביל פני השכינה אחר זה כתב אם לא בירך גליל הראשון מברך עליה עד ס"ז יום בתחדש עיי"ש. מדנקט דין דמעומד וכאילו הקביל פני השכינה קודם שנקט הדין דעד ס"ז בחדש מברכין משמע דרק כשבירך גליל הראשון בדיוק בתחלת החדש הוא כמקבל פני השכינה. וטעמו דהוא גורס כדברי ר' אסי א"ר יהונו כל המברך על החדש בזמנו ומפרש מלשון זה דיש לכתחלה דיעבד בכרכה זו ולכתחלה צריך להשתדל לראותה בתחלת החדש ולברך עליה ובידעבד אם לא ראה אותה בליל הראשון שהוא תחלת החדש מברך עד פ"ו שהתמלא פנימחה וא"ר אסי א"ר יהונו שאם זכה לברך בזמן שהוא בתחלת החדש הוא כאילו מקבל פני השכינה. ומדיוק הלמה מתחדש היה שאידי התם בתחלת

ח"ל ס' קט"ו
ע"פ ה

רמ אגרות או"ח משה

→ ולכאורה מוכרח שבירושלים לא היה מועיל
עירוב דאם היה מועיל עירוב מ"ט לא עירבו
בירושלים הא משמע בדף ס"ח שיש לעשות עירוב
ומטל זה על חכמי העיר ודוחק טובא לומר דידיע
היה שבאותה שעה שהביאו חכמים ממעשה בשוק
של פטמים שהיה בירושלים שהיו נועלין ומניחין
את המפתח בחלון שע"ג הפתח לא היה עירוב מצד
איה אונס. וא"כ אולי יש לנו להחמיר כיון שלהרשב"א
ור' אפרים שבכע"מ הוא גם רה"ר ולהגדולים
שהביא התה"ד וכן הביא ממרוכי בש"ד. אפרים
מרעגענשבורג הוא עכ"פ אסור מדין כרמלית וכן
הא הוכחתי שגם רש"י בחד לישנא סובר שהוא
כרמלית וגם הא איכא ראייה גדולה לשיטה זו. ומה
שעשו תיקונים לעיירות שביראפא ולא החמירו
בסרטיא ופלטיא לשיטות אלו אין ראייה דלא היישנין
לדו אלא דהוא משום שנהגינן להקל שצריך ס' רבוא
ובעיירות הא לא היו ס' רבוא גם בסרטיא ופלטיא
ולכן אף שנחמיר כהרשב"א ור' אפרים שאין מועיל
לרה"ר אף מחיצות גמורות לא היה שייך להחמיר
בהו. וכן לא היו אף כרמלית לשיטות הגדולים
שבתה"ד ולשון אחד שברש"י דרך ברה"ר של ששים
רבוא שהוקף במחיצה סברי שאף שאינו בדין
רשות הרבים הוא בדין כרמלית כמו בירושלים דגם
הם סברי כהרשב"א שרה"ר אף כשהוקף במחיצות
לא נעשה רה"י רק שפסורין משום דל"ד לדגלי
מדבר וא"כ הוא כרמלית כדאיתא ברש"י וא"כ
בפחות מס' רבוא שאינו רה"ר מועילין המחיצות
וגם רק צוה"פ לעשות לרה"י. אבל בעיר גדולה
שס' רבוא מצדין בסרטיא ופלטיא שלו שזה לא
היה כלל בעיירות שביראפא שעשו התקונים כמפורש
בכל הראשונים והפוסקים אין לנו מנחג להקל בזה
וא"כ יש לנו להחמיר כיון שמצינו הרבה ראשונים
שאיסרו ויש ראייה גדולה לדבריהם כדלעיל.

וגם הא אף לפי ראשון דרש"י שכן סובר
התה"ד שבמוקף מחיצות ליכא שום איסור והוא
בדין רה"י אף בעיר שס' רבוא בוקעין בה גמי
הא מוכרחין לומר שירושלים עכ"פ תיהא אסורה
משום שלא עירבו שתמוה טובא מ"ט לא עירבו
כדקשתי שדוחק לומר שאותה שעה לא היה דאף
על שעה אחת תמוה מ"ט לא עירבו. ולכן אולי
מכיון שבאין לירושלים מכל המקומות כרגלים וגם
בכל השנה להקריב קרבנות ולאכול מע"ש חששו
לשמא יראו אנשים ממקומות שלא יהיו מתוקנים
במחיצות כמו ירושלים ויסלסלו גם שם לפיכך
לא עירבו כדי שיהיו אסורים גם בירושלים דכ"ז
שלא עירבו הרי גם חצר אסור ככרמלית. ואם כן

רש"י הא מצריך שיהיו ס' רבוא. ולכן צריך
לומר כדבארתי שבעיר סגי בזה שיש ס' רבוא
בכל העיר וגימא שמעלות בית מרון היה בעיר.
ואף שכר"ה דף י"ח פרש"י הדרך קצר ואין שנים
יכולין לילך זה בצד זה שהעמק עמוק משני צידי
הדרך עיי"ש צריך לומר דלא דק שם כ"כ כיון
שאין נוגע שם וקראו דרך אף שהוא מרחובי העיר
וגם בל"ו הא מוכרח לפרש שהיה מרחובי העיר דהא
רה"ר צריך שיהיה ברוחב ט"ז אמה ואם היה דרך
בעלמא כיון שקצר כ"כ לא היה שייך להיות רה"ר
ולכן צריך לומר שהיה מרחובי העיר והיה רוחב
הרחוב שהוא בין החצרות והכתיים שמשני הצדדין
ט"ז אמה והיה מקום ההלוך רק קצר מאד באמצע
הרחוב ומשני הצדדין עד החצרות והכתיים עמק
עמוק וזה ב"כ הוא בדין רה"ר דאולי היה ראוי
קצת לתשיש להעוכרים במשאות ואף שאלו הצריכים
להרוחב דט"ז הם מועטים מ"מ הוא רה"ר בצרוף
הס' רבוא של כל העיר כדבארתי. אבל אם היה
בדרך ודאי אין להתשיבו שהוא רוחב ט"ז בשביל
המועטין שמשתמשים שם.

אך הגה לעומת זה שכתבתי שיש מקום להקל
הא איכא שיטת הרשב"א הובא כבה"ט סי' שמ"ה
סק"ז שרטיא ופלטיא הוא רה"ר אף בעיר שמוקפת
מחיצות ודלתותיה נעולות וכן איתא בבע"מ בעירובין
דף כ"ב בשם הר' אפרים דרה"ר לא מיערבא
אפילו בדלתות נעולות ויש סוברין שאף שאינו
רה"ר הוא עכ"פ כרמלית כדהובא בתה"ד סי' ע"ג
ואף שהתרה"ד עצמו סובר שהוא רה"י מ"מ יש
שיטה האוסרת ומשמע שכן סובר גם רש"י בדף ק"א
שכתב לענין ירושלים אבל עכשיו דלתותיה נעולות
לאו רה"ר שאינה כדגלי מדבר שהוא דרך פתוח
כל שעה עיי"ש ולשון זה. משמע שאינו רה"י דהא
רק מחמת שאינה דומה לדגלי מדבר הוא הפסוד
שזה עושה רק שלא יתחייב בדין רה"ר כדאשכחן
לשון זה ברה"ר מקורה אבל לא יעשה מה שאינה
דומה לדגלי מדבר בדין רשות היחיד. איברא
דלשון רש"י דלעיל מזה שכתב שהיא כולה
כחצר של רבים שלא עירבו דהואיל ודלתותיה
ננעלות בלילה מערבין את כולה משמע שהוא רק
משום חסרת עירוב וביותר מפורש הוא ברש"י ד"ז שכ'
אבל נעילת דלתות משויא לה כחצר של רבים ומערכין
את כולה וכ"ז שלא עירבו היא כרמלית עיי"ש כדחוכית
התה"ד מרש"י אבל עכ"פ מרש"י של דבור זה
שכתב דל"ד לדגלי מדבר משמע שהוא כרמלית
ולא מהני עירוב. וצריך לומר שהם שתי לשונות
ברש"י.

גם במאנהעסן שהוא עיר שבאין ממקומות הרבה ש"א שם לתקן וגם סמוכים לה בתוך התחום מקומות שלא יוכלו לתקן. אין לתקן ולא לערב גם במאנהעסן כדי שיהיו אסורים גם במאנהעסן ולא יבואו לטלטל גם במקומות שאי אפשר לתקן. ונמצא שאף לרידהו משמע שאין לתקן להחיר במאנהעסן אף אם יכולין לתקן.

ענף ו

הנה יש עוד שיטת הריטב"א בשם הרמב"ן שאיכא שעור בגודל רה"י במשך האורך והרוחב שהוא כל שאין המחיצות נראות לעומד באמצע. אך למה שרוצה המ"ב ס' שמ"ו סעי' ג' בבאור הלכה לפרש דברי הרמב"ן שהוא רק במחיצות שלא נעשו בידי אדם ליכא חשש זה. אבל הא ברשב"א בדף כ"ב מפורש שיש שעור לגודל רה"י וא"כ הוא גם במחיצות שנעשו בידי אדם וכן משמע שהריטב"א מפרש כן ברמב"ן. אך מסתבר לע"ד שיש בזה שעור ידוע מגמ' בכורית דף נ"ד שמע"ב מצטרף כמלא רגל בהמה רועה וכמה הוא רגל בהמה רועה ט"ו מיל ומפרש בגמ' דקים להו לרבנן דשיהו מילי קא שלטא ביה עינא דרועה עיי"ש וא"כ משי"כ הרמב"ן שיהיה ניכר לעומד באמצע הוא ל"ב מיל ושטח כזה אולי ליכא במאנהעסן וא"כ הוא רה"י גם לשיטה זו ואף שלא נראו המחיצות מצד הבתים מסתבר שלא יחבטל בזה רה"י שנעשה מהמחיצות. ואף שהרשב"א משמע דלא מפרש שעור שנראין דלבן אסיק בצ"ע כמה הוא השעור אין ספקו מוציא מידי פשיטתא דרמב"ן וריטב"א שהוא בשעור שנראין. אבל הריטב"א לא הוכיר לשון לעומד באמצע רק לשון תוך המחיצות משמע שאף בעומד אצל המחיצות מצד אחד צריך שיראה צד השני וא"כ הם רק ט"ו מיל וכדי שלא יהיה סתירה מלשון הריטב"א בשם הרמב"ן ללשון הנמצא בחדושי הרמב"ן גופיה מסתבר שכן מפרש הריטב"א לשון שעומד באמצע שכתב הרמב"ן שכוונתו רק לתוך המחיצות ולא דוקא באמצע ממש אלא שכל תוך המחיצות קרא לשון באמצע. אבל אפשר שבאמצע דוקא שהם ל"ב מיל וכן הא מסתבר דכיון דלעומדין באמצע נראין המחיצות יש להחשיב להו מקום בין המחיצות לרה"י וממילא גם לכ"ע הוא רה"י דאין שייך להתחלק בדיניו לאלו מאלו ולכן אף שסתם הריטב"א וכתב לשון תוך המחיצות כוונתו לעומדין באמצע ולא כתב בפירוש משום שמוכן זה מאליו. ולכן אם ליכא ל"ב מיל הוא רה"י גם לשיטה זו. אבל אם איכא ל"ב מיל יש אולי לחוש גם לשיטה זו כיש ס' רבוא בעיר וכזה לא שייך

שנהגו להקל שלא כשיטה זו מתרי טעמי חדא שלא היו בעיירות שלנו ס' רבוא ועוד שלא הייתה עיר של ל"ב מיל וממילא יש לחוש גם לשיטה זו. ועיין במ"ב ס' ש"ג בשער הציון אות צ"ד שהביא מס' גאון יעקב שהסכים לשיטה זו. ולמה שכארתי שהוא שעור ל"ב מיל נמצא שאלף כורים הוא הרבה פחות ויהיה רה"י אף לשיטה זו ונצטרך לפרש בלשון התוס' בדף כ"ב שנקטו הגומא וה"ה לאלף כורים דמה שעור יהיה עיי"ש שהוא מהמת שלא אסקי אדעתיהו שעור דמחיצות נראין לכן גם אלף כורין הוא הגומא לפרש מזה שאפילו שעור היותר גדול הוא רה"י אבל הרמב"ן והריטב"א שסברי שעור דנראין המחיצות אין מאלף כורין שום הוכחה שאין לזה שעור דאלף כורין ויותר מזה עד ל"ב מיל היא רה"י ורק יותר מל"ב מיל אינו רה"י.

ומה שרוצה כהר"ה לומר שאולי אין להכניס בחשבון הס' רבוא את הגכרים ולא הנשים וספ' הנה בתוס' עירובין דף ו' מפורש שלא גמרינן אלא מלתא דכתיבא במספרם. וזה מוכרח דא"כ ליכא שעור מבורר נהי שמצד הנשים וטף יש לשער אבל מקרב רב ליכא לשער דלא ידוע כמה היו. ועיין במכילתא שלר' ישמעאל היו ק"כ רבוא שהם בפלים מס' רבו ולר"ע מאתים וארבעים רבוא שהם ד' פעמים ס' רבוא. ולר' נתן לגירסת הגר"א היו ש"ס רבוא שהם ששה פעמים ס' רבוא ולכל מאן דאמר לא נאמר זה מפורש בתורה ולא מסתבר שיהיה הדין הנאמר בחורה בלא קצבה. אך אפשר דכוונת התוספות שמלתא דכתיבא במספרם עושה זה לבד רה"י אבל עכ"פ גמרינן שיהיו ס' רבוא מישראל וזכרים מבני עשרים ומעלת דוקא ויהיה רה"י בין אם הם עצמן שם בין אם יש גם נכרים ונשים וטף שלא יחשבו אותם. אבל לבד שלא מסתבר כן ודי לן למילף רק החדוש שהוזכר בראשונים דצריך מספר ס' רבוא. הנה בלשון מהר"מ שבמרדכי ר"פ הדר כתב על היהודים היחידים הדרים בכרכים המוקפין מחיצות שמצריך רה"י שיהיו דלתותיהן נעלות שא"צ זה לדין דלית לן רה"י שכוונתו משום דלית לן כרכים הבוקעין שם ס' רבוא שזהו הטעם שליתא. לדין רה"י והא בעיר כזו שכולה של עכ"פ אף בומן שהיו הערים גדולות ביותר נמי לא היה רה"י כיון שאין דרים שם ישראלים א"כ משמע דבכל ס' רבוא אף נכרים נמי הוא רה"י וא"כ גם נשים ופחותים מבני עשרים מצטרפים לסך ס' רבוא לעשות רה"י. הטעם פשוט שאין שייך למילף שיהיו דוקא ישראלים וזכרים וגדולים אף שברגלי מדבר היו כן דהא ילפינן מכל אבות גם דברים הדומים לאבות שהיו כמשכן

לפי שיש להם... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

כיצד מעברין פרק המשי עדובין

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

לפי שיש להם... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

כיצד מעברין פרק המשי עדובין

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

כיצד מעברין פרק המשי עדובין

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

לפי שיש להם... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

אבל המלך... וכן הלאה...

לפי שיש להם... וכן הלאה... (Left margin text)

לפי שיש להם... וכן הלאה... (Right margin text)

אבל המלך... וכן הלאה... (Bottom margin text)

אלא כשנאין לפתוח
 ונעלין בהו, דמחזי
 דלאו לא מחזי ככנין
 רם ברשות היחיד.
 גמ המונח ברשות
 מח בו פחה החנות
 זות הרבים, ואע"פ
 ס המפתח עד הפתח
 ג, גזירה שמה יכניס
 לו: אלא אם כן
 יצאה. ועמוד בחובה
 עול: אמרו דו
 גשה בשוק של
 ועוד רבנן לר' מאיר
 דאמר לא יעמוד
 חיד ויפתח ברשות
 עמוד אדם בכרמליה
 זות היחידן ויפתח
 ליה משוק של פטמים
 ין שלחומיה ועולות
 והלחון שמניחין בו
 ין עומדין בכרמליה
 ג, טבחים שמפטמים
 ינו.

זהוה בירושלמי. פי'

לית והחנות רשות היחיד
 וחנותי בשבת. ונחשב
 רבים והיו לה פתחים
 שבראשו כפרק הפירי
 עני המאמרים לא ברשות
 הירגום בריאות פטמיהא
 זות ומשמנין אותן נקרא

כרשות היחיד לפי מה
 ד' שרץ להעביר עליו
 גלות יש לה והלחון וכו':
 ד"ף ו"ל מוכרי עופות
 הרגלו אללו ואומר לו מן
 הרמב"ם ז"ל ח"ל ק"ד
 ג"ה יפתח נד"ה וכו'
 גז בו פחה חנות שצ"ה
 אה ד' חנות גורה שמה
 ה רוביט אנבעו למעלה
 ה מפחה החנות מונח על
 והוא נגזה למעלה מעשרה
 ז"כ עשו לו מחילה ועמוד
 שאל יעשה מחילה סמוך
 על ואמרי' בגמ' דסבורא
 לא יעמוד ברה"י ויפתח
 מ' אע"פ שיש לה מחילות
 ין המחילות וקאמר ר"ח

להמות לשחוט. ואין הלכה כרבי מאיר לא כרשות הרבים
 ולא בכרמליה: ש"צ צמרים. מוכרי זמר: י נגר.
 לעין ברמח שמוחזים בנחלים או באסקופה לנעול בו
 הדלת: ג' צמרים*. שראשו עצה ועגול כמין רמון
 ועשר כוכבא שראו לדון בו
 פלפלין, ואע"ג דמורת כלי עליו בירושלמי,
 אוקר ר' אליעזר, אלא אם כן
 קשור ומלוי בדלת: ור' יוסי
 ר' ברעב ר"ד: ג' צמרים וכו' כפ"ח ב"ב.
 אוקר, שוק של צמרים היה: י נגר שיש בראשו
 ג' צמרים, רבי אליעזר אוקר, ורבי יוסי מחירי. אמר
 רבי אליעזר, מעשה ככנסת שבטבריא שיהיו נוהגין בו
 זמערבין כולה אלא שלא עירבו. היינו לפי פירושו כפ"ה דמפרש עיר של רבים דרבים צוקעים זה. ואם דלחומיה
 ועולות מערבין כולה. ודוחק לומר שאם היחה ירושלים יכולה לערב כולה שלא עירבו כולה. ולהרמב"ם נוחא דאינו
 יכולה להתערב כולה. ובסוף פ"ה דספחים נמי משמע הכי. דתני יתמה כח הראשונה וישנה לה זהר הביט לפי שלא
 היו יכולין להוליך פסמיהם כשנה כדפירש רש"י בעלמו. ואמאי לא עירבו מערב שנה כדי שיוכלו להוליך. אלא ודאי
 שא"ל לערב כולה ומפני כן אפשר שלא עירבו כלל. כדי שלא יבואו להוליך אפילו במקום שאינו מעורב וע"ש רפ"ו.
 ומעתה מפירוש הרמב"ם עלתו מחייב מה שהקשה כ"מ פ"ד וכו' סי' סמ"ה. אמאי קרי לירושלים כרמליה? רבי
 יוסי אומר, ולא פליג ר"י וא"ל אלא שיהיה חולקים עם רבי מאיר. הר"ר יונתן: י ורבי יוסי מתיר. כיון שיש
 לו מורת כלי עליו ואע"פ שאלאכחו לאיסור*. לזורק גופו שרי לטלטל. כדפי' הר"ב משה ד' פ"ו דשבת וע"י עוד
 י' ורש"י בשבת (רי"ט ט' פ"ד) פי' שהוא מלאכה לחיוב (רי"ט ט')

פירוש המשניות להרמב"ם

שוק של פטמין. י נגר. היא קורה שעושין אותה בשתי
 זרעב ונותנין אותה בדלתות ונועלין בה השערים וקוראין אותה
 גני אדם בלשון ערבי מער"ץ וענינו כמו כריח לפי שהוא

מלאכת שלמה

כרובה ר' פליגי בשאליו נטל כגודו שהחל דק ואם היה רוצה
 לטלטלו משילטולנו נאומו חבל מיד נפסק דמ"ס כיון דש כראשו
 גלוסטרל מורת כלי עליו ומ"ס כיון דאינו נטל כגודו לא ושיעור
 חוס' ו"ל דק"ל לר' יוסי כר' יהודה דשרי כגודו והכא אחר בקשור
 נעבאל דדשא דמדת ר' יהודה כשאלו נטל כגודו כדמוכח בסמוך
 בגמ' ומש"ה צעי נמתני' שיהא כראשו גלוסטרל ומחיר' דלעיל
 דלמ' כשמוקלה וחדקין שצפרתה דנעי' שיהו גבוהין מן הארץ נראה
 לפי אע"ג דיכול לעמד ע"י אוחו חבל מ"מ אינו נטל כגודו שאם
 היו רוצין לטלטלו ממקום למקום ע"י אוחו חבל היה נפסק מש"ה
 זרץ שיהיו גבוהין מן הארץ ואמאי נמי כר' יהודה דכחיה פסקין
 דאי היה נטל כגודו אפי' נגר ובלא גלוסטרל ואפי' קטר בעבדא
 דדשא מחיר' ר' יהודה כדמוכח הכא בגמ' ע"כ: א"ר א"ר א"ר
 בעשה בבית הבנסת ש"צ טבריא וכו'. שלהי האשה רבס
 אמר ר' אחי ור' אחי כל כך נמלקו צהאי נגר צבית הכנסת של
 טבריא עד שנחלק ס"מ נמתן וא"ר יוסי כן קמתא חמה אזי אם
 יהיה בית הכנסת זה ע"ז וכן הוא רחמנא ליטובין: ומינשאלמי
 דשקלים פי' שני קאמר צבית הכנסת של טרסיס אפילו בירושלמי
 ממתניה יד: ר' יוסי אומר איסור היו נוהגין בו והמירוהו להס
 וא"מ והא אמר' נגדרים נפ' ואלו נדרים ונפ' מקום שנהגו דברים
 המותרין ואחרים נהגו בהן איסור אי' אמה רשאי להחין צפניהם
 וי"ל דהיינו כשידעין שמתיר ומתמירין על עמנן שלא ירגילו בני
 אדם להקל ויבואו להחיר איסור אבל אם מחמירין מתנת שבות

הר"ב דכרמליה היא כיון שלחומיה ועולות כלילה לא
 מקריא רה"ר דעיר של רבים היא שאוכלוסין הרבה
 באין לה. אבל עכשיו דלחומיה ועולות לאו רה"ר שאינה
 כדגלי מדבר שהוא דרך פתוח כל שעה כדפירש רש"י
 בגמ'. א"האי כרמליה לאו דוקא
 כרמליה אלא כדון כרמליה
 שאסור לטלטל ממנו לרה"י
 ומרה"י לה. דהוי עיר של רבים
 שאסור לערב וכו' וכמו שכתב
 הרמב"ם לפי שהיא עיר של
 רבים וכו'. לא היחה מעורבת
 וכו'. ועל העיקרים שבארנו
 צפרק ה' מ"ו. ורש"י שפירש

שהיו נושלין. מ"י פט"ו
 ס"ס ה"א פמ"ג ס"ס
 טו"ט ס"ס פ"י ס"י ס"י
 א"י י נגר. ק"א פ"ב
 ירושלמי שקלים פ"ג
 ה"ו: ור"י מתיר. מ"י
 פכ"ו מה"ש ה"י סמ"ג
 ס"ס טו"ט ס"ס סמ"ן
 ש"ג ספ"ק א':

שינויי נוסחאות
 שחיו גורלין. כמשכ"כ
 דין רפ"ם שהיו פותחין
 ונתלין. ויטעוהו (את
 המפתח. כפי"ל לט"א.
 ש" צמרים היחה.
 כמשכ"כ ודמ"ס חוה.
 י ג' צמרים. דג"ט"ס
 ונכ"י ק' ונמשכ"ר
 קלוסטרל: גרע"י ד"כ
 גלוסטרל. ר' א"ר יב"ד
 אוקר. ג"ג ונכ"י
 ונמשכ"ר ר' אלעזר וכן
 כפ"ח וכו' כר"ף כ"י
 ונכ"י ר' יהונתן כ"י
 ונכ"י כ"י והיא הנוסחא
 האמתית מל"י כ"כ
 (ג. ט. סמלקו ג' כ"א ור'
 יוסי עד שקדעו ס"מ ור"ל
 כן הוקנסו ור' יוסי חלמד
 ר"ע לא חילטו יהודי,
 יכ"ה כמשכ"כ כ"ן ולא
 כפ"ח וכו' כר"ש ד"ו
 כפ"ח ולא כ"ן (ד"ק).
 ור' יוסי. כר"ף ונכ"י ר'
 ונכ"י ר' יוסי. ונכ"י
 הרב בעל ד"ס ו"ל יונתן
 הדשק ע"ף ר' יהודה
 מתיר גם כגודו הערב כלא
 מן טרלול וכו' חוס' ד"ה
 כי פליגי ופי' כפי' ר'
 היינאן דכלל יעל באינדי
 שכי' ל' כמות לאסור
 לר"ע ע"ל ור"ע.
 בכנסת שבטבריא.
 דדי' בבית כנסת... וכו'
 כר"ף (וטס שבטבריא)
 וכו' כפי' ונכ"י
 ונכ"י (ונכ"י דעמ"ס)
 ונכ"י (ונכ"י דעמ"ס)
 של בית הכנסת
 כ"י כ"י.

תוספות חדשים
 (הרי"ב ד"ה) ג' צמרים
 בו והלכה בר"י
 כפי' וכו' כפי' רסי'
 ש"י ק' לר"ן לקשור
 ואפילו חבל דק שאינו
 של טבריא): נתמכ"ר
 של בית הכנסת
 כ"י כ"י.

הג' וח' תרש"ש
 י' בפסנה ר' א"ר יסוד
 אוקר. ל"ל להניח חלופה
 בלא וי"ד וכו' בינתות
 (זו): והוא ר"א בן שמע
 חבירו של ר' יוסי, אצל ר'
 אלעזר היה רבו דרבי.
 (אך מיה אין כ"כ ראייה
 דגם בפסחים (זו) אשמן

תפארת ישראל
 שר, כפי' כ"ט: ט מוכרי זמר. וי"ל דקמ"ל סף דהכניסה
 וריאה לשם איה לזורק שנה כל כך, ככניסת חנות הפטמין. שהיו
 מוכרין ג"כ גשר מנושל נכלים פי"ה מ"א, אפי"ה לא גורדין:
 ט א נרענגלן: ט ב [קאספא], דמורת כלי עליו לדון עמו פלפלין
 דאלו בלי גלוסטרל היינו נגר המונח דלכ"ע אסור [מח"א]:
 ט ג לנעול בו, א"כ קשור ומלוי [כנסת פי"ו מ"ו]: ט ד מדמורת
 כלי עליו, אף שאלאכחו לאיסור, שרי לטלטלו לזורק גופו להחיר,

כל הדעות. ואע"פ שהחכם נבי כוהן שהדעה נכונה, הנל
 הריבו מדגיש שזו היא דעה יהודה ולא הובאה בשו"ע ואף
 היעב"ץ, נזר, בשו"ת סי' ז' חנה על אביו, שקלסה לשיעור
 זו והרי כדאי שמעין לי מגמ' עירובין ז': דבדלותה נעלוה
 סגו.

מן האמור נבואה, ששיעור הרשב"א לאסור פלטיא חין לה
 ענין כלל לשנים רבוא. ופ"י נדה ממילא מי"ב בנתיב
 שליט"א: "ומה שעשו תיקונים לעיירות שבירושלם ולא החמירו
 בסרטיא ופלטיא כיו ובעיירות לא היו ששים רבוא גם בסרטיא
 ופלטיא" (דרך חננ: מה שהזכיר בשם הרשב"א סרטיא
 ופלטיא וכן בהשבותיו כמה פעמים, אגב גררס הוא, שהרי
 ברשב"א ובנתיב היעב"ץ לא מוזכר כלל סרטיא, שפירובה דרך
 המלך). כי באמת הדבר להיפך, שהפלטיא, כפי דונו של
 הרשב"א שהיא ע"ז על ע"ז, מלוכה ברוב הביירות שהקו
 עירוב ולא חשו לשיעור זו כמו שנבחר לעיל. אי"כ יש לנו
 מנהג להלכה שלא השער לעולם שיעור זה.

ולפי מה שנבחר לעיל, מהוה הפלטיא לפי שיעור הרשב"א
 הוא אוק ויריד שהיו נהגים לפניו באירופה, כל עיר
 ועיר כפי גדלה היחה לה פלטיא גדולה שלה זהו לסותרים
 קציעות מקום כרתי"ר לבנה אם כל היום וכו'. פלטיא כזו לא
 נמלחה כלל בניירורק, כי כל צחי המסחר הגדולים, שצחים
 אם חלפים ורצנות לקנות, חונס כרחוב, רק הכל בצחים
 שפנים שהם רכ"י. ואם יש עוד מספר רבנות שעומדים
 סותרים זעירים ודלים נרחוב למכור כמורחותיהם, ודאי שאין
 לה בניירורק אם של "פלטיא גדולה", אי"כ אפילו נביטה
 הרשב"א חין מקום להחמיר ז'.

יש להוסיף, שיש לנו מנהג להקל, שלא לחוש לפלטיא אפילו
 בעיר שיש בה סי' רבוא (הגם כפי מה שנבחר לעיל
 חין ענין זה לזה) — משיר ווארשא, שהיתה עיר ואם בישראל
 שהיו בה פלטיאות, ובמשך חרבעים שנה האחרונה בזמן קיומה
 נזר בה יותר מששים רבוא והי' בה תיקון עירובין. הרי יש
 לנו מנהג מפורסם להקל.

**שיפת רבינו אפרים שירושלים יש לה דין כרמלית,
 אפי' דלתותיה נעולות**

יב. טעם שני שהביא שם להחמיר, הוא שיעור רבינו אפרים
 מובאה בעל המאור עירובין פ"ב (ודהה הוהה)
 ובמאורו שנת ו, א; עירובין ו, א. שירושלים אפילו דלתותיה
 נעולות יש לה דין כרמלית. ברם, כבר הארכתי בזה ב"נעם"
 א, עמ' רלח"רמ"א ובירחתי שכמעט כל הראשונים סוברים
 שמועיל בה העירוב ודינה ככרמלית קודם שעירבו וכבר האריך
 בזה הב"י בס"י שמה וכן שיטת רש"י והתוס', הריעב"א,
 הנגיד משנה, שו"ת הריב"ש סי' תה, וע"י הרומת הדשן סי'
 עג ומכרי"ו סי' קנו ובלקט יושר חו"ת עמ' 67. ובהנה בריר,
 שלהלכה נקטינן כשיעור רוב הפוסקים ומרן הב"י. ואין מקום
 להחמיר לאחרים כשיעור יחידות שנרתיקה מהלכה.

17 ע"י בשות, "בית אב" הניינא, שם.
 17 ע"י עיין, "נעם", א, עמ' רבב, שם הסברתי הטעם מפני מה
 גזרו שלא לערב את ירושלים.

→ יג. טעם שלישי, נהג' להדש על פי מה שמצינו בעירובין
 פ"י, מי"ט שירושלים לא היחה מעורבה, ולמה לא
 היקנו לה עירוב. ודווקא לימר בשל חוזה אוס. על כרחך
 משום שליטתם בהו אנשים מכל הארץ והשער שמה יבואו
 חגים ממקומות שלא יהיו מחוקקים בתחלות כמו בירושלים
 ויטלטלו נס סס. וא"כ גם צמח"טן יש לגזר גזרה זו. זהו
 תורף דבריו. ברם, בעיקר הדבר המבואר במשנה שירושלים
 לא היחה מעורבה ראה בפירוש המשנה לרמב"ם שם, פ"ה,
 מ"ו, ופ"ז מי"ט. ובעירובין י"ט ה' מבאר הריב"א העעם
 משום שצריך לעשות שיר ושי' בהוס' יו"ט שם פ"י, מי"ט:
 "ודאי שאי אפשר לערב כולה ומפני כן אפשר שלא עירבו כלל
 כדי שלא יבואו להוליך אפילו בהקום שאינו מעורב ז'."

אמנם, גזירה זו חין לה שום מקום, שהרי חמיר היו ערים
 גדולות, כגון ווארשא פנקפורט, ועוד, שהי' להם
 עירוב ולא גזרו בשביל עיירות הסמיכות שאין להם עירוב. וכן
 כתב הר"ם הובב (נפטר בוויינא שנת ח"ד) בשו"ת דבר
 שמואל סי' קג, שבזמנו "הי' עירובין בירושלים, דמשק ושלוניקו
 וארנום אחרות של הונגריה... והן באשכנז, ואיטליא, כגון
 ליוורנו וריגווי". וכן היום יש עירובין גדולים, וידועים דברי
 המגיד משנה ה"י חמ"ן וזה"ל פ"ב, ה"כ "ואינו חומה, חין לנו
 לגזר גזירות מדעמנו אחר דורות הגאונים ז"ל". וכ"כ הרא"ש
 בשב"ע פ"ב, סי' ע"ז "ועוד חמירי חין יכלו הנאונים להדש
 גזירה אחר שסחם רב אשי הש"ס" וכן מפורש בשו"ת
 הגאונים המדה גוחס סי' ע"ז: "כל דבר שלא גזרו רבתינו
 הראשונים חין חנו גזורים שאפילו דבר שיש לחוש לו ויש
 דבר להחמיר חין חנו חוששין".

המקורות לדין שעריה מכוונים
 יד. מה שכתב בפסו סי' קמ לפסק על העעם דמאנהעטן
 חונה רב"ר דאורייתא משום שאין שערי מכוונים,
 וז"ל: "בדבר שאין השערים מכוונים... שבטעמיה חני נזרך
 בעיקר דין זה, שמלן שצריך שיהי' השערים מכוונים זה
 כנגד זה, דמש"כ הרא"ש שיהא פולכו דומה לדגלי מדבה,
 חמור דמלן כדגלי מדבר היו מכוונים? ומלכין רש"י בהמה
 חין ראי'... איברא דכן איהא ברמב"ן במלחמות דף כב,
 שכתב: חייבין עלוה משום רב"ר לפי ששעריה מכוונים זה
 כנגד זה, אבל חמור, הרמב"ן מלא ליה דבר חודש כזה לומר
 בלא ראי' נגמ', והא חין ללמוד מדגלי מדבר, שגם שם מלא
 ליה שהם מכוונים... ולכן נצי"ג דבר זה" כצד כהנתי ניחור
 הדברים על זה "נעו"ט" שם, כגן מנאחר בהרבה ראשונים
 וכן פסק בשו"ע סי' שמה ובכסף מכה הלכ' שנה פ"ד, ה"א.
 ובתנ"א שם. והמניה הדברים, לפי מה שאמרו בעירובין כב,
 ב: מעלות ומירדות שב"י חין חייבין עליון משום רב"ר, לפי
 באינן כדגלי מדבר, ופירש"י שם, ד"ה מעלות וד"ה שאינן:
 "מעלות ומירדות דלא נוחא דריסה דידכו ולא הוי רב"ר.
 דגלי מדבר ארץ חלקה היחה, שבענן משום אחר"י. הרי
 שלמים חמה שנעשה במדבר ע"י הענן. ובירושלמי עירובין
 פ"ה, ה"ב: כ"לז היו ישראל מהלכין במדבר? חד אמר:

הדר פרק ששי עירובין

לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...
לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...
לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...

גמ' לא עניא חד. תיבול יחד דכ פמו: שאני דהא. וס' ל'
כוח מבר התלו סתמא היתוה' לנזי נמיטו שיהי' חזי' ו'
שאלה היתה. לרשות דבני גונו שלל' ללכיל' משהו' לרשות גלל'
עירובי' וכלל' ליל' ללכיל' משהו' (כ"ד) דהו' ר"י דהו' ר"י דהו' ר"י
הו' ל' מ' ל' חזי' ר"י דהו' ר"י דהו' ר"י

רבותי תנא...
רבותי תנא...
רבותי תנא...

הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...

הדר פרק ששי עירובין

לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...
לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...
לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...

גמ' לא עניא חד. תיבול יחד דכ פמו: שאני דהא. וס' ל'
כוח מבר התלו סתמא היתוה' לנזי נמיטו שיהי' חזי' ו'
שאלה היתה. לרשות דבני גונו שלל' ללכיל' משהו' לרשות גלל'
עירובי' וכלל' ליל' ללכיל' משהו' (כ"ד) דהו' ר"י דהו' ר"י דהו' ר"י
הו' ל' מ' ל' חזי' ר"י דהו' ר"י דהו' ר"י

רבותי תנא...
רבותי תנא...
רבותי תנא...

הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...

לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...
לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...
לכלל ששס"ה אלא חזי ר"י דבעה חזי והחלו נזיל חשקה...

הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...

פרק ששי...
פרק ששי...
פרק ששי...

הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...

רבותי תנא...
רבותי תנא...
רבותי תנא...

הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...
הדר עם הנימיה בחי' או עם י"ב שאינו...

רבותי תנא...
רבותי תנא...
רבותי תנא...

זמנים. הלכות עירובין פ"ב

וכן אם העובדי כוכבים ומזלות רבים וכו' . זה פסוק ומחבר גם : וישראל אחד ששכר וכו' . זה מובא שם (דף ס"ו) המשנה שכתבין כהנה לחת אחד שוכר ע"י טלם וכו' וכתב הרשב"א ז"ל ישראל שהשאל או שהשכיר ציורו לעובד כוכבים ומזלות ליום אחד שאל השאל ויכשיר לו על דעת שיאסור עליו ויודו הארץ כפעם זה :

יא שתי תלמודי מוכרין מ וכו' . שם (דף ס"ה) אמר רב ישראל ועובד כוכבים ומזלות בפנימיה וישראל בחוונה כל מעשה לפני רבי ואמר וסמ פנימי כמקומו מהו אחר לכן תומר . עוד שם ישראל ועובד כוכבים ומזלות בחוונה וישראל בפנימיה מהו ואמר שם"ה . ואלפי"ש שם מולקין בנדרים אלו מפני כסובין ששם ככר הכריתו האחרונים כדברי רבין ועיקר :

יב שוכרין מן וכו' . מובא שם (דף ס"ב וס"ג פ"ה) ששוכרין ואפי' כבכה ושוכרין אפילו כפחוס משה פדוסה : ואשתו של וכו' . פ' חנון (דף פ"ה) הנה עובד כוכבים ומזלות דלמדי ליה אוגר לן רשותא לא אוגר להו וקא בעי מהו למיגר מדיניהו ושפטו שפשוהי משכנה שלא מדעתו ומכחן דלא מדעתו הוא אפילו בשאלוהו ופרט והרשב"א כתב שלא מדעתו אפילו כעל כנהו : וכן שכיר וכו' . זה מובא ס' הדד (דף ס"ו) מה מערכ אפילו שיכיר ולקטו אף שוכר אפילו שכיר ולקטו . ותי"ש רבין ואפילו שיכיר ישראל וכו' . וכן ה"ש ס"ג מן העובד כוכבים וכו' הנהר שם (דף ס"ב ס"ד) כמעשה דהתן כד דימקא שלא היה רונה להשכיר ואמר ויזיל חד מינייהו ושאלו מניה דוכחא וליקטו ביה מידי וה"ל בשכירו ולקטו וסמ אמרו הו' לו מהנה שכירו ולקטו מהו והביעו סמ אמרו שכירו ולקטו להקל יאמרו להחמיר :

יג שני ישראלים וכו' : שם (דף ס"ה) מחלקת שמואל ור"י וקי"ל כתי' וכן בשם שוכר וכו' . זה מובא שם (דף ס"ו) המשנה שכתבין כהנה לחת אחד שוכר ע"י טלם וכו' וכתב הרשב"א ז"ל ישראל שהשאל או שהשכיר ציורו לעובד כוכבים ומזלות ליום אחד שאל השאל ויכשיר לו על דעת שיאסור עליו ויודו הארץ כפעם זה :

במקום עובד כוכבים ומזלות . ואין להן תקנה אלא [ס] שישכרו ממנו רשותו ויעשה העובד כוכבים ומזלות כאילו הוא אורח עמון . וכן אם היו עובדי כוכבים ומזלות רבים משכירין רשותם לישראלים והישראלים מערבין ומותרין . וישראל אחד ששכר מן העובד כוכבים ומזלות מערב עם שאר הישראלים ויותרו כלם . ואין כל אחד צריך לשכור מן העובד כוכבים ומזלות : יא שתי חצרות זו לפנים מזו וישראל ועובד כוכבים ומזלות דרים בפנימיה וישראל אחד בחיצונה . או שהיה ישראל ועובד כוכבים ומזלות בחיצונה וישראל אחד בפנימיה וישראל אחד בחיצונה עד שישכור ממנו . שהרי רגלי שני ישראלים [י] ועובד כוכבים ומזלות מצויים שם . והפנימי מותר בפנימיה : יב שוכרין מן העובד כוכבים ומזלות אפי' [ג] בשבת . שהשכירות כביטול רשות היא שאינה שכירות ודאית אלא היכר בלבד . לפיכך שוכרין מן העובד כוכבים ומזלות אפילו בפתוח משה פרוטה . ואשתו של עובד כוכבים ומזלות משכרת שלא לדעתו . וכן שכירו ושמשו משכירין שלא לדעתו . ואפילו היה שכירו או שמשו ישראלי הרי זה משכיר שלא לדעתו . שאל מן העובד כוכבים ומזלות מקום להניח בו חפציו והשאילו הרי נשתתף עמו ברשותו ומשכיר שלא לדעתו . היו לעובדי כוכבים ומזלות זה שכירים או שמשים או נשים רבים אם השכיר אחד מהן דיו :

יב שוכרין מן וכו' . מובא שם (דף ס"ב וס"ג פ"ה) ששוכרין ואפי' כבכה ושוכרין אפילו כפחוס משה פדוסה : ואשתו של וכו' . פ' חנון (דף פ"ה) הנה עובד כוכבים ומזלות דלמדי ליה אוגר לן רשותא לא אוגר להו וקא בעי מהו למיגר מדיניהו ושפטו שפשוהי משכנה שלא מדעתו ומכחן דלא מדעתו הוא אפילו בשאלוהו ופרט והרשב"א כתב שלא מדעתו אפילו כעל כנהו : וכן שכיר וכו' . זה מובא ס' הדד (דף ס"ו) מה מערכ אפילו שיכיר ולקטו אף שוכר אפילו שכיר ולקטו . ותי"ש רבין ואפילו שיכיר ישראל וכו' . וכן ה"ש ס"ג מן העובד כוכבים וכו' הנהר שם (דף ס"ב ס"ד) כמעשה דהתן כד דימקא שלא היה רונה להשכיר ואמר ויזיל חד מינייהו ושאלו מניה דוכחא וליקטו ביה מידי וה"ל בשכירו ולקטו וסמ אמרו הו' לו מהנה שכירו ולקטו מהו והביעו סמ אמרו שכירו ולקטו להקל יאמרו להחמיר :

יג שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות הדרים בחצר [ג] אחת ושכרו מן העובד כוכבים ומזלות בשבת חוור האחד ומבטל רשותו לשני [מ] ומותר . וכן אם מת העובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר למטל : יד עובד כוכבים ומזלות שהשכיר [נ] לעובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר למטל : עד שישלם זמן שכירותו שוכרין מזה העובד כוכבים ומזלות השני [ס] שהרי נפנס תחת הבעלים . ואם יש רשות לראשון להוציא העובד כוכבים ומזלות השוכר ממנו בכל עת שירצה . אם לא היה השני עומד ושכרו הישראלים מן הראשון הרי אלו מותרין : זז חצר שישאלים ועובד כוכבים ומזלות שרויין בה והיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראלי זה ועשו עירוב דרך חלונות . אע"פ שהן מותרין להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים כפני העובד כוכבים ומזלות עד שישכיר . שאין רבים נעשים בעירוב כיחיד במקום העובד כוכבים ומזלות :

א עור סימן כג סמ"ג עין דכנן א : ב טור ס' סמ"ג סס : ג עור סימן כג סמ"ג סס : ד עור סס וכו' של כמ"ג סס : ישראל

יג שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות הדרים בחצר [ג] אחת ושכרו מן העובד כוכבים ומזלות בשבת חוור האחד ומבטל רשותו לשני [מ] ומותר . וכן אם מת העובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר למטל : יד עובד כוכבים ומזלות שהשכיר [נ] לעובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר למטל : עד שישלם זמן שכירותו שוכרין מזה העובד כוכבים ומזלות השני [ס] שהרי נפנס תחת הבעלים . ואם יש רשות לראשון להוציא העובד כוכבים ומזלות השוכר ממנו בכל עת שירצה . אם לא היה השני עומד ושכרו הישראלים מן הראשון הרי אלו מותרין : זז חצר שישאלים ועובד כוכבים ומזלות שרויין בה והיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראלי זה ועשו עירוב דרך חלונות . אע"פ שהן מותרין להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים כפני העובד כוכבים ומזלות עד שישכיר . שאין רבים נעשים בעירוב כיחיד במקום העובד כוכבים ומזלות :

א עור סימן כג סמ"ג עין דכנן א : ב טור ס' סמ"ג סס : ג עור סימן כג סמ"ג סס : ד עור סס וכו' של כמ"ג סס : ישראל

יג שני ישראלים ועובד כוכבים ומזלות הדרים בחצר [ג] אחת ושכרו מן העובד כוכבים ומזלות בשבת חוור האחד ומבטל רשותו לשני [מ] ומותר . וכן אם מת העובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר למטל : יד עובד כוכבים ומזלות שהשכיר [נ] לעובד כוכבים ומזלות בשבת מבטל הישראלי לישראל האחר ויהיה מותר למטל : עד שישלם זמן שכירותו שוכרין מזה העובד כוכבים ומזלות השני [ס] שהרי נפנס תחת הבעלים . ואם יש רשות לראשון להוציא העובד כוכבים ומזלות השוכר ממנו בכל עת שירצה . אם לא היה השני עומד ושכרו הישראלים מן הראשון הרי אלו מותרין : זז חצר שישאלים ועובד כוכבים ומזלות שרויין בה והיו חלונות פתוחות מבית ישראל זה לבית ישראלי זה ועשו עירוב דרך חלונות . אע"פ שהן מותרין להוציא מבית לבית דרך חלונות הרי הן אסורין להוציא מבית לבית דרך פתחים כפני העובד כוכבים ומזלות עד שישכיר . שאין רבים נעשים בעירוב כיחיד במקום העובד כוכבים ומזלות :

דפרישית לעיל נסיון ספ"ו (קנ"א): ומ"ש ובכ"ש משפטי ומ"ש ואין מספיקין) במה שישבור משר העיר. כן כתב ישראל בחצר עם הגוי כן הוא במבוי או בעיר וכו' אבל חצר אחד לא אפ"ו הרבה בתים של ישראל פתוחים לתוכם. כן כתב הרא"ש גרס פרק הדר (ס"ו ב) והב"א ראה לדבריו ורבינו ירוחם כתב בספרו (ני"ב ח"ו) ע"ד: ודבר פשוט הוא שצריך שיהא העיר מוקפת חומה לדירה וזו יהיה מותר לטלטל בה וכבר האריך בזה מהרי"ק בשורש מ"ו וחסם עיריות הן מוקפות לדירה וחסם מצדדים אינם מוקפין לדירה וכת"ש רבינו נסיון ח"א (נמוס): ודע שמהרי"ק קולן בשורש מ"ח כתב שדברי הרא"ש לימנחו אלא לחד מירון שכתב המרדכי (ס"ו מקט) אצל לאורך מירוצא נראה שהוא אומר היבא שני ישראלים דרים בעיר ואוסרים זה על זה ואפילו דרים בחצר אחד וכן נראה שהוא דעה סמ"ג (הל' עירובין רמג ע"ד) ושקשה נענינו להחיר נגד הפוסקים שלהם דהיינו סמ"ג והמרדכי ומכל מקום כתב דבני בתים זה לפנים מזה דפליגי בה שמואל ורבי יוחנן אס' צריכי' לתח' כל אחד עירוב או אס' די ציתון הפנימי ונחמפקו הפוסקים הלכה דכבר מי גהא יש לסמוך על הרא"ש להשיעס כא' ולע"ד נראה דכדאי הוא הרא"ש לסמוך עליו בכל המורה כולה וכל שכן דדיני עירוב דקיי"ל הלכה דכבר המיקל בו וכל שכן שגם המרדכי לחד מירוצא אחי כוונתו. וזה לשון המוספות גרס פרק הדר (סג' ד"ה ורבי יוסף) ואומר ר"י דאוסר יחידים ישראלים הדרים בכרכים המוקפים חומה שיש להם מחיצות גמורות ודלתותיהם נעולות צלילה שרי לטלטל בצולה בשבת כיון דליכא ישראל אחר דאסר עליה (א) וכתב שם המרדכי ומ"ש ר"י ודלתותיה נעולות צלילה לא נהירא לר"מ (פסקי עירובין ס"י קנ"ג) דאפילו אינן נעולות נמי וכן כתב הגהות בפ"ב מהלכות עירובין (א"ח ו). וכתב מהרי"ק בשורש מ"ו דלכל הפחות נעין שיהא רחיצה לינעל צלילה ואפילו נעולות ממש נעין לדעת המוספות עד כאן:

ב ישראל הדר יחיד בעיר של גויס שיהא מוקפת חומה ועבר יהודי אחר דרך שם בשבת ונמאכסן בחצר אחרת שניהם מותרין לטלטל בכל העיר וכמו שכתבתי נסיון ספ"ב (קמט: ד"ה וצחומת) נעין ישראל המאחרת בחצר שדרים בו ישראלים וגויס אפילו נחארת נחת אחר אינו אוסר על ישראל הדר שם וגם אין הדר שם אוסר עליו: ומ"ש רבינו ואין מספיק במה שישבור משר העיר.

הפ"ב יוסף כתב וזה לשונו דאין מדבר בשר שהנמים שלו והשפירס לגוי העיר ויכול לסלקס אי נמי אין רשות לסלקס יש רשות להניח שם כליו דכל כה"ג שוכרין מהמשמר כדלעיל נסיון ספ"ג וכן אפילו אס' אין הנמים שלו אס' יש רשות להשר להניח כליו נכחי אנשי העיר שוכרין ממנו אלא נפרש דברי רבינו מאיר בשר שאין לו רשות להניח כליו ואנשי מלחמתו נכחי בני העיר וכבר דהכי מוכח מהשוגת הרשב"א ומחשונת הרי"ב"ש וחימה הלא מהרציה שהב"א מהר"מ מאחין השוחפין הדרים בחצר של אביהם משמע דאע"פ דהשר יש לו רשות להניח כליו נכחי אנשי העיר דומיא דחצר של ראוון שגניו דרים בחצרו דודאי שהאב יש לו רשות להניח כליו בכל נחי בניו ואע"פ צריך לשכור מכל אחד ואחד דחשפין להו חלוקים מן השר מאחר שאינן מאוכלי שולחנו של השר הן וכן נראה ממ"ש הסמ"ג בשם הלכות גדולות ואי מחא דגרס היא צריכי' למיזן רשותא מכל הגויס דאית בה כי היכי דתיקו מחא כולה נרשומא דישאל ודבר

יצא (א) ועיין לעיל סימן סס"ד (אות א) א' בעיני דלחוח נעולות שיהא כל העיר נידון כחצר ועיין לעיל סימן שפ"ב (ארוך אות ה) ישראל אורח שבא לעיר שישאל אחד דר שם אם אוסרים זה על זה:

פרישה (א) אע"פ שהם רבים וכו'. עיין נתיב יוסף: (ב) שבני חצר חשובים גבי מבוי ביחיד. וי"ל דהם עלמס יהיו אסורים מטעם שאין רבים נעשים אסורים אצל יחיד או מיירי שפעלו ג"כ בתם ואז מותרים כמו שפירשתי לעיל נסיון ספ"א (א"ח ו): (ג) או בעיר הפוקשת חופה. נ"פ נתיב יוסף שכתב ודבר פשוט הוא שצריך שיהא העיר מוקפת חומה (לדירה עד כל פתח עיר

דרישה ששאר אורחים אינו אוסרים על בעל הבית הדר שם וכמ"ש מהרמ"א סימן (שע"י) (שע"י סיח) ע"ש מכל מקום בכל כך אורחים יש להחמיר שא' אוסר על חבירו ובפרט בקהל קדש לובלין שרגילים לבוא שמה ואפילו ב' ישראלים שנתאכסנו בבית א' כשיש לכל א' חדר בפני עצמו ופתוח לחצר א' אוסר על חבירו לטלטל בחצר אם לא על ידי עירוב:

הגהות והערות סי' קמ"ה וס"ו ק"ג עיי"ש עוד ועיין עוד בענין זה בספר יד מלאכי כללי הוא סי' קפ"ד וספר החיים סי' שס"ה. עתים לכינה ה"ל ע"ת אות קי"ד עיי"ש: הן ילדי דהא רפהני רשות להניח הוא מדין שכירו ולקטנו הנאמר דוקא בכרו וכדלעיל סי' ס"ג וא"כ לעיל המיירי לפני עירוב ישראל ולכן לא מהני עד שיהיו דברים שאינם ניתלים בשבת. ולא אכפת לן כמה שיש לאב רשות משא"כ גבי שר העיר ביש לו רשות להניח סגי וע"כ מיירי בשר שאין לו רשות להניח וזאת הרי"ם רק לענין רלא סגי בכשלימי מיסים אלא

ד' עיין ב"י ד"ה ומ"ש או והערה ג' ובער"ז ס"ו א' ביאר כונת הטור דקאי אכטול בני החצר למבוי וקמ"ל דאין נחשבים כרבים וקיי"ל דאין רבים נעשים אורחים אצל יחיד אלא חשובים ביחוד עיי"ש הטעם: הן כן הוא בכל כתי' ודפוסים קדמונים שלפנינו: וז"ל הר"ן עמוק ו' ורחב ד' נידון כחומה לענין זה. יד אהרן משמה דרשות הכ"צ סי' ב' נ"ס אמנות שמואל: וז' מעבא דמילתא דאוליין להקל הויסנין דנפיק מניה חורבה לדילול ע"ה בהוצאה דאורייתא מפני קצת יוחק המקום והשעה. שו"ת דבר שמואל

ערכי עכ"ל מללא כחנ היחר לשכרו משר העיר ולסמוך על חפיסת
 יד שלו נצחי העיר על ידי הנחת כליו אלמלא דלא מהני לשכרו מהשר.
 ונראה דק"ל דאע"פ דנהגו דהשר מניח כליו נצחי העיר אין זה
 מדינא דמלכותא אלא מפני היראה או מפני האהבה או לפי שאינו
 דבר קבוע אלא לפעמים פעם ושמים בשנה לפיכך אין מקפידין אי
 נמי ס"ל דחפיסת יד לא מהני למיהוי כשכירו ולקטעו אלא גמי משכיר
 שהבית שלו החס הוא דחפיסת יד לא ינא הבית מרשותו אבל נשר
 העיר שאין הבתים שלו אלא יש עליהן חוק קבוע ליתן לו חס כך
 וכך בכל שנה לא מהני חפיסת יד של השר בהנחת כליו נצחי העיר
 להשכיר רשותו ליראל וגם מהשונות הרש"א נסימן מר"ו ומצינו
 בית יוסף נראה כן שכתב זה לשון ע"ד הפרש שהוא ארון העיר
 וכו' עד אבל נעלמא כלומר שהדירין יכולין להוציא השוכרין מן
 הבתים אין אותו שכירות מועיל כלום וגרסינן בירושלמי וכו' כך נר"ך
 להגיה אין אותו שכירות וכו' כי המדפיס השמיט חבנת אין וכוונת
 לשון זה הוא לומר דאע"פ דהפרש משכיר רשות הבתים ליראל
 להשתמש בהם הנה מאחר שהדירין שנתים שומנין מס ידוע יכולין
 להוציא הישראלים השוכרין מן הבתים שלא ישתמשו בבתים ונמא
 שאין השכירות שהשכיר הפרש מועיל כלום אלא שלשון אבל נעלמא
 וכו' הוא מגומגם ונראה דאיכא איזה השמטה בלשונם מכל מקום
 הדבר מוכן שכוונתו כדפירשתי ועל זה מצינו ראה מהירושלמי
 דאסיקנא היכא שבעל הפונדק השכיר הפונדק כבר לדירין ואח"כ
 השכירו לישראלים אין באותו שכירות כלום לפי שהגרים שכרו קדמו
 ושכרו מבעל הפונדק יכולים להוציאם מן הפונדק ואינו דומה
 (לפרסיים) (לפרסיים) שנכנסים נצחי יראל ודרים שם עמיהן (קמט):
 סי' שפ"ט) דאין מוציאין אותן מבתיהם אבל נפונדקים שאונסים
 אותן ומוציאין אותן מפונדק אין בשכירות בעל הפונדק שהשכירו
 לישראלים כלום [ומללא כתב להחיר מנד שהפרש יש לו חפיסת יד
 נצחי העיר שהרשות בידו להניח כליו נצחי העיר אלמלא שאין נד
 היחר זה נכור כפי הדין והוא דאיתא בפרק כילד משתתפין (דף פ"ג)
 כל שיש לך להקל בעירובין הקל אין זה אלא היכא שזד היחר הוא
 דבר נכור וגם הריב"ש נסימן מר"ו שכתב לסמוך על משונה הרש"א
 דאיכא דיש לו חפיסת יד לא גרע משכירו ולקטעו (כ"ו) מסיק שטוב
 להשמר שלא להכניס ולהוציא מבתי גוים רק מבתי היהודים זה לזה
 דרך המצוי וטעמו כי דרך הרבים הוא לעולם לארון העיר בין שהוא
 המלך בעלמו בין שהוא השר שהעיר שלו דבר נכור ודוע הוא שיכול
 הוא לשנות הדרכים כפי רצונו ולחמ דרך מצד אחר וכיון שיכול לשנות
 הדרכים ומטאות העיר יכול ג"כ להקנות הרשות שצמטאות משא"כ
 הרשות נצחי גוים שאינו נכור ולא ידוע שכן הוא מדינא דמלכותא
 להניח כליו נצחי העיר [ואינו מניח אלא] או מפני היראה או מפני
 האהבה או לפי שאין אנשי העיר מקפידין בכן כיון שזה נהנה זה
 אינו חסר אין לסמוך על שכירות משר העיר להכניס ולהוציא מבתי
 הגוים. וקצת נראה דגם הרש"א מחלק בין מטאות העיר לנצי הגוים
 שהרי כתב דקניית הרשות מגובר המלך מועיל כמ"ש בית יוסף נסימן
 שפ"ג (קמט. ד"ה ומ"ש וזה תקומת) וזה סותר למ"ש בתשובה זו ע"ד
 הפרש שאין קניית הרשות ממנו מועיל ובעל כרחך דגובר מייר
 בקניית רשות מטאות העיר דמועיל וצפרש קאמר דאינו מועיל לקנות
 רשות נצחי הגוים שבעיר להכניס ולהוציא מהם כדמוכח להדיא באומה

כן כתב המרדכי בפרק הדור (סי' מקט) נכס ר"מ (שם נספח סי' יג)
 וגם הכל בו (סי' לג כ"ג) כתב כן בשם ר"מ והוא ששיעור שאין
 דנריהם נשר שהנחיס שלו והשכיר לגני העיר ויכול לסלקם דאטו
 מפני שהוא שר העיר גרע דהא אפילו נשר משכיר דעלמא כהאי
 גונא שוכרין ממנו כמבואר פרק הדור (סה): גבי ריש לקיש ותלמידי
 רבי חנינא דאינקלעו להווא פונדק וכתבו רבינו נסימן שפ"ג (קמט. סעף
 י"ח) וגם אין דנריהם נשר שהנחיס שלו והשכירם לגני העיר ואין
 לו רשות לסלקן רש לו רשות להניח שם כליו דכל כהאי גונא שוכרין
 מהמשכיר וכמו שכתבאר בדברי רבינו נסימן שפ"ג (שם) ואי אפשר
 לומר דהדר ביה נסימן זה ומטעם זה ג"כ אין לומר שדנריהם נשר
 שאין הנחיס שלו אע"פ שיש לו רשות להניח כליו בכל בית שיראה
 שהרי הוכחנו לעיל נסימן שפ"ג (שם ד"ה ומ"ש אס נשאר) דלאו דוקא
 משכיר אלא הוא הדין לאינש אחרנא כל שיש לו רשות להניח כליו
 נצח שוכרין ממנו אלא שדברו בהווה וא"כ על כרחך לומר שאין
 דברים הללו אמורים אלא נשר שאין הבתים שלו וגם אין לו רשות
 להשתמש נצחי בני העיר כלל ואפילו נשעת מלחמה שזר"ך להוציא
 אנשי המלחמה וכלי מלחמתם נצחי בני העיר אינו נעשה על פי השר
 אלא על פי עזה והנהגת יועצי המדינה נעשים כל הדברים כמנהג
 קצת עיירות שאין למלך ולשר עליהם שררה ושולטנות כי אם לקבל
 מסים ידועים [ולשפוט משפטיהם ושאר כל דברי העיר אינם נעשים
 רק על פי יועצי המדינה ומנהיגיה הנקראים בלשונם דינדור"ש אבל
 עיירות שרכי העיר אינם נעשים אלא על פי המלך והשר והנהגתו
 או על פי המחמייס שלהם ודאי שהשכירות מהמלך הוא או השר
 הוא מהני שהרי יש לו רשות להוציא אנשי מלחמתו וכלי מלחמתם
 נצחי בני העיר נשעת מלחמה שלא מדעתם י. ודתדע שהרי גם דעת
 הרש"א בתשובה (ח"א סי' מר"ו, מיוספח סי' ר"ח) ששכירות מן השר
 לא מהני שכתב זה לשון שאלת אם מספיק להן שישכירו מהפרש
 שהוא ארון העיר ונמנין לו חוק ידוע בכל שנה מהבתים או שמה
 לר"ך שישכרו מהנעלים הדריים שם חשונה כל דמצי הפרש לסלקן
 מצי לאוגורי כל היכא דלא מצי לסלקן לא מצי לאוגורי וכדאמרין
 (סה): נהווא פונדק דלא הוה שוכר והוה משכיר עכ"ל ואם הפרש
 הזה היה לו רשות להוציא אנשי מלחמתו וכלי מלחמתם נצחי אנשי
 העיר אפילו אי לא מצי לסלקויהו נמי היה יכול להשכיר וכמו שכתב
 הרב המגיד בפרק ב' מהלכות עירובין (ה"ד) אלא על כרחך בעיר
 שדנריהם ונריהם נחבטים ע"פ מנהיגי העיר ויועציה ולא ע"פ השר
 דברי התשובה אמורים והכי דייק לשון השולח שכתב אם מספיק
 שישכרו מהפרש שהוא ארון העיר ונמנין לו חוק ידוע בכל שנה
 מהבתים ולמה לו להאריך כל כך היה לו לחשוב סתם אם מספיק
 שישכרו מארון העיר או לא אלא ודאי אילו היה שר העיר נחלט
 פשיטא ליה שהיה מספיק שישכרו ממנו אבל לפי שלא היה לו רשות
 בעיר כי אם לשפוט משפט בני העיר וליקח מהם מס מהבתים אבל
 לא היה לו שום ממסלה אחרת מש"ה קמייציעו ליה אבל צומתנהגים
 ע"פ השר לא נסתפק לו דהא ודאי לכולי עלמא שכירות השר מהני
 מטעמא דפרישית. וכן כתב מהר"ר יצחק בר ששט זכרונו לברכה
 בתשובה (ריב"ש סי' מכו) נפירוש וזה לשון באומה קנייתם
 יש לעיין אם מועיל דאע"ג דאית לארון מס על אנשיו אינו יכול
 לסלקם מביתם וא"כ איך ישכיר או ימכור רשותו יא אלא שיש ללמד

הגהות והערות

בעינן מקבלין שום ממש דומיא דאחיים. עצי אלמוגים סק"ג: טו סבואר שכשאין השר
 גובה מס ואין לו זכות כתי העיר לא מהני שכירות ממנו. שו"ת מהרש"ם ח"ה סי' ל"ג:
 ין נראה לענין שאין להרב ז"ל ראייה על זה שכל מה שהביא ז"ל מרבו רשבי"א
 וה"ה אינו אלא כשיש לו רשות להניח שם כליו בכל זמן לאפוקי כשאין לו רשות להניחם
 שם אלא בשעת מלחמה אכן כשאין שם שעת מלחמה סאיזה טעם תועיל השכירות באותו
 הזמן הרי אין לו רשות באותה שבת להניח שם שום דבר ואינו באותה השבת לא שכירו
 ולא לקטעו וגם חפיסת יד אין לו דאף דאין למלחמה זמן קבוע מ"מ הרי מחוסר מעשה
 המלחמה וכל שהוא מחוסר מעשה לאו כעשוי דמו ולא נחשב בידו שאין בידו העיר לעורר
 מרגע ולהעריך מלחמה שלא ברעון בני העיר וכל שאין הרבר תלוי בידו אין כותב יפה
 ללל בבתי העיר ואפשר שדברי הרב"י אמרם בשר שהיבטח בידו לעורר מדנים עם שכניו
 ככל עח שירצה ואין בני המדינה מעכבין עליו. שו"ת חסד צבי סי' ו' ובעצי אלמוגים
 סק"ג הביא ראייה לחילוק הב"י מרבח רשבי"א בתשובה שאין לשכור מפרש העיר ולעיל
 כתי' שסי"ב הביא כ"י לחשובה רשבי"א בענין שכירות מגובר המלך וסתר אהרדי וע"כ
 שס"ל לרשבי"א כחילוק ב"י [ולא ביאר בב"ה דלשיטתו אויל בהסבר דברי ריב"ש דס"ל
 כשיטת רש"י [ענין הערה יג] ורשבי"א פליג אשי" רש"י צ"ח]: עיין ערה"ש סעף
 ד"ו יא אף דמבואר במס' בבב"ב דף נה שהמלך נחשב מחזק בבתי העיר מכת חיוב
 הכס למלך מ"מ מבואר שם שיש חילוק בין מס אקראפחא דגבוי או על הבית וא"כ יש
 לומר דריב"ש מירי בכה"ג שאינו לוקח הבית בשביל המס אבל אה"ו כלוקח הבית בשביל
 המס מספיק אף גבית מס לכך להחשיב לשר העיר מחזק. שו"ת שו"מ מהרורא תליתאה
 ח"א סי' ר"ג ע"ש ע"ד:

הלכות שבת סימן שצא

ח סור ופמדניו (י) וכשיש שתי הצרות של בתי ישראל בעיר הצירוכים לשכור סכל חצר וחצר של אינו יחודי (יא) ואין כספיק כמה שישיבור משר העיר. הגב (יב) ויש אומרים לדוקא לענין להוציא ולהכניס לראות אינו יהודי אבל (יג) לפלגל כמבוי יכול לשכור מן העיר (יד) שהרי דרך סגנוי הוא של העיר ויכול לכלק כל האדם יודעים משם ריב"ש סימן ט"ו) * וכ"א בשר שאין הבהים שלו יוגם אין לו רשות להשתמש בכתי בני העיר כלל (טו) אפי' בשעת מלחמה אבל במקום שכל צרכי העיר אינם נעשים אלא ע"פ השר או הסמונה שלו וראי ששכירות מהשר ההוא או (טז) ששכירו ולקחו (מז) מהני * שהרי יש לו רשות להושיב אנשיו ובלי מלחמתו בבתי בני העיר (יז) בשעת מלחמה (יח) * שלא מדעתם (יט) (נ) ויש אומרים הדרים שיערי תשובה

(א) משכירו. עשהו ועיין בתשובות ג"ח המדעות ס"ד ת"ש כוס ועיין בדבר שמואל ס"י רנ"ו בעיר ניוטנס שהכריזו הסוקטוריוש אין לבס כח כוללי העיר כמקום והחנות. אין שכירות שלם מושיל כ"ו ט"ש ועיין באו"מ ח"י ס"י ק"ל"ה שחפס על עיריות שנוהגים סתם כשעול כרחוב סיכודים ואיסור חולה לו דמתי' אם שכרו מספר כ"ו ט"ש ועיין בשבות יעקב ח"ג סימן כ"ט כתב דנאומן מקומות שיש סכר כהנה כתובו כלא שום מסגרת כגון פלגל וכו' אין משלעלין דק כדמוכ סיכודים ס"י עירוב ולחי וקובה או כדמוכ סיכודים כגורים מכל לך ואין חושבין כוכב לחומה כדעת ק"מ האחרונים וכיון שהנה להחזיר אין להקל משום ואלו תשוב ט"ו (ועיין לפלגל ס"ו ב"ש"ג) מאכ"ב אם במקום סגור ואסונג מכל לך ולחי כשיש סכר כהנה מיר אם הנהר יש לו מסגרת מכל לך כגון בק"ק אין וכיוצא בזה כ"ט סודו דמי' כמותם וכן המוכנ בק"ק מין לפלגל ככל העיר בלי שום לדרך לכסול רשות ע"ש. ועיין בתשובת ח"ל דשכירות הכר לא מהני אח"כ כיודו (הערוך מלחמה או לשנות הדרך בלתי רצון עשיר ומה שוטל פרס מבני העיר אין זה מושיל כ"ו ועיין לפלגל ס"ו ש"ב כמנין אם שוטל השכירות אף שמה ע"ש כ"ק ו' וכו' ע"ס ועיין בק"א לתשובות כ"ח המדעות סימן ד' על דברי ח"ז' פתח להמיה על הריב"ש וכן המנהל כענין הפלגול שיש לחוש מלחמה שחיל הפלגל כושרים כדירות מיוחדים שאין לשכר תמימת יד בבתי ואיך לשכור מקצתו המלך או משכירו ולקישו

באור הלכה

ט"ש אינו בן דמתי רבים הם ודנים לא היו כאלוהים אף דעת בעל אגן המור ככיוון ש"ס דחילו רבים לגבי רבים משיבי באומתים ו"ס למעט: * כד"א כשר שאין בכחם בלו. בלבן אינו מדוקדק דחילו בכחם שלו כל שהכירין או הכנו למס ואיני יכול לפלגן ולא שייך לו רשות לבית שם כליו לא שניי כמה שצרכין ממנו וכדפוכה כ"י עלמו כחלת דכיו וכן פוכה כ"י כדב"א ס"י תד"ו וכמו שפירשנו כשיב כד"ה ואין מפקיק אלא דנראה דלתי נקט שהכר דיוו בשך שאין וכו' משום אורחא דמילתא דמי' רוב כשר הכרחים שלו דרנו לבניה כליו ככתי אנשי סעיר ואין מוחה ביודו וכיון שכן מהנהגו בו כמו בש"י' לו כת ורשות נחלר וכמו שכתב כן כאלת הריב"ש ומכילאו ככ"י ולהכי נקט כ"י דיוו נל"ן כמתי' שלו אבל כ"י דודיעין בלא ש"י' לו זכות כגון במקום שאין המנהג לבניה שם כליו כודאי אפילו כמתי' שלו אין יכולים לשכור ממנו. ודברי סה"י אדם בוב ק"ס: * שהרי יש לו רשות. ואם ס"י ככזה נוכח כך ואינו מחוק שהלכות אינו מושיל (א"ר כ"ס ריב"ש): * 7 שלא מדעת. עיין בח"ב ל"ג סימן ו' פתקשה כוס דמתי' מהני כמה שיש לו רשות לבניה בלי' בשפת מלחמה הדי פחה ע"כ' אינו שעת מלחמה ומחילא אין לו עת שום רשות וא"כ אין יכולין לשכור ממנו ומלך דמיידי כשר שהיכולת כיודו לעורר מדנים ומלחמה בכל שעת בירוב כס שגנו ואין בני המדינה מסבטין סליו ולהכי יס' כמו להשכיר ולאסוקי אם אין כיודו בלכד בלי רשות אנשי סעיר לפיכך מלחמה כודאי' אין כמו ופ' בלא בשפת מלחמה להשכיר רשות ע"ש"ל

מדעתם. ולפי' מותר לשכור מהממונה של מלך שהרי יש רשות להמלך להושיב אנשיו ובלי מלחמתו בכתי בני העיר שלא שפתח מדינא דמלכותא וא"כ כל עבד מעבדיו הקשיגים הוי כשכירו ולקישו שהרי הממונה הוא במקום המלך וכו' דוקא מהממונה ס"ו כמו זה שקורין סאליו"א שידוע שכל דבר המלכות נעשה על ידו ואפילו מהמשרתים שלהם שהרי יש להם רשות ליקח משרתים שכל ידיהם נמקיים כל זמני המלך אבל מאנשי היולותיו אפילו הראש שלהם לא מהני במקום שהוא אין ממונה ס"ו [מ"י אדם]: (י"ט) ישראלים כדריס

שער הציון

(ד) כן איתא נחשיגה כדב"א כשי' מרבי' וכ"כ כ"ח: (ט) א"ר ורשב"א ורשב"א ס"ב ומ"א ודלא כפ"ד:

בחדר יחודי בעיר (כא) ונתאכסנו
א יעיר שהיתה (ד) ויטלמלו ב
אחד אבל אם היר של יחוד (ג) (ו) ושותרתפין השאר
מותר להוציא דאין ל סי' ט"ז
(א) קנין יחיד. סי' שמהרה אח"כ
לפנמו דרכים שלטיו (כ) ח"ן. ולי"ע דלא נקרא רבים סמוי
הדרים וכו'. פ"ה א סיו להוציא מהחלר לנ החלר כמדא חסידי ה דפי"ו (ו) לוינה לרי וה"ה ששי"ך דין זה שניה אף בלי עירוב בעיר ויש עס גס פ"י ישראל הקבוע באוור לפלגל בכל העיר. מחכיהם להשיר ואנ שמוחריס לפלגל כתי כשהשיר מוקפת חור ואוסרוס זה ע"ו לפו רגיל להמלחקן שם
(א) קנין יחוד וכו'. כדרך שהמלכים נעשית של רבים. וז יחוד כחלר אחד לו (ה) כהלכחו: (ה) כ הוא כתי שלא ישחכו וכו' של יחיד. (ו) ש
(ו) תרומת הדשן: (ז) מוקפת חומה וכאוחה שחלחכבויס ולא שייך שחשתיק אח"כ שם נה רח"א ופ"ש כשהי"ל: (ח) שמי' ששם ר"ח מקרי ח"ס ר"ה לדין דלמות נ חיישין ל"כ כלל ונקרא

Note that the *Maharshah* states that willful falsification and distortion of Torah precepts is a capital offense.²⁰⁸

12. Chapter Conclusion

It is to be hoped that we understand by now the extraordinary complexities that are the very nature of these Halachos. It is, furthermore, imperative to consider the specific nature of the terrain, equipment, and appearances of each and every subjective situation that may generate questions. It is therefore crucial and essential to insure that a competent rabbinic authority well versed in *Hilchos Eruvin* personally inspects a communal eruv at regular intervals.²⁰⁹ Details related verbally to a *Posek* may not accurately portray the circumstances of the case, leading to inaccurate rulings.²¹⁰

²⁰⁸ *Yam shel Shlomo, Bava Kamma* 38a.

²⁰⁹ Unfortunately, even smaller *eruvim* are not problem free. See, for example, articles by Rabbi Yosef Wikler in the Summer 1988 and June 1991 issues of *Kashrus Magazine* that discuss the many problems that frequently arise in bungalow colony *eruvim*. We must clearly note and understand that we have not come even close to an exhaustive review of all the Halachos and potential problems of *tzuras ha'pesach* and related components of an *eruv*. A more comprehensive picture can be obtained by perusing the entire 19th chapter of *Nesivos Shabbos* and the entire fourth chapter of *Hilchos Eruvin*.

²¹⁰ A good "How To" guide describing in detail (down to where to buy materials!) many practical solutions to various problems that arise in the construction of urban *eruvim* is Dr. Bert Miller's *The Baltimore Eruv* (Baltimore, 1981).

Chapter V

RENTING THE AREA FROM THE AUTHORITIES AND ERUVEI CHATZEIROS IN MULTIPLE UNIT DWELLINGS AND HOTELS

→ [1. *Eruvei Chatzeiros vs. Sechiras Reshus: What, Which, When?*

Me'd'oraysa the ownership of an area is not relevant to the prohibition of carrying on *Shabbos* and *Yom Tov*. The halachic status of an area as a *reshus ha'yachid*, *reshus ha'rabbim*, or *carmelis* is determined *me'd'oraysa* solely on the basis of the nature of the enclosure - or lack thereof - surrounding it. *Chazal*, however, specified that not only must a *reshus ha'yachid* be enclosed but, in addition, all the residents in the enclosed area must form a symbolic unified entity.²¹¹ Only then is carrying therein allowed. Since this requirement is only *me'd'rabbanan*, *Chazal* were lenient and only required symbolic, not actual, unified ownership of the area in question. Depending on whom the other partner/s in the area in question is/are, one or two methods must be employed in achieving the symbolic unified ownership: "*eruvei chatzeiros*" or "*sechiras reshus*."

Eruvei chatzeiros (literally: the merging of the courtyards) works in one of the two following manners: Pieces of bread (or, better yet, if one does not want to repeat the procedure often, *matzo* - it remains edible longer) are collected from every family within the *eruv* and placed in one of the houses within the *eruv*.²¹² This act, together with the appropriate verbal formula, enables us to symbolically view all the residents of the area as if they have united and all now dwell in the house in which the *eruv chatzeiros*, i.e., the collection of bread, is

²¹¹ See above, Chapter I, Section 1. Vacant dwellings need not be included in the *eruvei chatzeiros* or *sechiras reshus*. Only current residents must participate.

²¹² *Shulchan Aruch, Orach Chaim* 366:1.

52

kept. If it is not feasible or convenient to collect pieces of bread from all the families in the area, one person may take his own loaf of bread and grant the other residents ownership of it by way of the halachic device of "zechiah" (literally: bestowing ownership).²¹³ This procedure is relatively simple, and readily accessible in such common sources as the *Kitzur Shulchan Aruch*.²¹⁴ (We should note that the zechiah procedure requires two people: The "mezakkeh" - the owner of the loaf who confers upon the others ownership therein; and the "zocheh" - a person who acts as the agent of those others who are acquiring ownership through the zechiah.²¹⁵)

If up to eighteen families reside within the area in question, each must possess a minimum amount ("shiur") of at least the size of a grogeres (a dried fig, which is approximately one third to one half the size of an egg)²¹⁶ in the bread of the *eruvei chatzeiros*. Eighteen grogeres is the maximum required shiur. No matter how many more families reside in the area, no more than eighteen grogeres are required to unify them with the *eruvei chatzeiros* (ibid.).

There are various opinions as to the length of time for which an *eruvei chatzeiros* remains in effect. Prevalent custom is (as long as the bread used has not been eaten and remains edible) to renew the *eruvei chatzeiros* annually.²¹⁷ Nevertheless, if *kosher l'Pesach* matzos

²¹³ Ibid., 366:9.

²¹⁴ 94:6-7.

²¹⁵ Those now acquiring ownership need not actively appoint the zocheh as their agent. The operative principle is "zachin l'adam shefo b'fanav" (literally: one may bestow ownership on another without that person's awareness). Where acquiring an object is advantageous for a person, his explicit consent to the acquisition is not necessary (*Kiddushin* 42a). See *Shulchan Aruch*, ibid., 366:10 for the preferences as to who should be involved in the zechiah process, and that, if it is impossible to find anyone else, one may perform the procedure with one's wife or adult children, even if they are members of the same household.

²¹⁶ *Shulchan Aruch*, ibid., 368:3.

²¹⁷ While the *eruvei chatzeiros* may remain valid for an extended period, it suffices as long as it was properly in effect Friday evening at twilight. In fact, it was the custom of the *Arizal* to make the *hamotzi* Friday night on the loaf used for *shutfei*

are used, then the *eruvei chatzeiros* can be valid for even longer - until the matzos are no longer edible.²¹⁸

Sechiras reshus (literally: rental of domain) is a completely different procedure. It, too, however, is relatively simple and clearly explained by the *Kitzur Shulchan Aruch*.²¹⁹ In *sechiras reshus*, the person who would like to carry in an enclosed area on *Shabbos* asks the residents or owners of the other dwellings in the area to rent to him the right to carry in the area in question. Since here, too, the acquisition of the right is symbolic in nature, the rent paid may be symbolic as well. (I was once present at a ceremony in which the right to carry in a town was rented from the town council for twenty years for one dollar.)²²⁰

We require *eruvei chatzeiros* in most cases in which an *eruv* includes two or more *Shomer Shabbos* (*Shabbos* observant) Jewish residents. *Sechiras Reshus* is necessary when the *eruv* includes residents who are not *Shomer Shabbos* - either because they are not Jewish or because they are not observant.²²¹

---

mevo'os and then to make *hamotzi* *Shabbos* morning on the loaf designated for *eruvei chatzeiros* - *Yesodei Yeshurun, Ma'areches Lamed Tes Melachos*, vol. 2, p. 330.

²¹⁸ *Shulchan Aruch*, ibid., 368:5.

²¹⁹ 94:18-23.

²²⁰ Rabbi Akiva Yosef Kaplan pointed out that while I wrote that the "rental" aspect of *sechiras reshus* pertains to the right to carry in the area being rented, specifying this definition is not essential. The language of the *Shulchan Aruch*, ibid., 382:4 is (free translation):

If one who rents from a non-Jew without specification [of the extent of the rights being rented] this is effective, as one does not have to specify that the rental is to permit carrying. One also need not put the rental in writing.

See *Nesivos Shabbos* 37:28 and notes 95-99 for further information on the length of time for which a *sechiras reshus* is valid. See also *Yesodei Yeshurun*, ibid., pp. 314-315.

²²¹ See *Shulchan Aruch*, ibid., 385:1 and the *Mishna Berura* there, 385:1. See also

2. Some Practical Applications

Let us explore these parameters by way of two sample cases: A duplex, i.e., a building in which two families live; and a triplex, i.e., a building in which three families live.

→ If both resident families of a duplex are *Shomrei Shabbos*, *eruvei chatzeiros* is required to carry from common areas to private areas (and vice versa) and from one resident's private area to another resident's private area.²²² If, however, only one of the families is *Shomer Shabbos*, then that family utilizes neither *eruvei chatzeiros* nor *sechiras reshut*. Carrying on *Shabbos* within the enclosed area shared by the two families is allowed here without any additional procedure pertaining to the halachic "ownership" of the area. The *Gemara* explains that, strictly speaking, the domain of a non-*Shomer Shabbos* resident should not prevent a fellow resident from carrying on *Shabbos* within the enclosed area that they share.²²³ The purpose of *eruvei chatzeiros* was to unify all the *Shomrei Shabbos* in the vicinity. Thus, only the presence of fellow residents who are *Shomrei Shabbos* generates the requirement of *eruvei chatzeiros*. Nevertheless, to discourage *Shomrei Shabbos* from living near non-Jews, *Chazal*

the *Chazon Ish*, *Orach Chaim* 87:14; *Hilchos Eruvin* 8:17-20; and, *Nesivos Shabbos* 36:24-28 for additional discussions and parameters of situations where Jews who are not *Shomer Shabbos* are involved. The *Chazon Ish* differentiates between informed Jews who are familiar with the Halachos of *Shabbos*, yet do not observe them, with whom *sechiras reshut* must be contracted, and "*tinokos shenishbu*" - Jews who do not observe *Shabbos* because they grew up in ignorance of its parameters, who should be included in an *eruv chatzeiros*. Prevailing practice, in such cases, is to implement both procedures. See below, note 224.

²²² See *Shemiras Shabbos K'Hilchasa* 17:11-12.

²²³ *Eruvin* 62a; *Shulchan Aruch, Orach Chaim*, 382:1 and *Biur Halacha*, *ibid.*, d.h. *Az Hanochri*. A potential consequence of this Halacha applies if one has the misfortune to land in an airport (outside the State of Israel) after *Shabbos* has begun. If, as often happens, one can walk within an uninterrupted enclosed area from the airplane, through the terminal, to an attached hotel, one may carry one's luggage the entire way. Different authorities might own these areas. Since, however, their status is one of exclusive non-Jewish ownership, no *sechiras reshut* is necessary to carry from one area to another.

subsequently instituted a new requirement: that the *Shomer Shabbos* resident must rent the right to carry from his non-Jewish fellow resident (*sechiras reshut*). *Chazal* hoped that the non-Jew would regard such a request by his neighbor as suspicious and dangerous, and deny the request. The observant neighbor would then be in the uncomfortable situation of not being able to carry on *Shabbos*. We would thus induce him to move away from the courtyard that he had shared with the non-Jew. This requirement was applied to an enclosed area shared with a non-*Shomer Shabbos* Jew as well.

As with many "*gezeiros d'rabbanan*" (rabbinic decrees), "*milsa d'lo shechicha lo gazru ba rabbanan*" - our Rabbis did not extend their decrees to rare cases. At the time of *Chazal*, solitary Jews or Jewish families rarely resided with non-Jewish neighbors. *Ovdei kochavim* (pagan idolators) of the time were suspect of murder. Were two Jewish families not in close enough proximity to check upon each other regularly, there would be a real fear that non-Jewish neighbors would take advantage of the isolation of a single Jewish family and murder them. *Chazal*, therefore, did not extend the requirement of *sechiras reshut* to such uncommon cases. The Halacha remains that whenever a single Jewish individual or family shares the enclosed area with any number of non-Jews, no *sechiras reshut* is required.²²⁴

In the case of a triplex, there are several possible configurations: a) Three Jewish families; b) Two Jewish (*Shomer Shabbos*) families and one non-Jewish family; c) One Jewish family and two non-Jewish families. In the first configuration only *eruvei chatzeiros* among the three families is required. In the second configuration we would require the two Jewish families to make an *eruvei chatzeiros* between themselves and to contract a *sechiras reshut* from the non-Jewish family as well. In the third configuration we would require no additional procedures at all. The solitary Jewish family needs make neither *eruvei chatzeiros* nor *sechiras reshut*. We can easily apply the

²²⁴ Although the Halacha of a *Mechalei Shabbos* is like that of a non-Jew in many aspects of *Hilchos Eruvin*, *sechiras reshut* may be required where a solitary *Shomer Shabbos* lives with one or more *Mechalei Shabbos*. See the *Nesivos Shabbos* cited in note 221. As noted, in practice, when confronted with such a situation, the observant individual should both contract *sechiras reshut* and perform *eruvei chatzeiros* (without a *bracha*).

principles that we have just outlined to apartment buildings and other situations where more people reside together within an enclosed area.

When one must deal with many *Shomer Shabbos* residents, the procedure remains relatively simple. One individual can make an *eruvei chatzeiros* of eighteen *grogeros* for unlimited amounts of people by way of *zechiah*. When, however, one must deal with large amounts of non-Jews or non-observant Jews, a major difficulty arises: It is not necessarily advantageous for someone to have a right rented from him, and therefore *zechiah* cannot work here. To contract a *sechiras reshus* from every non-Jewish or non-observant resident of a large apartment building, or every guest in a hotel, would be prohibitively difficult. It would be even more difficult to contract a *sechiras reshus* from all the inhabitants of an area surrounded by a large urban eruv! There are two distinct solutions to this problem, depending on the situation in question.

3. *Sechiras Reshus from a Landlord*

The *Rashba* writes:²²⁵

[When] large ships [are] divided into rooms that are rented to various travelers, each in his own room, if among them are two Jews in separate rooms who eat separately [who wish to carry on *Shabbos*], they cannot do so... for *eruv* and *bittul*²²⁶ are not effective in the presence of non-Jews.

What is their solution? They should rent the right to carry throughout the ship from its owner before he distributes the

²²⁵ *Avodas HaKodesh, Beis Nesivos, 4:8* (in Rabbi C. C. Tzimbalist's edition, vol. 2, p. 152).

²²⁶ Literally: nullification, a third manner of unifying separate *reshuyos ha'yachid*. Where *eruvei chatzeiros* was not performed before *Shabbos* began, one or more of the other Jewish residents of the enclosed area may nullify their domains in favor of one of the residents on *Shabbos*. The latter resident and members of his or her household may then carry throughout the area, but the others may not. This is obviously not a very advantageous means of unification, and is therefore rarely used. The Halachos of *bittul* are to be found in *Shulchan Aruch, ibid., 380-381*.

rooms among the other passengers. If they did not do *sechiras reshus* before the rooms were distributed to the other passengers, they cannot subsequently rent the right to carry from the ship's owner. This is because the primary authority becomes the renter [the passenger], as we have explained.²²⁷ If, however, the ship's owner retains the right to place objects throughout the ship, even in the rooms rented to passengers, then the Jewish passengers only have to contract *sechiras reshus* from the ship's owner, just as one may contract *sechiras reshus* from the employee or agent of the owner of an area.²²⁸

The *Rashba* refers us to a previous ruling:

When a non-Jew rents his property to another non-Jew, if the owner retains the right to remove the tenant whenever he wants, then *sechiras reshus* may be done from the owner - even if he has not removed the tenant yet. [There are two reasons why this is the Halacha,] because the *sechiras reshus* is itself a form of removal, and because [under such circumstances] the owner is the primary authority. If, however, the owner cannot remove the tenant, then the *sechiras reshus* must be contracted with the tenant. It seems to me that if, however, the owner has some control over the property he has rented to the tenant, such as objects stored on that property, or even just the right to place objects on the property, then one may even rent the right to carry from the owner, who is then no worse than the employee or agent of the tenant.

These rulings of the *Rashba* are codified as accepted practice in the *Shulchan Aruch*.²²⁹ Control of an owner over property through the placement of objects is known as "*tefisas yad*" (literally: under the

²²⁷ *Avodas HaKodesh, 4:3* (ibid., p. 69).

²²⁸ See *Avodas Avoda, Tosefos Biur, 4:28*.

²²⁹ *Shulchan Aruch, ibid., 382.18,19*. See the *Mishna Berura* there, *se'ifim ketanim 60-64* and *se'ifim ketanim 75-77*.

control of one's hand).

Based on the principles that we find in these passages in the *Avodas HaKodesh*, Rabbi Moshe Feinstein rules that whenever a landlord owns objects in the tenants' apartments that the tenants may not remove without permission (refrigerators, stoves, etc.), one may contract the requisite *sechiras reshus* with the landlord, and does not have to approach each individual tenant.²³⁰ This, in Reb Moshe's opinion, is true even if the tenant has rented the right to use the objects in question. The basis of this ruling, as the *Rashba* explained, is that through the ownership of the objects in each tenant's apartment, the owner retains some authority over the rented apartments. This enables the landlord to contract an umbrella *sechiras reshus* for all the properties that the landlord owns.²³¹

This ruling has more, very important, practical consequences. For example, let us take a case of a *Shomer Shabbos* landlord who lives in the same building as his tenants. If this landlord owns and provides refrigerators to all the tenants, then according to Reb Moshe's logic, neither *eruvei chatzeiros* nor *sechiras reshus* would be necessary. All the tenants are unified with the landlord by way of the *tefisas yad*. Similarly, in the case of a hotel, as long as the owner of the hotel, his agent, or his employee resides in the hotel, all the guests are considered unified through *tefisas yad*. Neither *eruvei chatzeiros* nor

²³⁰ *Igros Moshe, Orach Chaim* 1:141.

→ ²³¹ We should note that other *Poskim*, most notably the Kovner Rav, *Dvar Avraham* 3:30 (who is not sure whether objects rented to the tenant still manifest the owner's control), the *Chazon Ish*, *ibid.*, *siman* 92 (who assumes without question that rented objects do not manifest the owner's control), and the *Chelkas Ya'akov* 1:207 are not in agreement with Reb Moshe on this point. In fact, in reaching his conclusion, Reb Moshe differs with a *Mishna Berura*. Nevertheless, Reb Moshe's logic and evidence in this regard are very strong. Reb Moshe writes that objects of the types provided by the landlord to the tenant in our times are not completely at the disposal of the tenant. The tenant, for example, is not free to remove those objects from the premises without permission. Such restrictions that manifest the landlord's control constitute proper *tefisas yad*. It is possible that the *Chazon Ish* would accept this approach as well. The case discussed by the *Chazon Ish* is one in which the tenants may have had the right to reject and remove the objects in question.

sechiras reshus would be necessary.²³²

→ It is important to stress that many *Poskim* hold that for *tefisas yad* to suffice, the landlord him - or her - self or an employee of the landlord must reside in the building. If the landlord lives off the premises, then *eruvei chatzeiros* and/or *sechiras reshus* is still necessary. One may, however, still make a single umbrella *sechiras reshus* through the landlord. In these cases additional measures are necessary because the units (apartments or hotel rooms) to be unified must all be considered consolidated in one of the residences on the premises. This symbolism requires that the person who facilitates this unification reside within the area or on the premises that are being unified.²³³

4. *Sechiras Reshus in Public and Urban Areas*

The various procedures that we have examined are applicable when dealing with privately owned properties: buildings, yards, and the like.²³⁴ Let us say, however, for example, that one wants to make

²³² Even those *Poskim* who disagree with Reb Moshe and do not consider objects that the tenant or guest uses sufficient *tefisas yad* entertain the possibility that where the hotel management retains the right to switch the guests' room, that itself is sufficient control. *Sechiras reshus* and *eruvei chatzeiros* would not be required. See *Nesivos Shabbos* 34:7 and note 25. See also the *Mishna Berura* 370:33 and the *Biur Halacha* there *d.h. Einam Osrin*. If the owner can evict the tenant any time he pleases, everyone agrees that no further procedures are required.

²³³ Additional Halachos of *tefisas yad* are found in the *Shulchan Aruch*, *ibid.*, 370:2 and *Nesivos Shabbos* 27:12-16. We should note that the landlord's objects in the tenant's residence must be of a type that cannot be removed on *Shabbos*, either because they are *muktzeh* or because they are so heavy that they are not normally moved. Furthermore, the right to place objects in the tenant's residence is insufficient. Actual objects must be in place in order to utilize the mechanism of *tefisas yad*. I have heard from several reliable sources that Reb Moshe did not require that the landlord or his employee reside in the building or complex in order that *tefisas yad* should suffice. He held that, halachically, the landlord is considered to reside in all the complex's apartments. There is a prevalent practice to rely on this tradition. I have been unable, however, to find this ruling in any of Reb Moshe's printed *teshuvos*.

²³⁴ An important note: Neighbors who would like to make an *eruv* between their properties must have a halachically valid opening between their properties. For

an eruv with one's neighbor who lives across the street. They may unify their respective properties through *eruvei chatzeiros*; they may include any non-Jew's property in their eruv by way of *sechiras reshus*; but what about the street itself? A public thoroughfare does not belong to any particular person - with whom does one contract the *sechiras reshus*?²³⁵

example, if two neighbors want to make an eruv that encompasses two yards separated by a fence, there must be an opening in that fence in order for them to make an eruv together. That opening must be within the area encompassed by their eruv. The fact that they can pass things over the fence (or through a window) to each other is not enough of a connection. There is an exception to this rule. "*Keilim sheshavsu bechatzeir*" - objects that were in a yard from before Shabbos - may be passed to another yard (or to a roof, but not to the street or any other *carmelis*) without *eruvei chatzeiros*. See *Shulchan Aruch*, *ibid.*, 372:1,4. If there is a proper opening, and an eruv is made, the neighbors may then also pass objects that were inside their respective houses to each other over the fence as well (*Mishna Berura* 372:29).

²³⁵ Although streets are not residences, if passers-by possess the right to pass unimpeded through the eruv on those streets, then they must be rented from the proper authorities. See *Chavos Yair*, *siman* 135, cited briefly in the *Be'er Heitev* and *Sha'arei Teshuva*, *Orach Chaim*, 391:1. See also the *Mishna Berura* 391:13-14 and the *Nesivos Shabbos* 37:27-28.

(We should note that it is possible to mistakenly infer from the *Be'er Heitev* that one may carry in a non-Jewish walled city without *sechiras reshus*. The *Chavos Yair* rules explicitly to the contrary. I should also note that I was once challenged by an individual who maintained that the *Chavos Yair* only required *sechiras reshus* in the case of an eruv constructed on a specific street inhabited exclusively by Jews within a larger walled city inhabited by non-Jews as well. This individual posited that only the presence of non-Jewish homes within an eruv mandated *sechiras reshus*. The nature of a walled city is such that any area within it is considered a *reshus ha'yachid*, which, this individual opined, is tantamount to a home. He claimed that this is not applicable to modern metropolitan areas. This argument is clearly in error on several counts. Let us examine two. First, the *Chavos Yair* clearly discusses the case of an eruv constructed on a specific street inhabited by Jews within a larger walled city because that was the case in question. He does not indicate that it is the wall that is the catalyst for the requirement of *sechiras reshus*, rather, he states that because a wall surrounds the larger area, he cannot understand why the smaller eruv is necessary. The reason that the streets generate a requirement of *sechiras reshus* is that they allow free passage ("*derisas regel ha'oseres*") to individuals not included in the communal *eruvei chatzeiros* or *shitufei mevo'os*, as discussed in the *Shulchan Aruch*, *ibid.*, 378:2 and 382:3. Secondly, if a wall generates a *reshus ha'yachid* for the purposes of this Halacha, then a *tzuras ha'pesach* generates the same parameters.

In the same vein, as we have mentioned, when an eruv encompasses a large area that includes many houses and buildings, it is next to impossible to contract a *sechiras reshus* from each and every homeowner or landlord in the area. How can we undertake *sechiras reshus* in such situations?

Although we have posed these two problems together, the solution to the first problem is far less complex. Where *sechiras reshus* must be done on a public area such as a street, one goes to a person that can control access to the street and contracts the *sechiras reshus* from that person, his agent, or his employee. A prevalent practice is to contract the *sechiras reshus* from the police who have the authority to manipulate traffic on the streets. It is preferable to go to a commissioner or another high ranking official who has actual jurisdiction over the streets in question. One may, however, also approach a regular officer - who falls into the category of an agent or employee of the higher official.²³⁶ I have heard in the past of eruv committees contracting *sechiras reshus* from officials such as the Borough Presidents of New York City.²³⁷ Some rabbinic authorities

Sidewalks, however, may not fall into the same category as streets. Some rabbinic authorities hold that where the residents either legally own the sidewalks; the residents have rights to limit use of the sidewalks; or, the residents bear responsibility for the maintenance of the sidewalk, that these are sufficient forms of control. *Sechiras reshus* from the authorities would not be required in such cases.

²³⁶ *Shulchan Aruch*, *ibid.*, 391:1. *Chazon Ish*, *ibid.*, 82:9. The *Chazon Ish* writes that the logic behind this Halacha is not that the municipal authorities are akin to landlords. Rather, their authority to control the areas in question is similar to *tefisas yad*. They are therefore, in effect, the agents and employees of whoever the true halachic owner might be - here, the citizenry of the city. (See below in this Section, a similar rationale advanced by the *Tikvas Zecharia*.)

²³⁷ See *Nesivos Shabbos* 37:27, note 93. In Israel it is preferable to contract the *sechiras reshus* with a police officer, who represents a national level of authority, than from the mayor, who represents only a municipal level of authority. The *Nesivos Shabbos* also notes that certain areas, such as embassies of foreign nations, are not subject to any form of the host country's jurisdiction. Therefore, no umbrella *sechiras reshus* will be effective for these areas. See also *Mishna Berura* 391:18 and *Hilchos Eruvin* 8:21 note 208, that renting from the police is preferable to renting from the army.

have questioned this practice, since these officials may not be empowered to authorize street closings.

This *sechiras reshus* is effective for the problem of public areas (streets, parks, etc.). But what about the second problem, the myriad distinct private *reshuyos* for which an umbrella *sechiras reshus* must be made? Ironically, in totalitarian countries, where authorities can enter houses and place objects or soldiers therein at will, the solution is simple: We deem the right of entry and placement as a form of *tefisas yad*, enabling the Jewish community to contract an effective umbrella *sechiras reshus* with the authorities for the entire area within an *eruv*. In most democratic countries, however, the government may not enter a private home at will. They surely cannot store objects or quarter soldiers on the premises except under extraordinary circumstances. What, then, enables us to contract an umbrella *sechiras reshus* in such situations?

The *Chazon Ish*²³⁸ seems to hold that the police's right of entry is a sufficient measure of control to contract from them an umbrella *sechiras reshus*:

...Because they are considered like employees that possess authority in the entire area for the government's needs

This right is tantamount to the police having borrowed space in each resident's dwelling.²³⁹

²³⁸ Ibid., 82:9. The quotation that follows is from that *siman*. I am indebted to Rabbi Shraga Rothbart for noting that my original phrasing here was inaccurate. See also *Yesodei Yeshurun*, *ibid.*, pp. 310-313.

²³⁹ The *Chazon Ish* there, however, has other difficulties with the procedure of urban umbrella *sechiras reshus*. See also 82:34, and *Nesivos Shabbos*, *ibid.*, note 94.

In the previous editions we wrote here: "Whether one relies on this ruling of the *Chazon Ish* or not, we should note that the issue of private residences does not affect the *heter* to carry in the streets of the city, concerning which the control of the authorities is complete. One would then be allowed to carry from and into the houses of all the *Shomrei Shabbos* included in the *eruv* (permitted by way of the *eruvei chatzeiros*), and throughout all the public areas within the city. If one wants to carry into buildings or yards within which non-Jews live, he may personally contract *sechiras reshus* with the people involved."

Years earlier, the *Tikvas Zecharia* succinctly summarized the basis of modern *sechiras reshus*. In the last paragraph of the following citation, he also provides a novel rationale for umbrella *sechiras reshus*:²⁴⁰

The *Rivash* in *siman* 427 writes that it is possible to contract a *sechiras reshus* from the city's mayor, because he can place objects in the homes of the city's residents as he pleases. The *Rivash* also cites another rationale to allow the acquisition of jurisdiction from that mayor: Since the major thoroughfares are always under the mayor's authority and he may alter them as he pleases and require the residents to travel in a different manner, he obviously has the right to bar all the non-Jews from the thoroughfares. Since he may remove them, he also may sell their jurisdictions [over the streets]. The *Rivash* notes that the second reason will not suffice to permit carrying from the houses that belong to the non-Jews into the streets and vice versa. He therefore concludes that it is best to limit one's carrying to taking objects from houses owned by Jews into the streets and vice versa, and to refrain from carrying in and out of the houses of non-Jews. Based on these words of the *Rivash*, it is possible to analyze the rulings of the *Shulchan Aruch* and

This passage was based on the *Nesivos Shabbos* 37:27 and notes 93-94, who in turn based his ruling on the *Rama* in the *Shulchan Aruch*, *ibid.*, 391:1.

This opinion assumes that unlike *karpeifos* (see above, Chapter III, Section 9), the private yards and open spaces belonging to non-Jews and *Mechalelei Shabbos* would not prohibit others from carrying in the streets and other areas, even if they are not surrounded by fences. See *Shulchan Aruch*, *ibid.*, 382:3, the *Mishna Berura* there, *se'if katan* 19; and *Nesivos Shabbos* 36:7. A non-Jew's ownership would only prevent Jews from carrying in the specific area under his control - for which *sechiras reshus* would then be necessary. Adjacent areas in which carrying is allowed through *eruvei chatzeiros* or *sechiras reshus* would not be affected.

Rabbi Akiva Yosef Kaplan, however, noted that it is entirely possible that the *Rama's* ruling pertains specifically to scenarios where the non-Jewish owned domains are in fact walled or otherwise halachically distinct from the area of the *eruv*. The *Chazon Ish* himself does not explicitly extend this concept to open, non-distinct areas owned by non-Jews included in an *eruv*.

²⁴⁰ *Tikvas Zecharia* pp. 39-40.

Rama in *siman* 391, and what the Taz writes there.

The *Pri Megadim*, *Mishbetzos Zahav* there, *se'if katan* 6, based on the *Tosafos Shabbos* and *Eliyahu Rabba*, writes that as far as we are concerned each reason is sufficient by itself. Therefore, when [the mayor] is authorized to quarter soldiers in private homes one is allowed to carry even to and from non-Jewish homes. If, however, [the mayor] is not authorized to do so, one may only carry to and from the Jewish homes into the streets.

Thus, according to the laws of this country that authorize the authorities to condemn private homes to construct roads, marketplaces, or other public uses when they deem necessary, the *Rivash's* second reason will allow carrying even to and from non-Jewish homes into the streets.

According to the laws of this country magistrates can issue warrants allowing the police to enter any house (and, if the residents prevent them from doing so, they may break down the doors). Detectives can enter houses even without the knowledge of the homeowners. The officials in charge of hygiene and health may enter any house anytime to inspect the cleanliness, the water pipes and other matters, and then require the homeowners to work and fix any problems according to their directives. If the owner does not fulfill their directives, they can send workers with tools into the homes to make the repairs at the owners expense. If he does not reimburse the authorities, they have the right to sell his house. All this suggests, in my humble opinion, that one may contract the *sechiras reshus* with the mayor of the city.

Furthermore, since the officials, the police officers, and all the city authorities involved in municipal matters, [such as] preventing harm, maintaining roads and preserving sanitation, are not appointed by a government, but rather elected by the inhabitants of the city that in turn are the sole source of their salaries, the municipal authorities and workers are thus no less than agents and employees of the inhabitants of the city, or, at the very least, they are agents and employees of agents and employees [and, therefore, *sechiras*

reshus from the municipal authorities is tantamount to contracting *sechiras reshus* from each and every resident of the city].

It is questionable whether the last reason could stand on its own, as an elected official is not precisely identical to the employee of a corporation or private concern, but it may be sufficient to constitute an additional rationale for the lenient approach.

We must note that there are very significant questions surrounding the efficacy of the customary umbrella *sechiras reshus*. An example of a problem involved in the procedure is the following question, raised by the *Chazon Ish*:²⁴¹ If, at the time that an *eruv* is constructed, a *Shomer Shabbos* Jew owns a dwelling, it falls under the *eruvei chatzeiros* component of the procedures employed to permit carrying within the city. Let us say that subsequently the Jew sells the dwelling and a non-Jew then acquires it. It must then be "switched" to the *sechiras reshus* category. How does that switch occur automatically? Such switches - back and forth - will be necessary innumerable times during the course of an *eruv's* effective lifespan.

Nevertheless, hundreds, perhaps thousands, of *eruvim* have been constructed in urban areas since the time of King Solomon. Unlike the *reshus ha'rabbim* issues that, as we previously noted (Chapter 11, Section 3), are of relatively recent vintage, the issues of *eruvei chatzeiros* and *sechiras reshus* have always been relevant and prevalent. Time-honored tradition is then, evidently, to incline toward leniency in these areas of concern.

5. Chapter Conclusion

We must emphasize that this Chapter is not meant to serve as a comprehensive analysis of the intricacies of *sechiras reshus* for urban areas! We mean it only as an overview of the issues and procedures involved. Authorities in the laws of *eruvim* must carefully consider whom to contact and how to contract with them the *sechiras reshus*

²⁴¹ *Chazon Ish*, *ibid*, 82:34; *Nesivos Shabbos*, *ibid*, note 94. See, in this regard, the *Yesodei Yeshurun*, cited above, note 220.

59

for an urban area - and then, of course, go on to enact the *eruv chatzeiros* as well. j

AFTERWORD

As we have seen (Chapter I, Section 1), the *Gemara*²⁴² relates that King Solomon enacted the decree requiring *eruv* to allow carrying on *Shabbos*. Rabbi Tzadok HaKohen of Lublin²⁴³ draws a parallel between this accomplishment and King Solomon's major accomplishment - building the *Beis HaMikdosh*, the Holy Temple. The *Beis HaMikdosh* was intended to create a set, defined and permanent space in which we would perceive Hashem's spiritual light. In a larger sense, all *eruv* are intended for that purpose - to encompass *reshus ha'rabbim* in *reshus ha'yachid*. In a sense, therefore, an *eruv* elevates the area it encloses. Viewed from that perspective, the construction of an *eruv* implies a great responsibility, similar to the awesome responsibility involved in constructing the *Beis HaMikdosh*.

The *Maharal* of Prague²⁴⁴ says that the focal *Melech Shabbos* is *Hotza'a*, the prohibition on carrying. It follows that we must exercise the utmost caution in any attempt to allow carrying on *Shabbos*.

We therefore repeat: Our purpose in this work was not to provide practical halachic conclusions. Our intent is to familiarize contemporary *Shomrei Shabbos* with some of the many intricate details involved in *Hilchos Eruvin*.

We have seen (Chapter II, Section 1) that many sources stress the advisability and importance of building *eruv* wherever possible.²⁴⁵ Many *Poskim* exhibit a very positive attitude toward *eruv*. The positive attitude in theory does not, however, always translate into a

²⁴² *Eruvin* 21b.

²⁴³ *Dover Tzedek, siman* 4 (3a).

²⁴⁴ *Chiddushei Gur Aryeh*, beginning of *Messeches Shabbos*.

²⁴⁵ Besides the sources already quoted above, see also, *Shemiras Shabbos K'Hilchasa* 17 21; *Halachos of the Eruv*, "BeMakom HaKdama," and *Yesodei Yeshurun, Ma'areches Lamed Tes Melachos*, vol. 2, p. 237 and p. 312.

קנו רשויות פרק ט ועירובין

ד. שילמו לרשויות כדי שיתירו לעשות חיקון צוה"פ (עירוב) מסכיב לעיר, אעפ"כ לכתחילה צריך גם לשכור הרשות להחיר הטלפון.

שלטון יחיד, מועצה והמוקדטים

ה. במקום ששולט מועצה, ואין בידו יחיד להחליט, אין שכירות מועלת אפילו מן היושב ראש, או בעל תואר אחר, כל שאין בידו בלבד להחליט החלטות.

כשבידו לסלק את התושבים מבתיהם

ו. רשות אשר בידה לסלק את התושבים בדין, ביזר ובצדק, ככל זמן שחרצה, כגון שהבתים שייכים לרשות, והשאלים או השכירים בתנאי שחובה להוציאם ככל זמן, מועילה השכירות ממנה. אבל כשהסר התנאים הללו, אף שיכול להוציאם בכוח וכי"ב, וכן אם מחוייבת לשלם בעבור התושבים תמורת ההוצאה, אף שיכולה להוציאם בכל זמן שחרצה, אינה מועילה שכירות, אלא צריך לשכור מן התושבים בעצמם.

ה. ע"י בדעת תורה סימן שפ"ב סעיף י"א, שהביא משר"ח חזרה נחנאל כ"י ל"ג באחד ששכר מראש העיר זכות היקון העירוב, דיש לומר דמסתמא גם שכירות הרשות בכלל, והוא מפקפק בה. ובשאל ומשיב כך ב' ח"ב סימן ס"ב כתב, דכיון שהמלך נתן רשות לעשות ונתן פקודה על זה, אולי יש לסמוך על זה דכיון דאי אפשר לעשות עירוב רק בקניית רשות בלי ספק הרשה להם גם הרשות לענות עירוב, אבל מאד קשה לסמוך ע"ז. וברעת תורה הנ"ל כתב על זה דראי אין זה בכלל. מיהו בלא"ה צ"ע בידון השו"מ דהיאך יועיל נתינת רשות, הא לא שבר ואינו אלא כמחנה, ואינה מועילה כמבואר בפרק ח' הלכה י"ט.

ו. ב"י סוסי שצ"א. וע"י שו"ת חכם צבי סימן ו', שו"ח אב"י צדק סימן מ"ד ומשנ"ב שם ס"ק ט"ו. — בדברי מלכיאל ח"ג סימן י"ח כתב להחיר מטעם דהמלך הוא שכירו ולקטנו של העם, כמאמר חו"ל בהוריות דף י"ז ע"א כמדומין אתם ששררה אוי נותן לכם, עבדו אוי נותן לכם. — אף שאינו נראה כדבריו מדברי הפוסקים הנ"ל, מכל מקום בזמנינו בארצנו דמוקדטיות שהמשולים נבחרים על ידי העם נושבים הם כשכירים ולקטנם, כמ"ש בהר"ב צבי סימן י"ז (מובא בדבריו בהערה ל"ד). אלא לדעת הפוסקים שצריך שיהא לו רשות להניח חפציו (ע"י ע"ז בהלכה י"א) לא יועיל גם סברא זו. וע"י בהלכה ט"ו שנוהגים לשכור משוטרי.

ז. שו"ת הרשב"א ח"ה סימן ד' וע"י גם בח"א סימן תרכ"ו ובמיוחדות לרמב"ן סימן רי"ח. וע"י במשנ"ב סימן שפ"ב ס"א. — נראה דכשיכולה להוציאם אלא שעליה להודיע שלושים יום מקדם אין שוכרים ממנה, ובפחות מלי יום שוכרין וע"י

רשויות פרק ט ועירובין קנו

כשבידו לשנות את הרחובות הבתים

ז. שלטון אשר בידו לשנות את הרחובות, ולצורך זה יכול להפקיע את הבתים, יכולים לשכור ממנו. אין בידו להפקיע את הבתים, אין שכירות ממנו מתיר רק לטלטל לרחוב, אבל לא לחצרות ולבתים.

כשבידו להניח חפצים

ח. כבר נחנאר בפרק ח' הלכה ל"ט"מ"ב שמי שיש לו רשות להניח חפצים יכול להשכיר את הרשות, לכן שלטון אשר בידו להניח חפצים יכול להשכיר.

כשבידו להניח רק בעת מלחמה

ט. כשאין ברשותו להניח חפצים רק בשעת מלחמה, אינו יכול להשכיר שלא בשעת המלחמה, אלא אם כן בידו לערוך מלחמה בכל עת שירצה.

כשברשותו רק הרחובות והצרות ולא הבתים

י. אם רק החצרות והרחובות תחת שלטונו, מותר לטלטל לתוך החצר, אבל אסור לטלטל לתוך ביתו של נכרי, וכן אם רק המכוז תחת שלטונו, מותר לשכור ממנו רק המכוז, ולטלטל מתצרות המעורבות לתוך המכוז, אבל אסור לטלטל לתוך חצרות של הנכרים.

כפרק ה' הלכה ל"ג ובפרק ח' הלכה כ"ז — ובשו"ת שואל ומשיב כרך ב' ח"ב סוסי ס"ב כתב, דאף אם ע"י אלמות יש לו כח סג', אבל ברשנ"א מבואר כמשי"כ בפנים, אולם אפשר דהחולקים על הרשב"א בהערה א' ו' מועלת שכירות בכל אופן.

ה. שו"ת שואל ומשיב כרך ב' ח"ב סימן ס"ב.

ז. משנ"ב סי' שצ"א ס"ק י"ד, וע"ל להלן הערה י"ד.

י. שריע סימן שצ"א סעיף א' ונוש"כ. — בשואל ומשיב כרך ב' ח"ב סימן ס"ב ד"ה והנה וכו' בעשי"ק, כתב, דאף אם באלמות יעמיד ג"כ סג', כמבואר באו"ת סימן ח"מ סעיף א' דכל שהוא באלמות מקרי ג"כ אחריות, ומכ"ש בה. אולם בה"ל שם ד"ה שהרי, הביא מאלוה רבה בשם שו"ת הריב"ש סי' תכ"ו, דאם ע"י הכרה, ואינו מחוק המלכים אינו מועיל. וכן נראה משו"ת הרשב"א המובא בהערה ז' ע"י"ש.

יא. ע"י בה"ל שם ד"ה שלא מדעת.

יב. באופנים המבוארים בהלכות הקדמות.

יג. רמ"א סימן שצ"א, ע"י משנ"ב שם.